

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (2080) 1990 SAUSIS-JANUARY 2 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 75 ct.

Ratai ir pagaliai

Komunizmo ideologijoje suformuotos valstybinės santvarkos, po II Pasaulinio karo jėgos priemonėmis įsteigtos visoje Rytų Europoje, šiuo metu jau braška ir griūva, nes tegalėjo laikytis tik kietų diktatorių prižiūrimos. Tose valstybėse formaliai niekada nebuvo keltas klausimas, ar šitomis santvarkomis bent kiek buvo patenkinti žmonės. Nepasitenkinimo poreikiai būdavo slapti, o viešumon išėjė atsidurdavo prokuratūrose. Pagaliau ekonominis, iš dalies ir ideologinis, bankrotas Sovietų Sąjungoje su Gorbačiovo iškilimu į viršūnes privedė prie kitokios orientacijos, vedančios į būtinas reformas. Nuo čia prasidėjo tų santvarkų braškėjimas, rimta peržiūra arba ir staigus griuvimas.

REFORMŲ vėjai palietė ir okupuotąją Lietuvą bei jos šiaurės kaimynus. Baltiečiai vieningai atsistojo ant savito tautinio kelio, vedančio į savarankiškumą ir nepriklausomybę. Sunkių okupacijos dešimtmečių prislėgta tauta pasijuto kaip atkėlusį akmenį nuo kapo angos. Prisikėlimo, atgimimo šviesa prasimušė nykion, beviltiškam tamson. Organizuotis nereikėjo – reikėjo tik tarti žodį. Ir tasai žodis buvo tartas – stiprus, aiškus, visų sluoksnių ir grupių sutartinis, pirmas toks solidarus po daugelio metų. Tas tautos balsas ėmė reikštis per platų, visą kraštą apimantį judėjimą, pradėtą Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės. Tuo būdu Sąjūdis tapo kovojančios tautos balsu. Jis paskelbė programą, radusią plataus pritarimo, įskaitant ir normalios gyvenimo sulaukusią Katalikų Bendriją bei kitas religines bendruomenes.

KAIP ir galima buvo laukti, savarankiškumo ir valstybinės nepriklausomybės siekiuose atsirado kliūčių, savaime suprantama, statomų Maskvos, kuriai vienybės ardymas tapo svarbiu uždaviniu, atliekamu per „Jedinstvo“ ir per kai kuriuos partijos patikėtinius, dar vis tikinčius ne tautos, bet Maskvos pergale. Kad Maskva laivėjimą trukdo ir nuogastauja dėl galimo imperijos subyrėjimo – tai visiems suprantama. Daug sunkiau betgi suprasti kai kurių patriotinių grupių (gal daugiau asmenų, ir tai žymių) laikyseną daugumos, tai yra Sąjūdžio atžvilgiu. Savieji pagaliai į savuosius ratus daug skaudesni, keliantys rimtų klausimų ir susirūpinimo tautos kamienė ir išvijoje. Ypač šiuo metu, kai vienybė yra vienintelė jėga, stabdymai, trukdymai ar vieni prieš kitus negatyvi propaganda negali būti niekaip patisinami reiškiniai.

DIDESNIUSIOS išvijos lietuvių telkinius beveik nenutrūkstanta srovele lanko Lietuvos laisvėjimo veikėjai. Jų pranešimais susidomėjimas didelis. Komentuojama spaudoje, dar daugiau privačiuose rateliuose. Labai jautriai priimami pareiškimai – su džiaugsmu, kai iškeliama kovos laimėjimai ar aiškiniami tolimesni tos kovos planai; su liūdesiu, net nusivylimu – kai puolami to paties tikslą siekiantieji savieji. Dabar štai Sąjūdžio veiklai ir patiems būtiniausiems, nebeatidiotiniams darbams atlikti išvijoje platančiu masu yra telkiamos lėšos. Laisvieji lietuvių šiuo metu yra vienintelis paramos šaltinis. Būtų žalinga, jei jis pradėtų drumstis, jei pasigirstų balsų, skatinančių kamieną pirmiau vienybėje susicementuoti, o tik paskui tikėtis pagalbos. Tikroviška išmonė turėtų diktuoti šaltesnę opozicijos laikyseną. Vieni ypač negavus tai, ko siekiame, nereiškia, kad reikėtų atsisakyti ir paties siekio. Ne tik mes, bet ir visas pasaulis jau mato, kiek per pusantų metų Lietuva yra pasiekusi. Turėtume tik džiaugtis ir vienytis. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Sumažins mokesčio nuošimtį

Kanados finansų ministeris M. Wilsonas buvo paskelbęs naują prekių ir paslaugų 9% mokestį, kuris 1991 m. sausio 1 d. būtų pakeičęs gamyklų už savo gaminius mokamą federacinį 13,5% mokestį. Buvo aiškinama, kad gaminių mokesčio panaikinimas sumažins jų kainas, atvers didesnę rinką JAV. Kanadiečius betgi nugąsdino jiems planuojamas įvesti 9% federacinis mokestis ne tik už prekes, bet ir didelę dalį paslaugų. Pagal senąjį 13,5% gaminių mokestį Kanados išdais per metus gaudavo \$18 milijonų, o jį pakeitusiu 9% prekių ir paslaugų mokesčiu būtų gavęs \$24 milijonus. Papildomi šeši milijonai dolerių buvo numatyti biudžetų deficitams mažinti. Apie deficitus kanadiečiai nėra linkę galvoti. Jiems nesvarbu, kad valdžios skola kasmet auga, kad vien tik jos palūkanoms padengti reikia ketvirtadalio biudžetinių pajamų. Kanadiečiai betgi nepatinka, kai vienu ar kitu mokesčiu užsimojama sumažinti jų ūdarbį. Prieš finansų ministerio M. Wilsono 9% mokestį prekių ir paslaugoms pietu stoji opozicinės partijos, nors

jų vadai nepasiūlė jokio geresnio plano. Pasiūlė 9% mokestį, kuris 1991 m. sausio 1 d. būtų pakeičęs gamyklų už savo gaminius mokamą federacinį 13,5% mokestį. Buvo aiškinama, kad gaminių mokesčio panaikinimas sumažins jų kainas, atvers didesnę rinką JAV. Kanadiečius betgi nugąsdino jiems planuojamas įvesti 9% federacinis mokestis ne tik už prekes, bet ir didelę dalį paslaugų. Pagal senąjį 13,5% gaminių mokestį Kanados išdais per metus gaudavo \$18 milijonų, o jį pakeitusiu 9% prekių ir paslaugų mokesčiu būtų gavęs \$24 milijonus. Papildomi šeši milijonai dolerių buvo numatyti biudžetų deficitams mažinti. Apie deficitus kanadiečiai nėra linkę galvoti. Jiems nesvarbu, kad valdžios skola kasmet auga, kad vien tik jos palūkanoms padengti reikia ketvirtadalio biudžetinių pajamų. Kanadiečiai betgi nepatinka, kai vienu ar kitu mokesčiu užsimojama sumažinti jų ūdarbį. Prieš finansų ministerio M. Wilsono 9% mokestį prekių ir paslaugoms pietu stoji opozicinės partijos, nors

Prieš Kalėdas buvo paskelbta antroji naujojo įstatymo versija. Finansų ministeris M. Wilsonas naująjį prekių ir paslaugų mokestį sutiko sumažinti iki 7%, bet sakosi negalįs atsisakyti Kanados išdui numatytos \$24 milijonų sumos, kuri būtų buvusi gauta su 9% mokesčiu. Tą sumą iki \$18 milijonų sumažins 7% mokestis. Šeši milijonai dolerių jis dabar nori sutelkti kitais būdais. Mažiau uždirbantiems kanadiečiams metinis mokesčio kreditas nuo \$275 sumažinamas iki \$190, o vaikams paliekamas anksčiau planuotas \$100 kreditas. Kanadiečiams, perkantiems naujus namus iki \$350.000 vertės iš gauto 9% prekių ir paslaugų mokesčio bus grąžinta 2,5%. Už brangesnius namus grąžinamas nuošimtis bus sumažintas. Nieko atgal negaus tie kanadiečiai, kurių perkamo naujo namo kaina

(Nukelta į 11-tą psl.)

Lietuvių tautinės muzikos ansamblis „Vilnius“ sausio ir vasario mėnesiais koncertuos JAV ir Kanadoje. Stovi iš dešinės: ANTANAS SMOLSKUS, vadovas, SOFIJA JONAITYTĖ, ANTANAS VALUCKAS, ARŪNAS MALIKENAS; sėdi – LINA NAIKELIENĖ

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

“Neišduok dabar mūsų, Švedija!”

A. LEMBERGAS

Švedija atkakliai laikosi savo „realistiškos“ Baltijos valstybių okupacijos pripažinimo politikos, bet jokia būdu nenori jį laikyti okupuotomis. Tai aiškus prieštaravimas, todėl užsimezgusi polemika atrodo be išeities. Ginčai tęsiasi. Mūsų požiūriu, bent tai gerai, kad švedų spaudoje Pabaltijo klausimu kaip niekada daug rašoma.

Gana keista, kad šiuo metu, kai jau net Pabaltijo komunistai nebesivaržo smerkti 1940-jų metų įvykių ir juos vadina okupacija, Vakaruose tebėra jėgų, kurios apie tai nenori nieko žinoti. Tiesos dėlei reikėtų pabrėžti, kad švedai čia jokia išimtis. Švedija išsiskiria tuo, kad oficialiai pripažino Pabaltijo okupaciją ir neketina to savo nusistatymo keisti.

Isidėmetinas straipsnis

Norint geriau suprasti šio krašto politikų galvojimą, verta susipažinti su Johano Schueck'o straipsniu, kurį 1989 m. gruodžio 1 d. paskelbė Stockholm dienraštis *Dagens Nyheter*. Baltiečiams palankiai nusiteikęs autorius kritikuoja valdančiosios socialdemokratiškos partijos veiklą, kuriam visi argumentai geri, jei tik padeda apginti savo užsienio reikalų ministerį.

Autorius pirmiausia atkreipia skaitytojų dėmesį į tai, kad 1989 m. lapkričio 12 d. Estijos aukščiausioji taryba paskelbė negaliojančiu 1940-jų metų liepos 22-sios liaudies seimo nutaria išdėl priėmimo į Sovie-

tų Sąjungą. Tame oficialiai patvirtintame istorijos ir teisės faktų vertinime vartojami terminai „agresija, karinė okupacija ir aneksija“, kuriais apibūdinami 1940-jų vasaros įvykiai. Ten sakoma, kad liaudies seimo rinkimų skelbimas tų pačių metų liepos mėnesį prieštaravo konstitucijai ir dėl to išrinktasis seimas neturėjo galios pakeisti teisios krašto padėties. Seka išvada, kad Estija buvo neteisėtai prijungta prie Sov. Sąjungos.

Galima sakyti, kad pagal vieną nutarimo punktą užsienio reikalų ministeris Stenas Anderssonas teisus: būtų netikslingu dabar sakyti, kad Estija yra okupuota, kai okupacija baigėsi krašto prijungimu. Po to kraštas buvo aneksuotas.

Tačiau ką galvojo užsienio reikalų ministeris teigdamas, kad estai, kurie siekia savarankiškumo Sov. Sąjungos sudėtyje, rizikuoja būti laikomi „kvilingais“? – klausia Johanas Schueck'as.

Estijos aukščiausiosios tarybos nutarimas rodo, kad dabartinė krašto komunistų vadovybė yra pasirengusi atsisakyti su praeitimi.

Stenas Anderssonas dabar pritaria užsienio reikalų komisijos išvadai, kad Baltijos valstybės buvo „prievartos formomis“ prijungtos prie Sov. Sąjungos. Bet ir ši pažiūra yra gerokai blankesnė negu toji, kurios dabar oficialiai laikosi estai.

Užsienio reikalų ministerio pareiškimas, kad jam rūpi estų ateitis, bet ne istorija, ro-

do, kaip klaidingai jis įvertino padėtį. „Iš savo apsilankymo anksčiau rudenį Estijoje galiu paliudyti stiprų estų įsipareigojimą kaip tik savo istorijai“, rašo Johanas Schueck'as. Laikraščiai pilni straipsnių, kurie primena, kaip Estija tapo Stalino ir Hitlerio susitarimų auka. Skelbiami vis nauji archyvų dokumentai, kurie rodo, kaip iš tikrųjų Estija neteko savo laisvės.

Nė kiek mažiau vidaus konflikte su rusų dominuojamam „Interfrontu“, kuris priešinasi netgi Estijos ekonominiam savarankiškumui, estams labai reikia įrodyti savo laikysenos teisėtumą. Daugelis rusiškai kalbančių Estijos gyventojų vis dar tiki, jog kraštas laisva valia prisijungė prie Sov. Sąjungos.

Tokia tebėra dar ir oficiali sovietinė laikysena. Tiesa, tyrimo komisija, kurią sudarė liaudies deputatų suvažiavimas, praėjusią vasarą didele dauguma balsų priėjo išvadai, kad Molotovo ir Ribbentropo sutartis prieštaravo tarptautinei teisei. Tačiau tos pažiūros nebuvo galima paversti nutarimu, kadangi nesutiko komisijos pirmininkas ir politbiuro narys Aleksandras Jakovlevas. Vėliau net Gorbačiovas viešai pritarė istorijos klasičijai, kad Baltijos valstybės savo noru prisijungė prie sovietų.

Nebuvo okupuotos?

Galima sakyti, kad Stenas Anderssonas vėliau mėgino sumažinti žalos padarinius, nors (Nukelta į 2-ą psl.)

Žingsniai į naujuosius metus

Vilnius ir Maskva

JAV žurnalas „Time“ prieš Kalėdas paskelbia labiausiai pasižymėjusį pasibaigiančių metų žmogų, kai pasaulis ruošiasi žengti į naujuosius metus. Ši graži tradicija buvo pradėta 1927 m. amerikiečių laikūnu Ch. Lindberghu, perskridusiu Atlantą. Kartais žmogaus pėdsakai apima ilgesnį laikotarpį. Britų politiką Winstoną Churchillį „Time“ žurnalas, vadovaudamasis tokiomis motyvais, 1949 m. paskelbė žymiausiu penkiasdešimtojo žmogumi. Vilties atečiai teikiantis M. Gorbačiovas jau buvo paskelbtas žymiausiu 1987 m. žmogumi, o 1989 m. „Time“ žurnalas jį pasirinko žymiausiuoju šio dešimtmečio žmogumi.

Tokiam sprendimui įtakos turėjo jo pradėtos reformos Sovietų Sąjungoje, prasiveržusios Lenkijon ir apėmusios visą Rytų Europą. Satelitinės Sovietų Sąjungos valstybės staiga atgavo teisę pačios tvarkyti savo gyvenimą laisvės ir demokratijos principais. Tokio staigaus ir greito pasikeitimo nesitiekė net ir didžiausio optimistai.

Mirė Sacharovas

Savo bute Maskvoje gruodžio 14 d. mirė žymusis žmogaus teisių gynėjas fizikas dr. Andrejus Sacharovas, priklausęs sovietų vandenilio bombos kūrėjų gretoms, vėliau pasmerkęs masines žmogijos žudymo priemones. Už laisvės ir žmogaus teisių gynimą jam 1975 m. buvo paskirta Nobelio taikos premija, o L. Brežnevas 1980 m. jį izoliavo Gorkio mieste, pasipiktinęs viešu invazijos Afganistanan pasmerkimu.

Velionį 1986 m. išlaisvino ir Maskvon sugrąžino persitvarkymo politiką pradedantis M. Gorbačiovas. Dr. A. Sacharovas buvo išrinktas Sovietų Sąjungos liaudies deputatu ir reformuoto aukščiausiojo sovieto nariu. Čia jis tęsė kovą už žmogaus teises, laisvę ir demokratiją. Paskutiniame posėdyje prieš mirtį kovoją už kompartijos monopolio panaikinimą ir kitų partijų įsileidimą į politinį gyvenimą. Dr. A. Sacharovą, sulaukusį 68 metų amžiaus, prigulusį ant sofos pailsėti, pakirto širdies smūgis.

Velionis pagerbtas valstybinėmis laidotuvenimis. Jo atidengtas karstas buvo išstatytas net keliose salėse. Su velioniu atsisveikino dešimtys tūkstančių gerbėjų, kurių eilėse buvo ir pats M. Gorbačiovas su premjeru N. Ryžkovu. Karstą puošė ir A. Solženico gėlių vainikas, kaspinė turėjęs kuklų įrašą: „Su meile Andrejui Dmitrijevičiui“.

Deputatų posėdžiai

Kompartijos monopolio panaikinimas bei kitų partijų pripažinimas buvo svarstomas ir Sovietų Sąjungos liaudies deputatų posėdyje, kurį ankstesniu nutarimu pralenkė Lietuvos aukščiausioji taryba. Ji, matyt, norėjo pasinaudoti ir pačioje Maskvoje keliama kitų partijų įteisinimo klausimu. Deja, Maskvoje buvo susilaukta priešiingų rezultatų. Liaudies deputatai, kurių didžiąją dalį sudaro kompartijos nariai

(Nukelta į 6-tą psl.)

Šiame numeryje:

Ratai ir pagaliai
“Neišduok dabar mūsų, Švedija!”
Žingsniai į naujuosius metus
Grįžo Lietuvon, dėl kurios kentėjo
Pramonės teršiamą Lietuvą
Dėl lietuviškų žemių
Reikės susitelkti
Ir mes tarp girnų...
Mokslo ir visuomenės keliais
Lietuvės laiškas premjerui
Raudonojoje jūroje
Vėtytas ir mėtytas
Viena ar dvi Vokietijos?

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$26, pusmetinė – \$14, mėnė – \$35, garbės – \$45 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 75 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary \$26.00, supporter \$35.00, honorary \$45.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

“Neišduok dabar mūsų, Švedija!”

(Atkelta iš 1-mo psl.)
jo pareiškimas pirmasis neišvengiamai įsirežė, ypač dėl to, kad jį kartojta socialdemokratai, gindami savo užsienio reikalų ministrį. Toliau vyrio Ulfas Larssonas, buvęs vyriausybės atstovas, kuris laikraštyje *Aftonbladet* 1989 m. lapkričio 27 įrodinėjo, kad Estija iš viso, net istoriškai žiūrint, nebuvusi okupuota, nes estai nepasipriešino ginklų sovietinei galybei, pasidavę jos ultimatumui.

Trečiame ir ketvirtame dešimtmetyje demokratiją nepriklausomose Baltijos valstybėse ištiko rimta krizė. Estijoje ketvirtojo dešimtmečio antroje pusėje visos politinės partijos buvo draudžiamos. Kraštą valdė konservatyvių pažiūrų prezidentas, kuris neįstengė atsispirti sovietiniams reikalavimams.

Šitą istorijos faktą Ulfas Larssonas išnaudoja slidžiam savo argumentavimui, kuriame Baltijos valstybės lyginamos su Vokietijos nacizmu ir Italijos fašizmu. Kai po to valdžią paėmė sovietai, tai buvo tik "nauja diktatūra", kurią įteisino "buržuazinių diktatūrų" vadovai. Todėl ir dėl tos priežasties, pagal Larssoną, nebuvo jokios okupacijos.

Ulfas Larssonas savo argumentu naudoja net baigiamąjį Helsinkio dokumentą, kuriame sakoma, kad dabartinės Europos sienos negali būti keičiamos kitaip, kaip taikingais būdais. Jis teigia, kad Švedija nebūtų pasirašiusi šio dokumento, jei būtų laikiusi Baltijos valstybes okupuotomis. Johanas Schueck'as savo straipsnį baigia išvada: niekas nemėgino atšaukti Švedijos nusistatymo pripažinti tikrovę kitoje Baltijos pusėje. Vykstančiame Pabaltijo išsivadavimo procese niekas nemė-

gino naudoti kitokių negu taikingo priemonių. Iš Ulfo Larsono argumentų matyti, kad jis gina blogą reikalą.

Svarbus posūkis

1989 m. gruodžio 8 d. laidoje *Dagens Nyheter* pirmojo puslapio stambiausią antraštę pasiskyrė Lietuvai. Laikraščio korespondentas Maskvoje Anders Steinvall pranešė, kad Lietuva pirmoji iš sovietinių respublikų Aukščiausiosios tarybos nutarimu įsivedė daugiapartinę santvarką. Pasak korespondento, tai iki šiol pats drąsiausias iššūkis Maskvos centro valdžiai. Savarankiškumo reikalavimas Lietuvoje vis labiau stiprėja, rašo Stockholmo dienraščio korespondentas. Rytų Europos įvykių raida teikia naujo įkvėpimo baltiečiams. Gorbačiovo padėtis sunkėja.

Sveikindamas tokią raidą kaimynų kraštuose, jis mėgina prislopinti laisvės reikalavimą savajame krašte. *Dagens Nyheter* tęsia: nutarimas dėl daugiapartinės santvarkos kuria naują politinę padėtį Lietuvoje, kur partijos, tarp jų socialdemokratai, krikščionys demokratai, "žalieji" ir kitos mažesnės grupės jau ruošiasi dalyvauti vietos rinkimuose vasario mėnesį.

Tame pačiame numeryje *Dagens Nyheter* skelbiamas bendras Pabaltijo sąjūdžių kreipimasis "Neišduok dabar mūsų, Švedija!". Raštą pasirašė estų Edgaras Savisaaras, latvių Dainis Ivanas ir lietuvių Vytautas Landsbergis. Jie prašo Švedijos parlamentą ir vyriausybę, "neišduoti mūsų vilties valandą", remti taikingą išsivadavimo kovą, vesti tokią Švedijos užsienio politiką Pabaltijo atžvilgiu, kad nebūtų gėdos nei Švedijai, nei jos kaimynams.

A+A

ANTANUI VASILIAUSKUI

atsisveikinus su šiuo pasauliu,

jo žmonai MARIJAI, dukrai GIEDREI, žentui JONUI, vaikaičiams – AUDRAI, PETRIUKUI ir JULIJAI, velionies broliams ir seseriai skausmo valandoje reiškiamo nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime –

Baltiečių moterų taryba

PADĖKA

A+A

ZELMAI CIBITYTEI-STASIULIENEI

mirus, nuoširdžiai dėkojame giminėms, draugams ir artimiesiems, išlydėjusiems Zelmą į paskutinę žemės kelionę ir amžino poilsio vietą.

Ačiū buvusiems klasės draugams Irenai Grimaitei-Delkuvienei, Kazimierui Gudinskui ir Onutei Kezieniei.

Ačiū buvusiems bendradarbiams – Kazui Milerui, G. Palmeriui ir P. Pranukevičiui.

Dėkoju Heincui ir Rudy Vilembrektams už pagalbą dukrai Kristinai ir man. Taip pat dėkoju p.p. Eismontams, nepamiršusiems manęs iš Lehtės.

Mielas Kazy Mileri, seniai, labai seniai girdėjau chorą, kuriame ir a.a. brolis dainavo: "Visi geri žmonės dažnai man kalbėjo, kad tu pagimdytas iš meilės ir vėjo, ir nieko daugiau..." Kazy, tu iš tikrųjų pagimdytas iš meilės ir vėjo, ir nieko daugiau, ir nieko daugiau... Ačiū!

Ačiū visiems, kurie palengvinote mums šias sunčias ir labai skaudžias netekimo valandas.

Nuliūdime —

Otonas Stasiulis ir vaikai

RAŠO IŠ LENKIJOS

Grįžo Lietuvon, dėl kurios kentėjo

Buvusių Stutthof kalinių a.a. kun. Alfonso Lipniūno ir a.a. inž. Antano Šapalos palaikai iš Lenkijos po 46 metų pergabenti į Lietuvą ir ten pagarbiai palaidoti

JONAS SURMIETIS

Dvejus metus kalėjė Stutthof KZ, netrukus po išvadavimo mirė, palaidoti svetingoje Kašubų žemėje, Pucko kapinėse, su pagarba ir gėlėmis buvo lankomi to krašto žmonių – kun. Alfonsas Lipniūnas ir inž. Antanas Šapalas.

Pagarbus išlydėjimas

1989 m. rugpjūčio 29 d. įvyko palaiškų ekshumacija. Rugpjūčio 31 d., po sovietinio konsulato atstovo ir mūito įstaigos atstovo vietėje atliktų formalumų, Panevėžio vyskupijos ekspedicija su dviem metaliniais antspauduotais karštais pajudėjo Lietuvos link per Gdynę, Gdanską, Malborką, Olshtną, Seinus. Išvakarėse su žvakėmis prie karstų ant sujudintos žemės, šalia nuimtų antkapų, ir paminklo, atsisveikinimo apeigos dalyvavo vietos žmonės, kunigai, vienuolės elzbietietės.

Lietuvių ekspediciją maloniiai stebino nuoširdi žmonių malda ir giesmė. Nuoširdi, kaip graži ir nuoširdi buvo Pucko kašubų pažintis su kun. A. Lipniūnu. Apie tai žinota, bet dar daugiau teko sužinoti, prisiklausyti dabar nuo žmonių, kurie prisimena lietuvių stutthofiečius, kai jie išvydo laisvę šiame Gdanskio jankos miestelyje. Prieš 44 metus buvo dar labai jauni, dabar – pensininkai, bet daug prisimena ir pasakoją, perduoda senesniųjų tuo metu žmonių, dabar jau mirusiųjų tėvų, giminų, kaimynų pasakojimus. Žurnalistė Aldona Kudžmaitė iš Vilniaus godžiai užrašinėjo, filmuotojas Adolis (tai vardas, niekaip neįsiminti pavardė) filmavo, Kazimieras Jankevičius fotografavo skaidrėmis.

Su vietos gyventojais

Mieli Pucko žmonės kapinėse kaip giminės apstojo lietuvių ekspedicijos būrelį. Jie liudėjo, kartu su klūpančiais prie karsto a.a. kun. A. Lipniūno seserimi Apolonia Jankevičienė-Lipnickaitė ir jos sūnumi Kazimieru Jankevičiumi. Stengėsi įsijausti, ką gyvena augalotos lietuvis barzdūčius – Prienu Sąjūdžio atstovas Mindaugas Polikauskas, lietuvis transportinio autobuso vairuotojas, per kelias dienas spėjęs įsigyti vietos gyventojų simpatijų ir gerai pažįstamas puckiečiams Lietuvių kultūros paminklų LLR apsaugos komisijos atstovas. Ekspedicijos vadovas kun. dekanas Juozas Antanavičius išsakė tai savo kalboje per apeigas kapinėse lietuviškai ir lenkiškai.

Kaip ten atsidūrė?

1945 m. sausio mėnesį Stutthofo konc. stovykla buvo evakuojama į vakarus. Kaliniai devyniomis kolonomis po 800-1000 žmonių buvo varomi labai sunkiomis žiemos sąlygomis. Nusilpusius esesininkų sargyba nušaudavo. (Dalis lagerio buvo evakuota jūra). Kai fronto veiksmų buvo užkirstas kelias toliau į vakarus, kolonos sustojo tarp Lenborko ir Slupsko, vėliau buvo varomos atgal į rytus. Ta, kurioje buvo kun. A. Lipniūnas, kun. St. Yla, inž. Šapalas, V. Butkus ir dar keliolika lietuvių, pasiekė Pucką kovo 10 d. Vyko kovos prie apsupto Gdanskio ir Gdynės. Kaliniai, suvaryti į didelę pašiūrę, o buvo likę iš kolonos ne kiek daugiau kaip pusė, bijojo, kad bus esesininkų sargybos sušaudyti ar kitokiu būdu sunaikinti. Sargyba pabėgo. Kovo 11 d. rytą gyventojai, aptikę kalinius, gelbėjo juos visų pirma maistu. Tą pačią dieną praveržė pro Pucką sovietiniai tankai. Kovo 12 d. užvaldė miestelį pėstininkai. Kartu atvyko ir NKVD žvalgyba. Nepripuolamai taip greit. Pramatė naujų "globėjų" tikslus, kaliniai stengėsi iškrikti tarp žmonių. Bet dauguma pateko į ligoninę. Labiausiai buvo perpildytas užkrečiamų ligų skyrius, skubiai įtaisytas miesto valdybos pastogėje. Pajėgesni stutthofiečiai, beveik visi lietuviai, organizavo ligonių globą. Gydytojai organizavo maisto, vaistų, aprangos, patalynės ieškojimus, ligoninių aptarnavimą. Šiltinė skynė žmones.

Trūko sanitarų ir slaugytojų. Vienas pirmųjų į sunkų ir pavojingą darbą stojo kun. A. Lipniūnas, su juo dar keli lietuviai.

Pasiauokojo kitiems

Kašubų kraštas buvo likęs be kunigų. Daug jų vokiečiai sušaudė, kitus suėmė į lagerius. Puckui ir visai apylinkėi buvo likęs tik vienas pagyvenęs kunigas. Kun. A. Lipniūnas ir kun. St. Yla tuojau pradėjo sieloganos darbą. Ne bažnyčioje, kad nesusidomėtų jais NKVD, o privačiuose butuose, kur buvo mieliai kašubų priimti. Į lietuvių kunigų laikomą pamaldas žmonės gausiai lankėsi, naudojosi dvasinėmis paslaugomis. Labai pamilo kun. A. Lipniūną dėl jo begalinio pasiaukojimo sielogana ir sunkiausiai sergančių globai. Jis stebino žmones artimo meile, tuo, kas vadinama asmens charizma – Dievo duota ypatinga dvasios dovana.

Neilgai truko kun. A. Lipniūno pažintis su gerais ir giliai tikinčiais kašubų žmonėmis, neilgai žmonės džiaugėsi pamiltu kunigu – tik septyniolika dienų: užsikrėtęs šiltine, prie to dar persišaldęs, mirė kovo 28 d. Paliko jo atminimas kaip šviesi legenda.

Palaidoti atskirai

Masiškai mirė stutthofiečiai buvo laidojami viename Pucko kapinių plote, be kapo įvardinimo. A.a. kun. A. Lipniūnas buvo tautiečių-lagerio draugų ir vietos gyventojų palaidotas atskirai, dvasiško apdaru ir su religinėmis apeigomis.

Balandžio 19 d. mirė inž. A. Šapalas, užsikrėtęs šiltine. Ir šią netektį tautiečiai pergyveno kaip didelį nuostolį. Buvo neeilinių gabumų, veiklus patriotas, darbavęs Lietuvos pogrindžio vadovybėje. Palaidojo jį šalia kun. A. Lipniūno. Pucko žmonės pažino ir gerbė jį kaip taurų lietuvi.

Rašantis šias eilutes gali paliudyti, ką iš Pucko žmonių girdėjęs, būtent, ar kun. A. Lipniūnas bus kanonizuotas? Lenkijoje dažnai taip galvojama ir siekiama tos aukščiausios pagarbos tiems, kurie aukojo

savo gyvenimą, darbus ir gyvybę artimo meilei.

Šiandieną kun. A. Lipniūnas kanonizuojamas tautiečių. Gal bus ir Bažnyčios pripažintas.

Palaidoti tėvynėje

Grįžę į Lietuvą kun. A. Lipniūnas ir inž. A. Šapalas buvo pagerbti Vilniaus katedroje. Prie jų karstų meldėsi tūkstančiai žmonių. Inž. A. Šapalo iškilmingas sutikimas ir pagerbimas įvyko Prienuose, kur palaikai buvo palaidoti šalia jo motinos kapo. Kun. A. Lipniūno amžinojo poilsio vieta Lietuvoje – prie Panevėžio katedros. Ją nurodė vyskupas K. Paltarokas, visą laiką kartojęs savo kunigams, kad kun. A. Lipniūno palaikai turi grįžti į Lietuvą; mirdamas paliko įsaką padaryti taip, kai tik bus tokia galimybė. Kunigai žinojo, tikintieji nujautė, ką senyvas Panevėžio vyskupas buvo numatęs pirmuoju kandidatu į savo įpėdinius. O likimas skyrė kankinio-tremtinio mitrą. Ilgai teko laukti galimybės grįžti į Lietuvą.

Pastangos gauti leidimus

Dar prieš Panevėžio vyskupijos ir vietos Sąjūdžio užmojį darė žygių dėl ekshumacijos kun. A. Lipniūno sesuo ir seserėnė. 1988 m. pradžioje gavo sovietinės valdžios Lietuvoje leidimą, bet su sąlyga, kad laidojamas bus kunigo gimtinės kapinėse. Tada jie kreipėsi į Lietuvių paminklų Lenkijoje apsaugos komisiją su prašymu sutvarkyti formalumus lenkų valdžioje.

Apolonija Jankevičienė-Lipnickaitė ir jos sūnus Kazimieras Jankevičius kreipėsi leidimo aplankyti a.a. kun. A. Lipniūno kapą Pucke. Lietuvos valdžia atsakė, kad nėra kompetentinga tokį leidimą duoti, reikia kreiptis į Maskvos Raudonąją kryžį. Lietuvių paminklų Lenkijoje komisijos sekretorius A. Suraučius, perskaitęs tai laišką, tuojau parašė Jankevičiams, kad atsiųstų asmens duomenis. Pagal privatų iškvieta atvažiuos pasisvečiuoti, susipažinti ir, svarbiausia, aplankyti brangų jiems kapą. (Bus daugiau)

Toronto lietuvių pensininkų klubo
steigėjui

JUOZUI STANAČIUI

mirus,

jo brolius okupuotoje Lietuvoje, gimines bei artimuosius
nuoširdžiai užjaučiame –

Pensininkų klubo valdyba

Mylimai žmonai, mamytei ir senelei

A+A JUSTINAI RAMONIENEI

mirus,

jos vyrą ALOYŽĄ, dukras – REGINĄ ir ALEKSANDRĄ,
Anapilio moterų būrelio nares, jų vyrus bei vaikaičius
su šeimomis giliai užjaučiame ir kartu liūdime –

Anapilio moterų būrelis

PADĖKA

1989 m. lapkričio 26 d. Hamiltone mirė

A. a. ONA ČELKIENĖ.

Nuoširdžiai dėkojame kun. klebonui Juvenaliui Liaubai, OFM, už rožinio maldas koplyčios, gedulines Mišias ir palydėjimą į Šv. Jono lietuvių kapines.

Mūsų padėka A. V. Paulioniams už gražų giedojimą gedulinėse Mišiose.

Dėkojame visiems atsilankiusiems pagerbti velionę laidotuvių namuose, už aukas Mišioms, Kanados lietuvių fondui, gražias gėles, guodžiančius užuojautos žodžius spaudoje ir atsiųstas atvirutes. Esame dėkingi visiems, kurie palydėjo mūsų mielą Mamą į amžino poilsio vietą.

Dėkojame B. Stanulienai už pusryčių paruošimą ir mieloms ponioms už pyragus.

Jūsų visų nuoširdumas palengvino mūsų liūdesio valandas.

Dėkingos dukterys –

*Dana Mačikūnienė, Gražina Kažemėkienė
ir jų šeimos*

Mylimai sesutei

A+A

LIUCIJAI NORVAIŠIENEI

Lietuvoje mirus,

jos broliui, Kanados Lietuvių fondo valdybos nariui,
KAZIMIERUI ČEPAČIUI reiškiamo gilią užuojautą –

Kanados Lietuvių fondas

A+A

ANTANUI BUGAILIŠKIUI

iškeliavus amžinybėn,

jo sūnų EGIDIJŲ Winnipeg LB narį, marčią MARGO
ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir drauge
liūdime –

KLB Winnipeg apylinkė

MYLIMAI MOTINAI

mirus,

STASĮ PLUČĄ, jo šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

*Stasys ir Olita Liučvaičiai,
Vilnius, Lietuva*

A+A

ANTANUI VASILIAUSKUI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame žmoną MARIJĄ, dukterį GIEDRĘ
su šeima, brolių JONĄ su šeima ir artimuosius.

Amžinoji Meilė telydi tave –

*J. ir E. Matulaičiai
St. ir V. Matulaičiai*

A+A

sk. vyčiui ANTANUI VASILIAUSKUI

mirus,

jo žmoną vyr. sktn. MARIJĄ, dukrą vyr. skautę GIEDRĘ
ABROMAITIENĘ, jos vyrą JONĄ, vaikaičius – AUDRĄ,
PETRIUKĄ ir JULIJĄ giliai užjausdami kartu liūdime –

*Toronto skaučių "Šatrijos" tuntas
Toronto skautų "Rambyno" tuntas
Toronto skautininkės-skautininkai
"Romuvos" valdyba*

PADĖKA

A+A

ANTANAS SVIRPLYS

mirė 1989 m. gruodžio 1 d., palaidotas
Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Nuoširdžiai dėkojame klebonui ir kunigams
už maldas laidotuvių namuose, Mišias šventovėje
ir palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Nuoširdžiai dėkojame visiems draugams bei
artimiesiems už gėles, aukas Mišioms, dalyvavimą
laidotuvių apeigose.

Liekame nuliūdę –

*žmona Liuba, sūnus Jonas, marti Cristy,
sūnus Antanas, marti Violeta,
vaikaičiai – Larissa ir Sauliukas*

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal įsivaizdavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Pramonės teršiamo Lietuva

Fabrikai ir autovežimiai – didieji teršėjai • Jie nuodija gyventojų aplinką • Didėja ligonių skaičius
• 60,000 alkoholių, 15,000 vaikų invalidų • 1200 savizudybių 1985 m., 815 – 1988 m.
Gaunama tik 65% reikiamų vaistų • Per mažai skiriama lėšų aplinkos gerinimui

DOC. A. JANULIS

Žmogus — neatskiriama biosferos, o tuo pačiu ir gamtos dalis. Jeigu sveika gamta, sveikas žmogus. Žmogaus sveikatą sąlygoja trys faktoriai: genetinis pagrindas, elgesys ir suapanti aplinka.

Iki praėjusio šimtmečio žmogų aplinka veikė natūraliais visatos veiksniais: saulės energija, žemės gravitacija, magnetiniu lauku, kosmine radiacija, temperatūriniais, atmosferinio slėgio ir kitais svyravimais. Žmogaus organizme vykstantys procesai ėmė reikštis sinchronizuotai su cikliška pasireiškiančiais gamtoje procesais ir susiformavo vadina-mieji bioritmų organizmuose, kurie tapo pagrindine sąlyga žmogaus prisitaikymui besikeičiančioms aplinkos sąlygoms.

Šiame amžiuje, ypač paskutiniuosiuose dešimtmeciais, žmogus skubėdamas siekė savanaudiškų tikslų, o išsivysčius moks-lui ir technikai manė, kad gamta gali būti jo valdoma. Nepaisymas gamtos dėsnių privedė prie katastrofiškos situacijos Žemės planetoje, o civilizacijai ėmė grėsti pavojus.

Ekonomiškai išsivysčiusiose šalyse tai buvo suvokta ir im-tasi žygių ekologinei situacijai pagerinti. Per 15 metų at-gi-upės ir ežerai, pasiekta gerų rezultatų gamtos saugoję. Tuo tarpu TSRS buvo teigiamai, kad ekologinės problemos galimos tik kapitalistinėse valstybėse, jos nebedingus socializmui. Todėl nebuvo skiriamas dėmesys nei pramonės įmonių išmetamiems teršalams, nei jų poveikiui gamtai ir žmogaus sveikatai.

Dabar Lietuvoje

Kalbant apie Lietuvą, reikia atvirai pasakyti, kad socializmo statybos laikotarpis jo pirmame dešimtmetyje — stalinizmas metais buvo paženklintas masinėmis gyventojų teroro akcijomis. Vėlesnis laikotarpis Lietuvoje paženklintas lėtos mirties organizavimu. Lietuvą visasąjunginės ministerijos, kaip aštuonkojis, apipynė chemijos ir pramonės gigantai. Lietuva tapo pramonės didžiulės koncentracijos, intensyvaus žemės ūkio ir transporto kraštu. Dėl to šiandien dviem trečdaliu Lietuvos teritorijos nepalanki ekologinė situacija.

Kasmet pramonės ir energetikos objektai, autotransportas išmeta į atmosferą apie 1 mln. tonų atliekų. Elektrinės bei pramonės įmonės kasmet išmeta į orą per 400 tūkst. tonų nevalytų atliekų, kuriose gausu cheminių junginių. Stambiausia oro baseino, vandens bei žemės paviršių teršiantį įmonė yra Elektrėnų šiluminė elektrinė, per metus sunaudojanti 2,3 mln. tonų mazuto ir į orą išmetanti 180.000 t. atliekų, tarp jų 90.000 t. sieros an-

hidrido; dėl to neretas reiškiny-s — rūgštūs lietūs.

I klasės sanitarinių kenks-mingumu pasižymintį šilumi-nių elektrinių yra po dvi Kau-ne ir Vilniuje, po vieną Klai-pėdoje ir Mažeikiuose. Šios klasės kenksmingumu pasižy-mi ir Kėdainių chemijos kom-binatas, Jonavos gamybinis susivienijimas "Azotas", ga-mybinis susivienijimas "Ak-menės cementas". Pastarasis kasmet į atmosferą išmeta 10 tūkst. t. cemento, 27 tūkst. t. sieros anhidrido. Dulkės ir sieros anhidridas nusėda ant žemės paviršiaus ir naikina augmeniją. Prie pavojingiau-sių teršėjų priskiriamas Klai-pėdos celuliozės-kartono fab-rikas ir Kauno dirbtinio pluoš-to kombinatas. Vertinant eko-loginę situaciją balais, blo-giausia padėtis tenka vad. Kauno Jonavos-Kėdainių arealui (100 balų). Šiame areale atmosferiniai teršalai persipina. Kitaip sakant, priklausomai nuo vėjo krypties, Kau-no m. gali pasiekti Jonavos ar Kėdainių teršalai. Šiam arealui būdinga tai, kad be įpras-tinių pramonės įmonių teršalų — CO, NO, sieros jungi-nių, čia į atmosferinį orą iš-metama specifinės, didelio kenksmingumo cheminės medžiagos: angliavandeniliai, amoniakas, formaldehidai, fenoliai, floro junginiai, sieros rūgštis, metilenchloridas (Kaune — 7 tūkst. t. per me-tus).

17% Lietuvos pramonės siejasi su žalinga ekologiniu požiūriu gamyba. Atteityje buvo planuojama ne tik nema-zinti, o netgi padidinti iki 23%.

Teršia aplinką ir žemės ūkis. 23 stambūs gyvulininkystės kompleksai, 500 fermų, kurių nemaža dalis pastatyta šalia gyvenviečių, šalia upelių, eže-rų. Vien gyvulininkystės kom-pleksai per metus pagamina 4 mln. kvadratinį metrų nute-kamųjų srutų, nes mėšlo valy-mui naudoja vandenį. Ypač jo-se gausu nitratų, kuriais yra realus pavojus užteršti geria-muosius vandenis.

Intensyvinant žemės ūkį, neapsieita be mineralinių trąšų gausaus panaudojimo. Nesant galimybių jas panaudoti balansuotame santykyje, vy-rauja azotinės trąšos. Dėl to azoto junginių dirvožemyje dvigubai daugiau negu reikia. Nekontroliuojamas ir pestici-dų panaudojimas. Dėl to jie randami daržovėse ir kituose maisto produktuose. Pesticidų randama net maitinančių mo-tinų piene.

Užterštas vanduo

Daug žalos daro trąšų barstymas iš lėktuvų. Trąšos patenka į vandens telkinius. Aplamai, vandens kokybė Lietuvoje nepavyksta: apie 13% žy-nybinių vandenteklių vanduo neatitinka sanitarinių reika-lavimų, du trečdaliai sanita-rinių šulinių vandenys nitratai ir nitritai viršija leistinas

koncentracijas 2-4 ir daugiau kartų. Pusės artozinių šulinių vandenys per daug geležies ir sieros junginių. Pramonė ir žemės ūkis kasmet į kanalizaciją ir aplinką nuleidžia apie 410 mln. kvadratinį metrų vande-nų, kurių tik 28% praeina nor-matyvinį valymą.

Kauno nutekamieji vande-nys kasmet sudaro 167 mln. kvadratinį metrų (40%). Vie-nok Kauno miestas neturi valy-mo įrengimų. Dar daugiau, pusantrų metų laiko nepakako net parinkti valymo įrengi-mams statyti vietas. Tai kar-tu rodo sprendžiančių val-džios asmenų lygį. Pastarųjų dviejų vasarų metu pirmą kar-tą Nemuno istorijoje nebuvo galima maudyti dėl vandens per didelio užterštumo. Iški-lo reali grėsmė Nemunui tapti atvira kanalizacijos vaga.

Lietuvoje 200 upelių jau nebesiveisia žuvis. Upės ir eže-rai užteršti organinėmis me-džiagomis, fenoliais, naftos produktais, azoto amonium. Visai užteršta Kulpė, Mūša, užterštos Bartuva, Dubysa, Ne-vėžis, Venta, Nemunėlis, Šeš-upė, Šventoji. Didelį susiru-pinimą kelia Kuršių marios, kurių 85% užterštos fenoliais, gyvsidabriu, naftos produk-tais.

Kuršių marios teršia, pre-dedant Baltarusiją, visi i Ne-muną įtekantys intakai, bet daugiausia Kauno, Tilžės ir Ragainės miestai. Vien Tilžės popieriaus ir celuliozės fab-rikas per parą išleidžia 150.000 kvadratinį metrų nešvaraus vandens, kuriame esti 15,2 t. netirpstančių ir 31,3 t. orga-ninių medžiagų. Panašiai ter-šia ir analogiškas Ragainės fabrikas. Netirpstančios me-džiagos Nemuno deltoje ir Kuršių mariosse patenka pas žuvis, o Kuršių marios — pa-grindinis žuvų tiekėjas Lietu-vos stalui. Kuršių marių van-denyje azoto amonius 3 kartus viršija leistinas koncentraci-jas visame gylyje, o naftos produktai — net 17 kartų.

Autovežimiai

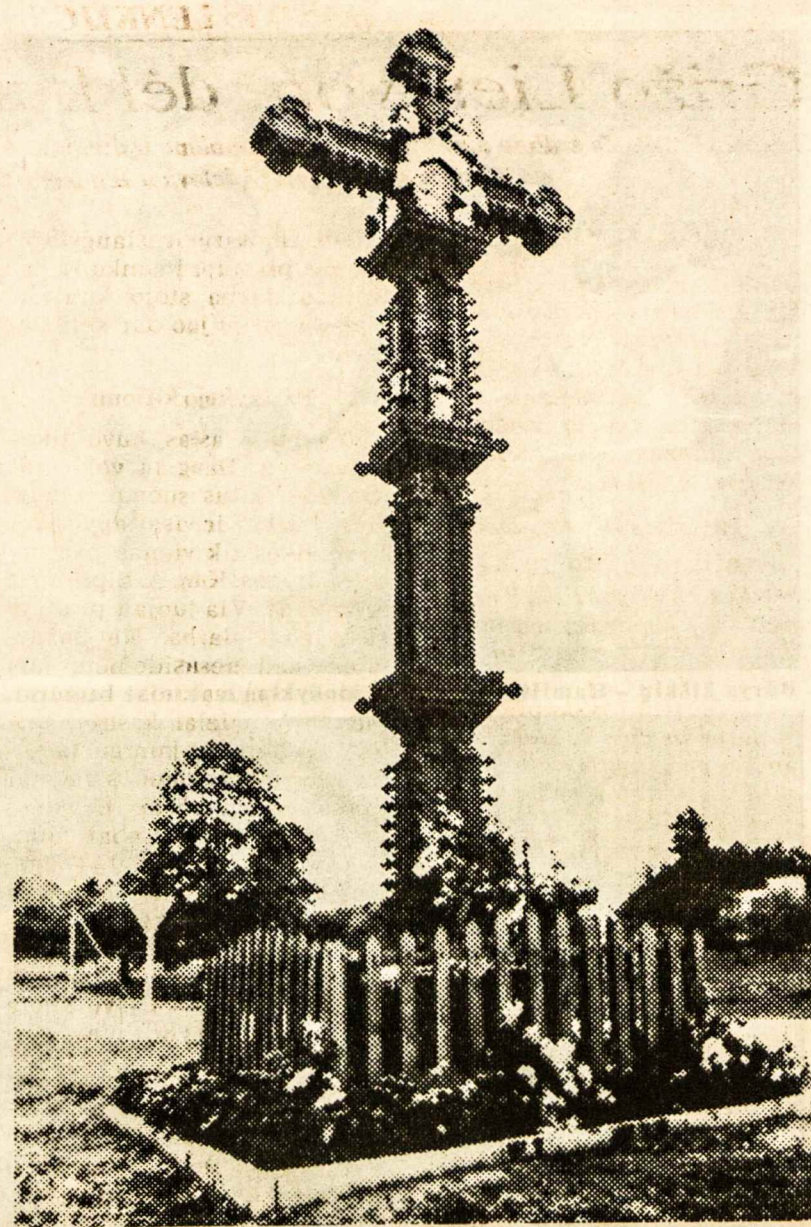
Kasmet darosi opesnė ir transporto problema. Pagal jo koncentraciją Lietuva pirmauja Sąjungoje. Jeigu 1980 m. 1000 gyventojų teko 85 lengvo-sios mašinos, tai 2000 m., mano-ma, teks jau 150 automobilių 1000 gyventojų. Kasmet trans-portas Lietuvos teritorijoje išmeta su dujomis apie 600.000 t. atliekų, kuriose gausu švi-no junginių, didesnės dalis benzino pas mus naudojama dar etiliuota). Išmetamose dujose gausu alifatinųjų angliavandenilių, tame tarpe ir vėžinius susirgimus skatinan-čių, anglies monoksido (apie 60.000 t. per metus) bei kitų cheminių junginių, kurių pri-skaiciuojama iki 200.

Švino junginiai pasižymi specifiniu veikimu į CNS, kan-cerogenai — skatina vėžinius susirgimus, azoto oksidai dir-gina akių gleivinę, erzina kvė-pavimo takus, gali sukelti ast-mos priepuolius, bronchitus, suaktyvinti plaučių uždegimą. Artėja reali grėsmė ir Lietuvo-je pasireikšti smogams.

Žmonii nuodijimas

Jeigu žmogus nevalges gali gyventi 50 dienų, be vandens — 5 dienas, tai nekėpavęs, be oro — tik 5 min. Žmogus, viduti-niškai gyvenantis 75 m., per plaučius praleidžia 337 mln. litrų oro. Tiek pat gyvenamas suvalgo apie 30-34 tonas maisto. (Per mėnesį suaugęs suvalgo tiek kiek sveria). Žmogus per 75 m. išgeria apie 30.000 ltr. vandens (1,5 — 2,5 l. per parą). Dar buityje sunaudoja apie 400-1000 ltr. per parą. Kartu su vandeniu neretai naudoja ir chemines medžiagas.

Mūsų buityje vartojami sin-tetiniai detergentai, galintys sukelti žmogui alergiją, skati-na sunkiųjų metalų skverbimąsi į žemės gilumą ir galimą jų patekimą į geriamąjį van-denį. Ir taip su vandeniu, per kvėpuojamą orą, su maistu ir žmogaus organizmą nuolat patenka įvairios cheminės me-džiagos, kurių nemaža dalis pasižymi kenksmingomis savy-bėmis. Vieniems patenka di-desniais kiekiais, kitiems daugiau rūšių. Dalis medžiagų

Naujas kryžius iškilo Utenos rajone, ties Antalės kryžkele Br. Talaikis

gų patekusios į organizmą, nepasišalina, o kaupiasi, iš-lėto žalodamos organizmą.

Sarginanti aplinka

Labai svarbi šiuo metu ir socialinė ekologija. Sukurda-mas naujus išorinius faktorius, žmogus sukūrė ir naują psicho-emocinę aplinką, kurioje kar-tais žmogus savo noru jau ne-begali atsipalaiduoti nuo jį veikiančio srauto, psichoemo-cinių dirgiklių. Psichinė ir fi-zinė įtampa prie konvejerių, vykdančių planus, nuolatine lai-ko stoka, kasdieninės eilės parduotuvėse, nuolatine buitinių prekių stoka, gyvenimas blogai garšiniu požiūriu izo-liuotose daugabučiuose namuose, neramus rytdienos klausimas, nemažos dalies žmonių pragyvenimo lygis žemiau skurdo ribos — tai faktoriai, kurie cikliška veikdami žmogų, sukelia bendrus, nespecifinius pokyčius — įtampas būkle. Neretai veikian-ti organizmą įtampa gali būti ir ligas sukeliančia prie-žastimi, todėl nenuostabu, kad vystantis mokslui ir techni-kai, augant naujiems ligoni-nių korpusams, didėjant lovų ir gydytojų skaičiui, kartu di-dėja ir susirgimų skaičius šio-mis ligomis: išemine širdies, miokardo infarktu, hipertoni-ne, kvėpavimo sistemos orga-nų, skrandžio ir 12-pirštės žar-nos. Didėja neurozės, psichiko-s sutrikimai, didėja vaikų apsigimimų skaičius ir t.t.

Pramonės užterštuose raju-nuose (Jonavos, Kėdainių, Ak-menės) vėžiniai susirgimai žmonės serga 2-4 kartus daž-niau, negu vidutiniškai Lietu-voje. Per pastaruosius 10 me-tų bendras sergamumas Lietu-voje padvigubėjo. Disperseri-zacijos (vaikų patikrinimo) metu rasta 67% sergančių vai-kų, paauglių — 34%, suaugu-sių — 54%. Apie 4% gyventojų serga įvairiomis psichinėmis ligomis, o iš jų 40% — patalo-gija, susijusia su alkoholizmu.

Lietuvoje užregistruota 60 tūkst. alkoholių (jų tarpe 8 tūkst. moterų) su degradacijos požymiais. Kandidatų į alko-holiukų skaičius — žymiai di-desnis. Viena alkoholiozmo pa-sekmių dabar Lietuvoje — 15.000 vaikų invalidų, 11.000 — našlaičių. 70% kūdikių mir-čių siejama su apsigimimais ir perinataline (iki gimimo) pa-tologija.

Savizudybės, luosinimas

1965-1985 m. didėjo darbingo amžiaus vyrų mirtingumas. Vi-dutinė vyrų gyvenimo trukmė tesiekia 61 m., o Lietuvos gy-ventojų gyvenimo trukmė (71 m.) gerokai atsilieka nuo iš-sivysčiusių šalių gyventojų vidutinės gyvenimo trukmės.

Pastaraisiais metais Lietuva tapo pirmaujančia Sąjungoje savizudžių skaičiumi. 1985 m. jų Lietuvoje buvo per 1200 (daugiau negu žuvusių auto-katastrofoje); 100.000 gyven-tojų teko 33 atvejai. 1988 m. — tautos atgimimo metais savi-

žudžių skaičius sumažėjo iki 815.

1988 m. žuvę dėl traumų, ap-sinuodijimų ir savizudžių su-darė per 4.000 aukų.

Dėl suluošimo šiuo metu Lietuvoje negali dirbti dau-giau kaip 110.000 darbingo am-žiaus žmonių. Kasdien į darbą dėl ligų nenuieina apie 50.000 žmonių (1 diena neša 26 rub. nuostolį). Kasmet Lietuvoje miršta apie 37.000 žmonių (ta-me skč. apie 300 gydytojų).

Per mažai lėšų

Daug varganumo ir medic-ininės pagalbos srityje: svei-katos apsaugai teskiriama 4% biudžeto lėšų (socialistinėse Europos šalyse tam skiriama 8% biudžeto, JAV — 12%). Lėšų išlaikyti vienai lovai ligoni-nės skiriama 10-11 kartų ma-žiau, negu ekonomiškai išsi-vysčiusiose šalyse.

Patys mažiausi gydytojų, medicinos seserų bei pata-rnaujančio personalo atlygini-mai, lyginant su išsivysčiusių šalių medicininio personalo atlyginimais. Dalies gydyto-jų, 80% medicinos seserų pra-gyvenimo lygis žemiau skurdo ribos (tenka mažiau, negu 80 rub. per mėnesį vienam šeimos nariui).

Pastaroju laikotarpiu trūksta ligininės vienkarti-nio naudojimo švirkštų, muilo. Tik 65% vaistų gaunama Lietu-voje iš reikiamo jų kiekio.

Be tų nuostolių, kuriuos pa-tiria mūsų žmonės sveikatos sąskaita, kasmet ekologiniai nuostoliai atneša 300 mln. rub-lių žalą. Iki 2000 m. būtina in-vestuoti 2,1 bilijono rublių ekologinei situacijai gerinti. Dabar tam teskiriama tik apie 65 mln. rublių metams, kurių 90% tenka vandens apsaugai.

Trūksta ir dėmesio

Iki šių metų nei sąjunginės ministerijos, nei Lietuvos val-džia nesirūpino aštrios eko-loginės situacijos sprendimo klausimais. Tik šiais metais Lietuvos ministerijų taryba pradėjo organizuoti komplek-sinį ekologinį tyrimą. Tam rei-kalinga šiuolaikinė aplinkos tyrimo aparatūra, kurios pa-galba galima būtų įvertinti atmosferinio oro, vandens, dirvožemio bei maisto produk-tų kokybę, kontroliuoti trans-porto, pramonės, energetikos, žemės ūkio aplinkos teršimą, teršalų poveikį žmogaus svei-katai ir t.t. Deja, dauguma sprendimų problemų kol kas gerų norų plėtimė, nes Lietuvai trūksta reikiamos materiali-nės-techninės bazės.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115

Susitara priima pacientus ir vakarais

Pastabos ir nuomonės

Dėl lietuviškų žemių

MARTYNAS GELŽINIS

1. Taip St. Lozoraitis, jn., Lietuvos atstovas prie Vatikano, pareiškė: "Jei kada nors į Rytų Prūsijos — Kaliningrado (buv. Karaliaučiaus) sritis su-grįžtų vokiečiai, gerai, bet, jei į šitą sritį veržtųsi lenkai, tai mums būtų gyvybinis klausimas Kaliningrado sritį turėti sau. Nereikia turėti iliuzijų, jei lenkai ten bus, jie mus vi-siškai užgniaus". ("Tėvynės Sargas", 1983, 1 nr., 54 p.).

2. Generalinis konsulas A. Simutis rašė: "Lietuvių tauta buvo ne krikščioninama, o len-kinama, naudojant lenkus ku-nigus ir Bažnyčią, kaip lenkų kalbos ir "polska wiaros" puo-selėtojus... Dar iki šios die-nos lenkai nėra aiškiai ir tvir-tai pasakę, kad jie nesiekia Lie-tuvos "separatizmo" likvidavi-mo." ("Naujoji Viltis", 20 nr., 1987, 45 ir 51 p.).

3. Žurnalistas A. Juodvalkis rašė: "Mes ir dabar nepajėgia-mės atsikratyti lenkų įtakos, nors jau turime lietuvių pre-la-tų ir vyskupų." ("Dirva", 1987, 20 nr., 5 p.).

4. Į Prūsijos seimą (Preu-sischer Landtag), šalia mažlie-tuvių išrinkto kun. dr. V. Gai-galaičio, 1913 m. Šilutės-Lan-kos rinkiminės apygardos maž-lietuviai išrinko antrąjį lie-tuvių atstovą — dr. Steputaitį. Prieš pat I pasaulinį karą, kai horizontuose jau blykstelėjo karo pašvaistės, dr. Steputaitis pasakė seime sensacingą kalbą apie Did. Lietuvos kuni-gaikištijos lenkinimą. Kalbą at-spaudė visi Vokietijos ir keli Europos stambieji laikraščiai.

5. Dr. A. Budreckis pristatė viešumai K. Prapulonio "Len-kų apaštalavimas Lietuvoje" ir dešimčiais pavyzdžių pa-rodė, kaip tas lenkinimas prak-tiškai buvo vykdomas. ("Lais-voji Lietuva" 1985 geg. 16 ir 30 ir birželio 27 bei rugpjū-čio 8 d.).

6. Šaulių sąjunga tremtyje 1983 m. išleido Algirdo Gus-taitio iš Los Angeles gražią, istorinę praeitį atremtą kny-gą "Tikroji Lietuva". Joje dau-geliu istorinių faktų ir žemė-lapiais parodyta, kiek ir kokių žemių lenkai paveržė iš Lie-tuvos.

Atrodė, kad A. Gustaitis įdū-rė į lenkų širšį lizdą.

Sujudusi lenkų išėjvjos spauda neužmezgė jokių dis-kusijų, nepateikė jokių doku-mentų, įrodančių, kad Gustai-tis klydo, bet tik paleido į ji koliojančių žodžių rinkinius. Čikagos lenkų laikraštis "Pa-norama" sustiprino savo žo-džius "lenkiškos kultūros" stovyla.

7. Mūsų literatūros klasikas kun. Jonas Bretkūnas, paskir-tas 1562 m. Labguvos kunigo, patvirtino savo laiškais Prūsijos hercogystės vyriausy-bėms, kad XVI-e š. lietuvių kompaktiškai apgyventas plo-tas siekė artimą Karaliaučiaus apylinkę. (Falkenhahn, Prof. Dr. Viktor — Der Uebersetzer der litauischen Bibel Johan-nens Brete und seine Helfer. Ost-Europa Verlag, Königs-berg, 1941, p. 487).

8. Ir mūsų tautosakos spe-cialisto prof. dr. J. Balio (1948 m. "Aidų" 18 nr., 348 p.) teigi-mas "lietuviška daina, nuo amžių skambėjusi Baltijos pajūryje tarp Šventosios ir Karaliaučiaus, darė ispūdžio ir įtakos ir čia atsibąsčiusiems vokiečiams", nebuvo koks nors profesorius jausminis polė-kis, bet anų laikų tautinės tikrovės pabrėžimas.

9. Marijus Blynas "Laisvoje Lietuvoje" straipsnyje "VLI-Kas ir žemėlapiai" rašo: "Tik-tai mažas kampelis prie Nemuno pavadinamas 'Lithuania Minor', žodžiu 'Mažoji Lietuva'.

vis mažėja, nes prūsų Lietuvos mes jau nebenorime prisimin-ti... Lenkai dar negavo, nė neturi Karaliaučiaus, o VLIKO žemėlapyje jis Lenkijai jau priskirtas... Argi VLIKe ne-bėra jau žmonių, kurie pažįsta praeitį, istoriją, geografiją, Lietuvos siekius ir... poli-tiką?"

10. Kun. dr. E. Gerulis savo 1989. VII. 25 d. laiške mažlie-tuviams dėl VLIKO žemėlapių klausia: "Kieno pavedimu iš anksto Karaliaučius atiduoda-mas Lenkijai? Kurie asme-nys už visą šią makalynę yra atsakingi?"

Dauguma čia pateiktų klau-simų paaiškės, kai skaitysime VLIKO valdybos sekr. Jono Stikloriaus 1987. XII. 1 d. laišką ištraukas šio straipsnio autoriui. Jonas Stiklorius, iš-buvis apie dešimtmetį VLIKO valdyboje, atspindi gana aiš-kiai VLIKO polinkius. Štai Stikloriaus žodžiai:

"Tad, kas liečia santykius su lenkais, mes turime steng-tis su jais palaikyti gerus, normalius santykius, ir bent jau su jais nesipešti. Štai kodėl tavo posakis straipsnyje, kad lenkai yra "pavojin-giausieji lietuvių tautos prie-šai" yra ne tik istoriniai netiks-lai, bet ir dabartinėje situ-a-cijoje politiniai nepriimtinas.

Nepriklausomybės laikais mūsų karta augo "mes be Vil-niaus nenurimsim" atmosferoje, kuri buvo, atvirai kalbant, pertempta ir per daug įkaitin-ta. Dabar, jau nuo 1945 metų Vilnius yra dalis Lietuvos, te-gul ir sovietų okupuotas, bet vis tik Lietuvos, ir jame lenkų liko tik visai mažai ir dėl to jau galime nurimti. Reikia tu-rėti galvoje, kad kai kalbame apie "lenkus", mes kalbame apie 30 su viršum milijonų žmonių, kurių pažiūros, žino-ma, skiriasi. Yra, tiesa, tokių lenkų, kurie dabar "be Vil-niaus nenurimsim", bet yra ir tokių, kurie prisimena uni-ją ir gerus santykius, ir labai nori tuos gerus santykius at-naujinti. Tokių lenkų yra ke-lios grupės, ir VLIKas mėgina su jais užmegzti gerus san-tykius.

Dėl priekaišto, kad lenkai yra nutautinę milijonus lie-tuvių, reikia pasakyti: lenkai juos nutautino tik dėl to, kad *lietuvių patys davėsi nutautinami* (mano pabrakta, M.G.). Palyginkime: rusai — sovie-tai nutautinimą vėdžiausiai, daugelį lietuvių areštuodami, deportuodami į Sibirą, juos žu-dydami. Nesigirdėjo, kad len-kai elgėsi panašiai. Pavyzdys: Lenkijoje gyvenantieji lietuviai Punske, Seinuose ir kitur ne ypatingai skundžiasi lenki-nimo pavojaus. Tad galime pa-sakyti, kad lenkinimo pavojų lietuviui neturi ko bijoti.

Dėl skundo, kad Mažoji Lie-tuva neatžymėta tinkamai kai kuriuose žemėlapiuose. Tai buvo paprastas neapsižiūrė-jimas asmenų, kurie braizė tuos žemėlapius; ta situacija jau sutvarkyta, ir iš to daryti išvadas, kad VLIKas atsisakė Mažosios Lietuvos, visai nėra pagrindo.

Jeigu kai kuriuose žemė-la-piuose Mažoji Lietuva atskirta storu brūkšniu, tai dėl istori-nio fakto, kad Mažoji Lietuva formaliai, juridiniai, nieka-ds nebuvo Lietuvos valstybės dalimi. VLIKas laikosi *prin-cipinio nusistatymo revendi-kuoti Lietuvos teritoriją tarp-tautinių sutarčių nustatytose ribose*" (mano pabrakta, M.G.).

Tokiu sakiniu baigėsi Jono Stikloriaus pastabos apie san-tykius su lenkais, kas parodo, kad VLIKas niekada nėra sie-kęs Mažosios Lietuvos išlais-vinimo.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDIUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDIUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvai-riuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Mečislovo Šcepavičiaus piešinys iš spaudos Lietuvoje

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SIGNALINĖS RAIDĖS

Signalines mėgėjiškų radijo siųstuvų raidės tvarko Tarptautinė ryšių sąjunga (ITU). 1932 m. Lietuvoje veikiančioms mėgėjiškiems trumpų bangų siųstuvams buvo paskirtos Lietuvai žymnios LY raidės. Pokaryje lietuviai radijo mėgėjai turėjo naudotis Sovietų Sąjungai skirta U arba R raide. Dabar lietuviai radiškai vėl atgavo nepriklausomos Lietuvos radijo mėgėjų draugijos nuopelnas.

ATEITININKŲ SUVAŽIAVIMAS

1989 m. lapkričio 25-26 d.d. Vilniuje įvyko Lietuvos ateitininkų federacijos atkuriamasis suvažiavimas, pradėtas Mišiomis arkikatedroje. Tada visi susirinko Lietuvos moksleivių rūmuose, kurie prieš kelias savaites dar buvo vadinami Respublikiniais pionieriais rūmais. Šį kartą rūmus puošė ateitininkų suvažiavimui skirtas šūkis "Dievas yra meilė", stebėtos ne vieną praeivį. Suvažiavimo dalyvių sveikino kardinolas Vincentas Sladkevičius, skatinęs ateitininkų šūkį "Visa atnaujinti Kristuje" pirmiausia panaudoti tautos suvienijimui ir tik tada siekti atnaujinimo. Išeivijoje veikiančios Ateitininkų federacijos vadovas Juozas Polikaitis, prisiminęs buvusio vado prof. K. Pakšto siūlymą pasukti Lietuvos laikrodį 100 metų į priekį, patarė gyventi dabartyje, bet žvelgti ateitininkų į ateitį gražiai pradėta darba. Lietuvos ateitininkams aktualiais klausimais kalbėjo jų federacijos valdybos narys Saulius Galadauskas, kun. Sigita Tamkevičienė, biofizikas Algirdas Saudargas, mokytojas Vytautas Toleikis, kun. Vaclovas Aliulis bei kiti dalyviai. Suvažiavime svarstyta ateitininkų šūkio įgyvendinimas vaikų ir senelių namuose, pagalba kenčiančiam ir klystantiam, išorinė bei vidinė ateitininkų organizacijos nario kultūra. Lietuvos ateitininkų federacijos vadu išrinktas kun. Robertas Grigas.

REIKIA DAUGIAU MOKYTOJŲ

Lietuvos liaudies švietimo ministerijos mokyklų inspektorius Alfonsas Kairys pokalbyje su "Tiesos" atstovu Bernardu Šakniu skaitytuos supažindina su lietuvių kalbos dėstymu už Lietuvos ribų. Pirmoji lietuviška sekmadieninė mokykla po keturių dešimtmečių vėl pradėjo darbą Rygoje. Lietuvių kalba taipgi dėstoma vienoje vidurinėje Maskvos mokykloje, Gudių Astravo ir Varenavo rajonuose. Pirmieji ledai pralaužti ir Kaliningrado vargšų gausioje Karaliaučiaus srityje. Šiais mokslo metais mokytoja A. Simanavičiūtė gimtąją lietuvių kalbą dėsto pusšimčiui vaikų Nemano (Ragainės) pionierių namuose ir mokykloje, o kybartietis A. Galčevskis vaikus lietuvių kalbos moko Krasnoznamenso rajono Dobrolubovo vidurinėje mokykloje. Karaliaučiaus srities centre ir apylinkėse daugiau kaip 100 vaikų lietuvių kalbos mokoši ir programos įtrauktose būreliuose, 91

– pačių mokinių pasirenkamuose fakultatyvuose. Jasnovskio vidurinėje mokykloje lietuvių kalbos norėtų mokytis net 160 mokinių, bet tokiu reikalu nesidomi vietinė švietimo vadyba. Inspektorius A. Kairys praneša, kad šiuo metu reikia dviejų kvalifikuotų lietuvių kalbos ir literatūros dėstytojų, sutinkančių vykti į Kaliningradą. Už Lietuvos ribų dirbantiems mokytojams užtikrinamas Lietuvoje paliktas darbas ir butas. Be to, prie mėnesinės ten gaunamos algos jiems pridedamas 50% papildas iš Lietuvos.

"BALTIC AMADEUS"

Taip yra pavadinta Vilniuje įsteigta bendra Lietuvos ir Austrijos įmonė, gaminsianti asmeninius kompiuterius ir programinę įrangą. Įmonė "Baltic Amadeus" įsteigė Austrijos "Austrocon electronics" firma su Lietuvos mokslo akademijos ir kibernetikos instituto bei eksperimentinės gamyklos "Bitas". Generalinio direktoriaus Juozo Zatoriaus pranešimu, šis Austrijos firmos tiekiamų mazgų ir detalių Vilniuje bus surenkami aukštos klasės kompiuteriai. Pora tūkstančių per metus su jais paruoštomis programomis. Naujoji įmonė atliks ir garantinį kompiuterių remontą.

XIV-SIS LSDP SUVAŽIAVIMAS

Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP) buvo atkurta 1989 m. rugpjūčio 12 d., o jos XIV-sis suvažiavimas įvyko gruodžio 2-3 d.d. Vilniuje, Lietuvos profsąjungų kultūros rūmuose. Suvažiavimas pavadintas keturioliktoju, nors jis įvyko tik po penkiasdešimt aštuonerių metų pertraukos. Mat norėta pabrėžti LSDP veiklos tęstinumą, kurio jungtini tapo 88 metų amžiaus veteranas Alfonsas Jakubėnas, taręs įvadinį žodį. Suvažiavime dalyvavo senieji LSDP nariai, daug svečių iš Danijos, Švedijos, V. Vokietijos ir Lenkijos, bendraminčių iš Estijos, Latvijos, Ukrainos, Gudijos, Rusijos. Buvo priimta LSDP programa, patvirtintas garbės teismo statutas. Programos diskusijose susilaukta daug skirtingų nuomonių, bet visiems patiko jos pagrindinis dėmesys žmogui, savo tautai ir valstybei. LSDP dabar turi apie 500 narių. Narytė betgi yra laisva. Prijaunčiantieji nepildo dokumentų, bet visada gali pareikšti pritarimą partijos idėjoms. LSDP vadu buvo išrinktas ekonomistas prof. dr. Kazimieras Antanavičius, kuris taipgi yra Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos narys ir Sovietų Sąjungos liaudies deputatas. Dabartinės sąlygos Lietuvos reikalus jis žada ginti kartu su kitomis grupėmis. Pz. Lietuvos aukščiausiosios tarybos rinkimuose socialdemokratų kandidatai nebus išskirti iš bendro Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio kandidatų sąrašo. Pasak prof. dr. K. Antanavičiaus, LP sąjūdis dabar yra Lietuvoje atsikuriančių ir įsikuriančių demokratinių partijų idėjinis vadovas. LSDP puoselės ir remia visas jo idėjas.

V. Kst.

Būrys kiškių – Hamiltono lietuvių mokyklos mokiniai kalėdiniame vaidinime "Karalaitė Teisutė"

Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos mokiniai Kalėdoms suvaidino V. Frankienės pasaką "Karalaitė Teisutė". Nykštukai – iš kairės I-oje eilėje – Erika Čerskutė, Lina Pohl; II-oje eilėje – Asta Baltakytė, Sandra Švedaitė, Rita Apanavičiūtė, Lukas Gudinskas; III-oje eilėje – Renata Švedaitė, Lina Baltakytė, Simas Cockman ir Zita McKennaite

Hamilton, Ontario

"GINTARINIŲ AIDŲ" radijo mėgėjų iniciatyva gruodžio 3 d. Jaunimo centre įvyko dėsimo vertas koncertas. Jis buvo pakartotas ir Toronte. Programą atliko sol. Marytė Bizinkauskaitė-Bildienė, sol. Rimas Strimaitis ir svečias iš Lietuvos žymus muzikas bei solo pianistas Povilas Jaraminas. Programai vadovavo "Gintarinių aidų" radijo programos vedėja Liuda Stungevičienė. Šia proga taip pat buvo surengta grafiko Gedimino Praskūno darbų, autentiškų suvalkiečių tautinių drabužių ir lino mezginių paroda. Rengėjai labai dėkingi visiems, kurie prisidėjo prie koncerto pasiekimo. Pelnas buvo paskirstytas programos atlikėjams. B.P.

Tradicinis žūklojų ir medžiotojų klubo "Giedraitis" žuikių balius įvyks sausio 27 d., 7 v.v. (baliaus pradžia 6 v.v.) Jaunimo centro salėje. Koncertinę dalį atliks Toronto vyrų choras "Aras", vad. sol. V. Verikaitis, akompanuojant muz. J. Govedui. Prieš programą bus įteiktos laimėjimų taures. Po koncerto visi galės pasivašinti šilta žverienos vakariene, kurią paruos S. Petkevičienė ir jos talkininkės. Laimė išimtinai organizuojami laimės staliukai, o atsigalvinimui veiks įvairių gerimų baras. Valdyba tikisi, kad lietuviškoji visuomenė įvertins jų veiklą ir parems šį tradicinį žuikių balių gausiu dalyvavimu.

Klubas "Giedraitis" remia lietuvišką veiklą bei spaudą. Savo paskutiniame posėdyje paskyrė auką "Tėviškės žiburiams" ir "Nepriklausomai Lietuvai" – po \$75. Taip pat \$50 – papildė savo įnašą Kanados Lietuvių Fonde. Klubas gražioji gamtoje prie Kaledonijos turi nuosavą šaudyklą su puikiai įruoštu pastatu. Be jokio atlyginimo leidžia naudotis patalpomis, organizacijoms. Ten rengiamos gegužinės ir išvykos į gamtą. Prieš kalėdinius laimės ratas gruodžio 16 d. parapijos salėje praėjo su pasisekimu, palikdamas klubui gražaus pelno.

Valdyboje ilgus metus dirbo darbštus ir pasiaukojęs klubo veiklai A. Paulius, kuris šiuo metu dėl sveikatos iš pareigų pasitraukė. Valdyba širdingai dėkoja A. Pauliui už įdėtą darbą ir pasiaukojimą. Linki jam sveikatos ir gražių bei džiaugsmingų gyvenimo dienų. J.P.

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Delhi-Tillsonburg, Ont.

PAGERBĖDAMI a.a. BRONIŲ BAČIŪNA, mirusį 1989 m. gruodžio 13 d., artimieji draugai bei pažįstami, "Tėviškės žiburiams" aukuoja: \$10 K. Ratavičius, B. Gudinskas, V. Miceika; Tautos fondui: \$10 – G. Rugienius, J. Vitas.

TE Delhi-Tillsonburg atstovybė

METINIS BENDRUOMENĖS susirinkimas įvyko gruodžio 17 d. parapijos salėje. Dalyvavo 70 galinčių balsuoti narių. Pirmininku pakviestas J. Lukšys, sekretore B. Lukošienė ir mandatų komisijon P. Augaitis ir J. Vitas.

Sekretorė perskaitė praeito susirinkimo protokolą, priimtą be pataisų. Valdybos pirm. S. Beržinis padarė metinės veiklos pranešimą. Iždininkas V. Galeckas pateikė apyskaitą su apie \$700. likučiu. B. Vytienė perskaitė revizijs aktą, kuriame paaiškėjo puikiai vedama atskaitomybė. Po pranešimų šaulių kuopos pirmininkas pasidžiaugė valdybos, ypač pirmininko, gražia veikla ir puikiu bendravimu su visomis apylinkės organizacijomis. Susirinkimo prašomas, S. Beržinis sutiko

pirmininkauti dar dvejus metus ir sudaryti valdybą. Pirmininkui pasiūlius, iš kasos likučio paskirta \$100, – Kanados Lietuvių fondui ir \$50, – vietos lietuviškam knygynui. V. Miceika, bendruomenės knygyno vedėjas, pranešė, kad Lietuvių enciklopedijos 34 tomiai, buvusi dovana knygynui, per p. Janulį perleista Lietuvos Mokslo akademijai. Jos pasiuntimui \$100, – apmokėjo KLM moterų dr-jos Delhi skyrius. Bendruomenės pirmininkui paprašius, M. V. Miceikos iš mūsų apylinkės surinko ir pasiuntė \$912, – Vasario 16-tos gimnazijai paremti. Susirinkimas baigtas tautos himnu.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ 3-jų dienų religinį susikaupimą pradėdė kun. V. Braukyla, svečias iš Lietuvos. Susikaupimas buvo gausus dalyviais ir pakilus tautine nuotaika.

A.a. BRONIUS BAČIŪNAS mirė š.m. gruodžio 13 d. Palaidotas per Šv. Kazimiero parapiją Delhi kapinėse. Laidotuviams rūpinosi A. K. Ratavičius šeima. Velionis ilgo, sunkaus darbo visas santaupas virš \$100.000, – paaukojo Tautos fondui. Tai labai didelis ir pavyzdingas tėvynės meilės pareiškimas. P.A.

ED MASOTTI REAL ESTATE LTD.

2093 Pine St. Burlington, Ontario L7R 1G1

Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltone ar Burlingtone

ANELE MURAUŠKAITĖ

Verslo tel. 637-2376

Namų tel. 389-4242

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ "TALKA"

KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki . 5.5%
santaupas 7.5%
kasd. pal. taupymo s-ta 7%
90 dienų indėlius 10%
1 m. term. indėlius 11%
1 m. term. ind. mėn. pal. 10.5%
3 m. term. indėlius 11%
RRSP ir RRIF (pensijos) 8.5%
RRSP ir RRIF 1 m. 11%
RRSP ind. 3 m. 11%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 15.5%
nekiln. turto pask. 1 m. 12.75%
nekiln. turto pask. 2 m. 12%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių radijo "Aušros" valanda, skirta Worcesterio, Mass., ir apylinkių lietuviams, specialiu vakaru paminėjo veiklos 15 metų sukaktį. Minėjimą Maironio parke surengė Worcesterio lietuvių organizacijų taryba. "Aušros" programoms vadovauja veiklus visuomenininkas Eduardas Meilus, jn.

A.a. Vincentas Liulevičius, istorikas, pedagogas ir visuomenės veikėjas, mirė Čikagoje 1989 m. lapkričio 21 d., sulaukęs 87 metų amžiaus. Lietuvoje pradėję pedagoginį darbą jis tęsė pokarinės V. Vokietijos DP stovyklose ir Čikagoje. Įsteigė Pasaulio lietuvių archyvą ir jam vadovavo ilgus metus. Velionies rūpesčių buvo suorganizuota ir Lietuvių istorijos draugija, savo veikla garsinusi Čikagos lietuvių. A.a. V. Liulevičius taipgi reikšėsi ateitininkų ir skautų gretose. Jo palikimą sudaro mokykliniai vadovėliai, keli istorinio pobūdžio leidiniai. Palaidotas lapkričio 25 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse po gedulinių Mišių Šv. Mergelės Marijos gimimo parapijos bažnyčioje.

Lietuvos šaulių sąjungos įsteigimo septyniadesimtmetį Maironio parko salėje 1989 m. spalio 28 d. paminėjo Worcesterio, Mass., veikianti šaulių Trakų rinktinė. Susirinkusius minėjimo dalyvius pasveikino rinktinės pirm. A. Zenkus, invokaciją sukalbėjo kapelionas kun. R. Šakalsys, OFM. Paskaitą skaitė Lietuvos šaulių sąjungos tremtyje garbės pirm. dr. V. Mantautas, primindamas sunkiais laikais Vladio Pūtvio įsteigtą Lietuvos šaulių sąjungą, kuriai teko dalyvauti kautynėse su bolševikais, bermontininkais ir lenkais, įsijungti į Klaipėdos krašto sugrąžinimą Lietuvai. Minėjimo dalyviams paskaitininkas dr. V. Mantautas parodė tada leistą "Trimito" žurnalą, paskaitė ištrauką iš jo pageltusių puslapių. Nepriklausomybės sutemoje 1940 m. Lietuvos šaulių sąjunga turėjo 23 rinktinės su 1.200 būrių ir 60.000 narių. Ji taipgi turėjo daug chorų, orkestrų, kelis teatrų, kelias dešimtis sporto klubų. Sąjunga buvo likviduota pirmosios sovietinės okupacijos metais, bet atkurta išeivijoje ir dabar atkuriamą atgimstančioje Lietuvoje. Koncertinę minėjimo programą atliko Daiva Matulionytė-Pereira su savo vadovaujamu Bostono lietuvių vyrų kvintetu.

Australija

Baltiečių dienas Kanberoje 1984 m. pradėjo rengti Australijos baltiečių taryba. Parnai jos įvyko lapkričio 21-22 d.d. Jose pirmą kartą buvo susilaukta Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovų. Lietuvai atstovavo LP sąjūdžio seimo tarybos narys ir Lietuvos socialdemokratų partijos vadovas prof. dr. Kazimieras Antanavičius. Latvijai – Liaudies fronto pirm. Dainis Ivans ir akademikas Elmsars Vēbers, Estijai – istorikas ir Estijos nepriklausomybės partijos atstovas Tunne Kelam. Jie anglų kalba padarė bendrą pranešimą baltiečiams Kanberos lietuvių klube, o vėliau – atskirus pranešimus gimtąja kalba savo tautiečiams. Svečiai iš Baltijos kraštų lankėsi Australijos valdžios įstaigose. Su jais ilgoką pokalbį turėjo ir Australijos premjeras R. Hawke, kuriam prof. dr. K. Antanavičius įteikė Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirm. prof. Vytauto Landsbergio

laišką. Baltiečių delegacijon buvo įsijungęs ir ALB krašto valdybos pirm. Juozas Maskvytis su Kanberos apylinkės atstove Audrone Stepanienė. Tradicinėje vakarienoje Australijos parlamento rūmuose dalyvavo 34 parlamentarai ir 34 baltiečiai. Pastarųjų vardu kalbėjo latvis advokatas Aivars Mednis, Australijos baltiečių tarybos pirmininkas.

Britanija

DBLS tarybos suvažiavimas buvo suauktas 1989 m. spalio 28 d. Derbyje. Jis pradėtas tarybos pirm. J. Levinsko įvadiniu žodžiu ir sveikinimais. Didžiausio dalyvių dėmesio susilaukė augantys ryšiai su Lietuva ir iš jos atvykstančių svečių priėmimas, kai jie apsilanko Lietuvių namuose Londone arba Lietuvių sodyboje. Mat tokiems priėmimams nėra lig šiol numatyti lėšų nei DBLS, nei Lietuvių namų bendrovės biudžetuose. Jas tenka imti iš kitiems reikalingam skirtų sumų. Buvo pasiūlyta šį klausimą iškelti DBLS atstovų suvažiavime. Galimas dalykas, būtų galima pasinaudoti DBLS tautinės paramos fondu, kurio paskirtis tebėra neaiški, arba reikėtų įsteigti kitą fondą. Pastarajame laikotarpyje svečių iš Lietuvos skaičius auga, nes atvyksta nemažai ir anglų pakviestų meninių vienietų. Su skautų veikla bei jų stovyklomis supažindino v.s. J. Maslauskas ir s. V. Gasperienė. Lėšų reikia ir "Europos lietuviui". Joms apkarpyti buvo pasiūlytas mažesnis šio savaitraščio formatas, kuris ir dabar nepasiežyma didumu. Siūlyta mažiau duoti žinių iš Lietuvos, daugiau rašyti apie Britanijos lietuvių veiklą, kurios pranešimai labai suretėjo ir sutrumpėjo. Kitoje Atlanto pusėje gyvenančiam skaitytojui pasidaro neaišku, ar dėl to yra kaltas veiklos sumenkėjimas, ar jos aprašymui sumazinta vieta "Europos lietuvių".

Švedija

A.a. Juozas Narakas, Lietuvos generalinio štabo pulkininkas leitenantas, 1989 m. rugpjūčio 6 d. mirė Goeteborge. Velionis gimė 1899 m. gruodžio 5 d. Panevėžio srityje. Mokėsi Panevėžyje, brandos atestatą gavo Ukmergės gimnazijoje. Lietuvos kariuomenės įsijungė savanoriu ir 1919 m. baigė karo mokyklą, dalyvavo kovose su lenkais. Vėliau baigė Lietuvos aukštuosius karininkų kursus, buvo perkeltas karo aviacijos kursų, vadovavo naikintuvų eskadrilei, 1929 m. baigė Prahos karo akademiją. Buvo paskirtas Lietuvos karo aviacijos viršininko padėjėju. Karinę tarnybą nutraukė įsivėlimas į voldemarininkų nesėkmingą perversą 1934 m. birželio 7 d. Velionui buvo paskirta mirties bausmė, pakeista 12 metų kėlėjimu. 1936 m., dovanojus bausmę, buvo išleistas iš kėlėjimo, o 1938 m. atgavo teises ir turėtą karininko laipsnį. Dirbo referentu Lietuvos prekybos pramonės rūmuose. Pirmosios sovietinės okupacijos metais buvo uždarytas kėlėjime. Išlaisvintas tapo Lietuvos laikinosios vyriausybės vidaus reikalų ministru, vokiečių okupacijos metais – vidaus reikalų tarėju. Su kitais lietuvių veikėjais 1943 m. kokiečių buvo suimtas ir uždarytas Štuthofu koncentracijos stovykloje. Iš jos išlaisvintas 1945 m., negrįžo vėl sovietų okupuoton Lietuvon, bet išvyko Švedijon.

AUDRA
Travel
CORPORATION

**KELIONĖS
LIETUVA
1990**

Išvykimo datos:

Gegužės 6 (Finnair)
Gegužės 19 (Lufthansa)
Gegužės 30 (Air France)
Birželio 17 (Finnair)
Liepos 1 (Finnair)
Liepos 2 (Air France)
Liepos 3 (Lufthansa)

Liepos 4 (Air France)
Rugpjūčio 5 (Finnair)
Rugpjūčio 13 (AF ir LH)
Rugsėjo 7 (Air France)
Spalio 2 (Lufthansa)
Gruodžio 21 (Finnair)

Grįžimo datos – įvairios.

Kelionių trukmė grupėms – 10, 15, 20 ir 25 dienos.
Kelionės vykstantiems privačiai – pagal pageidavimą
(norintiems užsakome viešbučius).

Kelionių kaina su privačiais kvietimais nuo **\$1034.00**
grupėms nuo **\$2100.00**

Visos kelionės užsakytos per Maskvą. Vyksta derybos dėl tiesioginių skridimų į Vilnių. Deryboms pavykus ir surinkus pakankamai keleivių, visi skridimai bus tiesiogiai į Lietuvą. Todėl keleivių skaičių turime žinoti iš anksto.

Kviečiame nedelsiti ir užsakyti keliones kuo anksčiau.

Registracija pradedama 1990 m. sausio 2 d.

Smulkesnių žinių teiraukitės

tel. (416) 769-2500, TELEX 06-967812, FAX (416) 763-6279

2100 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1M7

Registracijos numeriai 2559030 ir 2475066

MOGUL STEREO

Visos sistemos • Pal • Secam

110-220 voltų

tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje

Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:

Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi ir t.t.

Garantuojamos geriausios kainos

JAVID MIRZA

FAX: 664-5737

170 Highway 8

Stoney Creek, Ont.

664-5733

891 Upper James, Unit 4

Hamilton, Ont.

574-3310

LIETUVIŲ SLAUGOS NAMŲ KOMITETO ATSIŠAUKIMAS

MIELI TAUTIEČIAI,

Per paskutinius ketverius metus Toronto Lietuvių namai aktyviai planavo ir organizavo Lietuvių slaugos namų steigimą.

Projektas apims vieną aukštą, naudojamą visuomenės tikslams, vieną aukštą gyventojų bendriems reikalams, tris aukštus gyventojų patalpoms (109 lovoms) ir požeminį aukštą automobiliams statyti.

Iki šiol esame gavę iš OMB (Ontario Municipal Board) slaugos namų sklypo zonos pakeitimą iš rezidencinės į rezidencinę-komercinę. Pagal sveikatos ministerijos reikalavimą, pasirašėme sutartį su Arbor Living Centres dėl namų administravimo. Išsprendėme automobilių statymo problemą, nupirkdami atskirą žemės sklypą skersai kelio nuo būsimų slaugos namų ir dar gaudami teisę pastatyti 38 automobilių miesto valdybos autoaikštę prie Vilniaus rūmų.

Toronto Lietuvių namai prisideda su žeme pastatui, autoaikštėmis ir nemaža suma pinigų, tačiau šis projektas yra per daug didelis, kad mūsų organizacija pajėgtų ar pageidautų viena pati šį darbą įvykdyti. Todėl prašome visos lietuviškos visuomenės prisidėjimo per bendruomenės pajėgiausias organizacijas ir pavienius asmenis.

Dabar rušiamie prašymą sveikatos ministerijai dėl slaugos namų statybos leidimo ir lovų skaičiaus nustatymo. Šis dokumentas, apimantis 62 puslapius, yra ruošiamas padedant Arbor Living Centres konsultantei. Ministerija jau išleido aplinkraščių įteikti prašymus iki 1990 vasario 15 d.

Paskutiniame ministerijos informaciniame susirinkime lapkričio 27 d. vėl buvo pakartotos trys sąlygos, kurios nulems pasiūlymų įvertinimą, būtent:

Geografinis reikalingumas (Geographic need),
Tautinis reikalingumas (Ethnic need),
Pasiūlymo kokybė (Quality of Proposal).

Už aukščiausią įvertintus pasiūlymus ministerija duos leidimą laikyti 60 slaugos lovų su 50% valdžios parama išlaidoms padengti. Už mažesnės vertės pasiūlymus duos po mažiau lovų.

Mes, Ontario lietuvių visuomenė, norėdami gauti pelningesnių 60 lovų leidimą, bet būdami negausūs ir neįtakingi, turime parodyti ministerijai faktais ir raštu, kad

Dėl geografinio reikalingumo: Ontario provincijoje neturime kitų lietuviškų slaugos namų. Visi tautiečiai raštų čia prieglobstį. Vietovė yra vidury lietuviško gyvenimo ir veiklos.

Dėl tautinio reikalingumo: lietuviškos kolonijos įvairiose Ontario vietovėse turi didelį procentą vidurinio ir seno amžiaus asmenų. Jiems slaugos namų priežiūra yra reikalinga, nes neturi šeimos arba vietos savo šeimai pasilikti, atėjus senatvei. Šie žmonės nori laikytis savo aplinkoj, prižiūrimi lietuvių gydytojų ir slaugių.

Dėl pasiūlymo kokybės: ministerija taip pat reikalauja pateikti religinių ir visuomeninių programų aprašymus ir jų vykdymą. Ministerijai yra svarbu, kad leidimai būtų išduoti ne pelno ieškančioms tautinių grupių komitetams, tokiems kaip mes iš tikrųjų ir esame. Toks komitetas turi būti išimtinai remiamas visos bendruomenės: paskirų asmenų, organizacijų bei parapijų.

Jūsų paremiantis laiškas sveikatos ministerijai, pagal anksčiau išdėstytus "reikalingumo faktorius" būtų lemtingas prisidėjimas prie leidimo gavimo.

Todėl prašome nedelsiant užpildyti ir pasiųsti apačioj pateikiamą atkarpą.

J. V. Šimkus, Slaugos namų statybos komiteto pirmininkas

ISKIRPTI

ISKIRPTI

Hn. Elinor Caplan, MPP
Minister of Health
c/o Nursing Homes Branch
15 Overlea Blvd., 5th Floor,
Toronto, Ontario
M4H 1A9

Your Honour:

Re: Multicultural Nursing Home Beds
Province of Ontario Project NHB-89-90-OI

I respectfully request you to support the application for a nursing home licence, submitted by the non-profit, multi-cultural, community-based sponsor Labdara Foundation Inc. at 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario. This home, which will be located at 19 Dorval Road in Toronto, is supported by the entire Lithuanian community in Ontario. No other facility exists catering to the special ethnic needs of Lithuanian elderly in Ontario.

The community has already purchased land, obtained rezoning of the building site, hired a management firm and raised a substantial sum of money, but we need your support.

Please help us to provide a caring home for our elderly.

Yours sincerely,

Name:

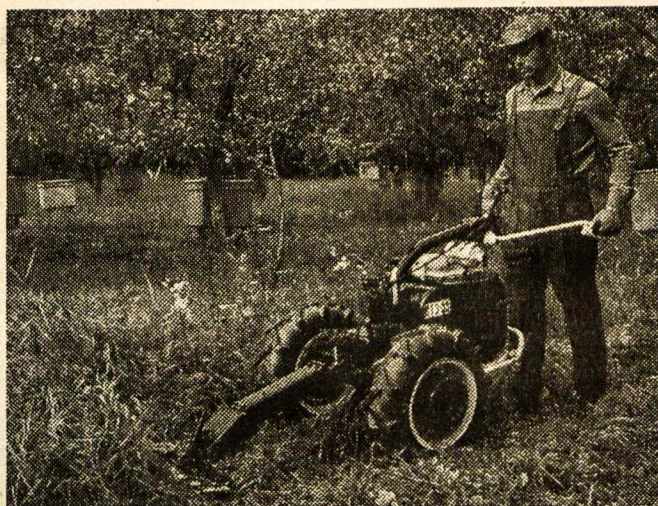
Address:

(City)

(Postal Code)

Belarus mielai jums patarnaus

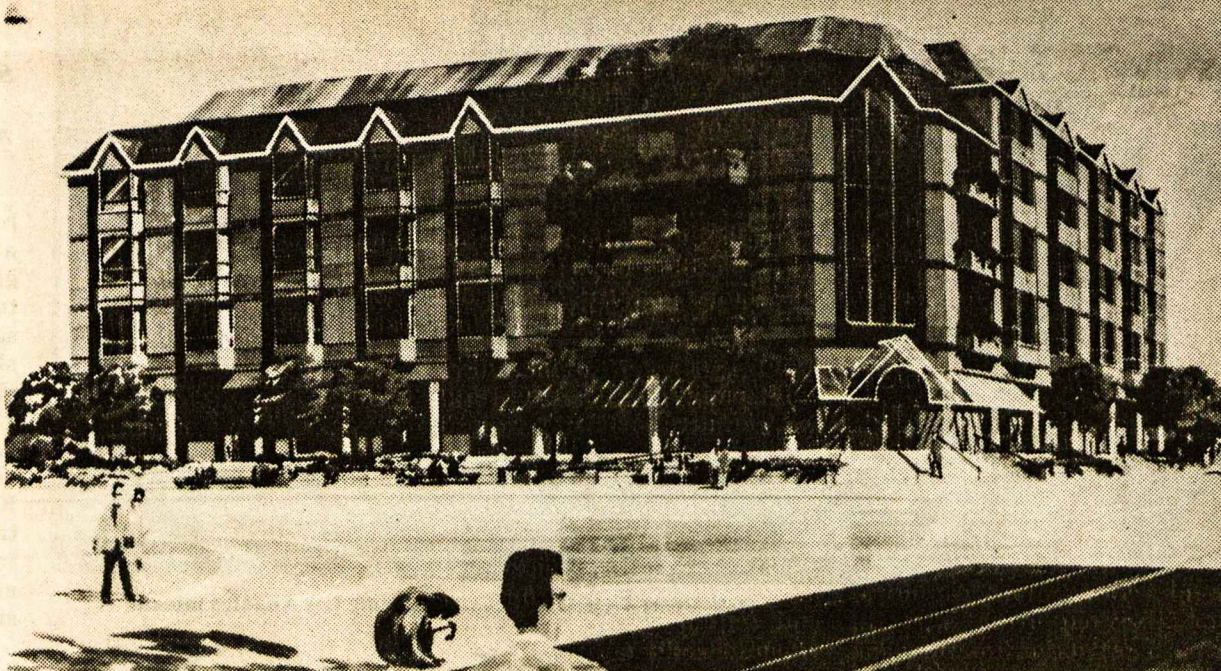
Jūs galite siųsti į Lietuvą savo giminėms ir draugams traktorius 25, 50, 80 ar daugiau arklio jėgų, mažus traktorius, "tillers" su plūgu, vilkikus, pjovimo mašinas ir prikabinamas dalis tiesiai iš fabriko.

Už mašinas ir muštą galite sumokėti **Belarus Equipment of Canada Ltd.** bendrovei. Gausite fabriko nuolaidą. Giminėms ar draugams nebus rūpesčių ar nepatogumų. Dėl informacijos kreipkitės:

Belarus Equipment of Canada Ltd.

43 Goldthorne Ave., Toronto, Ontario M8Z 5S7
Tel. (416) 259-3791

Lietuvių slaugos namų projektas

Reikės susitelkti

1989 m. gruodžio 3 d. Lietuvoje leidžiamo savaitraščio "Literatūra ir menas" vyriausias redaktorius, prozininkas, dramaturgas ir Sąjūdžio seimo narys Leonidas Jacinevičius Toronto Lietuvių namuose skaitė paskaitą – "Spaudos ir literatūros padėtis Lietuvoje tautinio atgimimo laikotarpiu".

Spausdiname jo paties paruoštą santrauką

Vis labiau stiprėjant tautinio atgimimo judėjimui Lietuvoje, smarkiai pakito visa periodinė spauda, atsirado naujų poslinkių ir grožinėje literatūroje. Kokį pagrindinį dabartinės lietuvių spaudos bruožą reikėtų pabrėžti? Pirmiausia – tai akivaizdus atsisakymas spaudos ideologizavimo bei senos vienpartinės mitologijos. Šia kryptimi drąsiau žengia "Gimtas kraštas", "Komjaunimo tiesa" (nepaisant pavadinimo!), jų pradėta vaga gilina ir naujai įsikūrę laikraščiai "Respublika" ir "Forumas".

Atsirado ligi šiol nebūtas reiškinys – leidinių tarpusavio konkurencija. Tai skatina spaudos darbuotojus operatyviau ir įdomiau rengti publikacijas, aktyviau šalinti melo dėmes mūsų tautos istorijoje. Neregėtai padidėjo periodinių leidinių skaičius: vien Sąjūdžio leidinių šiuo metu Lietuvoje per 40. Tai rodo visuomeninės ir politinės minties atgimimą. Antra vertus, tokia leidinių gausa, mano nuomone, veda į kūrybinių pajėgų išblaškymą, ne visai tikslingą lėšų eikvojimą. Kyla spausdinamų minčių pasikartojimo pavojus, aštrios frazės vaikymasis – kas garsiau suriks; rungtyniavimas, katras leidinys labiau myli Lietuvą, o iš čia – visai realios provincialumo apraiškos, nekritiškas požiūris į save. Manau, kad laikas, natūrali konkurencija bei skaitytojų reiklumas savaime padarys atranką, kuriems leidiniams lemta įsitvirtinti ir gyvuoti.

Teisybės labai reikia pasakyti, kad ir partiniai laikraščiai, kaip "Tiesa", "Sovietų kaja Litva", "Czerovny Sztandar" mėgina atsikratyti tiesiškaiškos ideologizavimo ir senų propagandinių metodų. Labiau tai sekasi "Tiesai", kuri vėl turi nemažą skaitytojų būrį. Tačiau kiti du minėti leidiniai rusų ir lenkų kalbomis pučia į vieną dūdą su "Jedinstvos", "Socializmo gynimo" komandomis, neretai griebdamiesi atviro melo ir kurstydami tautinę nesantaiką tarp Lietuvių gyvenančių tautinių mažumų. Uoliai mėgdžiodami "Izvestijų" ir "Pravdos" toną, šie leidiniai vis labiau praranda pasitikėjimą ir nelietuvių gyventojų tarpe.

Per paskutinius pusantų metų gerokai susilpnėjo spaudos cenzūra. Vadinamasis "Glaivitas" faktiškai nekontroliuoja Sąjūdžio periodinių leidinių. Komandavimo bei administravimo spaudoje atsisakė ir LKP CK (Lietuvos komunistų partijos centro komitetas, Red.).

Atskirai reikia paminėti kultūros spaudą. Tokie leidiniai, kaip "Kultūros barai", "Krantai", "Pergalė", "Vilnius" (rusų kalba), "Nemunas", "Literatūra ir menas" šiuo metu vis daugiau spausdina išsivijusios kūrybos, deda daug pastangų grąžinti į deramą vietą naikintas ir nesunaikintas lietuvių kultūros vertybės, nužerti nepelnytos užmaršties dulkes nuo meno veikėjų bei mastytojų vardų. Toks darbas reikalauja kantrybės, net pasiaukojimo, kadangi šiuo metu visuomenė labiau linkusi į sensacinių faktų, o ne į kultūros tęstinumo apmąstymus. Dalis kultūros periodinių leidinių yra nuostolingi ir turi nedaug

prenumeratorių. Mano galva, dėl to nereikia gąsdinti: kiekvienoje kultūringoje visuomenėje kultūros reikalams yra steigiami specialūs fondai, skiriamos dotacijos, tikriausiai ir dabartinė Lietuvos vyriausybė ateityje netaikys krašto kultūrai Maskvos priemesto "ūkiskaitinio" principo, kuomet kultūrinė veikla prilyginama vinių fabriko darbui...

Įžymus lietuvių kritikas Vyt. Kubilius savaitraštyje "Literatūra ir menas" šiemet tiesiai pareiškė, kad "lietuvių literatūra yra viena". Kultūros bei literatūros leidiniai šią mintį stengiasi įtvirtinti, spausdinami B. Brazdžionio, Alg. Mackaus, K. Bradūno, H. Nagio, Nykos-Niliūno, M. Katiliško, St. Zbarsko ir kitų išsivijusio autorių kūryba. Žurnalas "Pergalė" ir savaitraštis "Literatūra ir menas" spausdina A. Maceinos ir S. Šalkauskio veikalų ištraukas, J. Keliuočio, L. Dovydėno ir I. Šeiniaus prisiminimus. "Kultūros barai" dalimis baigia spausdinti Šapokos redaguotą "Lietuvos istoriją", kurios pirmojo leidimo (100, 000 egz.) neužteko visiems norintiems įsigyti.

Šiuo metu lietuvių grožinėje literatūroje atėjo susimastymo ir vertybių pervertinimo laikas. Vyksta vadavimasis iš Ezopo kalbos, iš alegorijų. Reikia kalbėti atvirai apie reikšmingus dalykus, o tai reikalauja naujos meninės išraiškos, naujų profesinių įgūdžių. Į grožinę literatūrą vis labiau ima braitis publicistikos elementai, tiesos išsakymas kartais užgožia estetinį paveikumą, kartais užmirštama, kad balistiškoji kultūra pirmiausia yra dorinė kultūra ir tuo ji skiriasi nuo mums primestiosios, kur mėgstama garsiai šūkauti ar plėšyti marškinius ant krūtinės.

Mūsų tautos istorija ilgus dešimtmečius buvo negalėtinai gaili falsifikuojama, tad šiandien sunku priimti be išlygų kurią nors knygą, parašytą sovietinės okupacijos metais.

Susitikimas su Lietuvos menininkais

Ne kartą kauniškas fotomenininkas Romualdas Požerskis bandė gauti leidimą Lietuvai išspausdinti savo knygą "Atlaidai – Lithuanian Pilgrimages", tačiau visos jos pastangos atsimušdavo į griežčiausius rusų draudimus. Sovietiškoji valdžia bijojo nuotraukose išreikšto stipraus paprastų kaimo žmonių tikėjimo.

Ir štai atėjo diena, kai naujoji knyga išvydo pasaulio šviesą. Ją Amerikos lietuvių pastangomis išleido Loyolas universitetas. Leidinyje yra 95 nuotraukos, kiekviena jų – su pažymėta vieta, data, trumpu apibūdinimu lietuvių ir anglų kalbomis. Įžangas knygai parašė žinomas fotomenininkas Algimantas Kezys, Česlovas Grincevičius, Mykolas Drunga ir Laima Skeivienė.

Ne vienerius metus leidinio autorius Romualdas Požerskis važinėjo po Lietuvą, fotografuodamas bažnytkaimių atlaidus. Ypač daug dėmesio jis skyrė Žemaičių Kalvarijai. Atlaidai nufotografuoti labai įspūdingai, įtikinamai pateiktos tradicinės katalikų bažnyčios apeigos. Nuotraukos – žmonės, suklupę prie kryžių, iškėlę rankas į dangų, besimel-

Stalininis pokario režimas paliko pėdsakų netgi tokių iškilų rašytojų, kaip K. Boruta, V. Mykolaitis-Putinas, B. Sruoga, A. Vienuolis, kūryboje. Bet argi už tai galima juos išbraukti iš lietuvių literatūros? Salomėja Nėris parašė Dekanazovo įkalbėta "Poemą apie Staliną", dėl kurios vėliau labai graužėsi. Tačiau jos posmus "Sesuo žydrioji, Vilija" ir "Lauk manęs" dainavo Lietuvos partizanai. Tai rodo, kokioje dramatiškoje aplinkoje skurdo lietuvių meninio žodžio kūryba.

Prasidėjus tautinio atgimimo judėjimui ir susilpnėjus cenzūrai, daugelis tikėjosi, kad Lietuvos rašytojai ištrauks iš stalčių savo dienos laukusią kūrybą. To neįvyko, stalčiai pasirodė tušti, o susidariusį vakuumą užpildė buvusių tremtinių prisiminimai ir poezija. Tai natūralus dalykas, turintis galvoje politinius įvykius Lietuvoje, tačiau kodėl neatirsdavo nė vieno stambesnio prozos kūrinio, rašto tyliai, kantriai, sau ir Dievui, nesitikint nei greitos slovės, nei kitokio atlygio? Tai opus klausimas šiandien, į kurį savo knygomis galės netrukus atsakyti J. Aputis, R. Gavelis, S. Šaltenis, J. Mikelinskas ir kiti nemažiau talentingi Lietuvos rašytojai.

Šiemet Lietuvos rašytojų gyvenime būtų neeilinio įvykio: į pasaulinį PEN klubą buvo priimta ir Lietuvos PEN organizacija. Turiu pabrėžti, kad mūsų organizacija yra visai savarankiška, neturinti nieko bendro su "tarybiniu PEN centru".

Kuo galėtų išsivija padėti lietuvių literatūrai, kuri pasauliniame kontekste yra beveik nežinoma? Matyt, reikia ieškoti galimybių, kad iškiliausi lietuviški kūriniai būtų išversti į anglų kalbą, ieškoti kontaktų su leidėjais, propaguoti lietuviškas knygas. Kad lietuviškas žodis suskambėtų nauja jėga, reikalingos visų sutelktos pastangos.

džiantys prie kryžiaus kelių stacijų, gulintys kryžiumi ant žemės. Autorius be sudėtingos foto manieros išgauna stiprias kompozicijas, perteikdamas gilų žmogaus tikėjimą.

Knygos "Atlaidai – Lithuanian Pilgrimages" sutiktuvis įvyko pasaulio lietuvių centre, Lemonte, gruodžio 17 d. po Šv. Mišių. Su leidiniu supažindino jo sudarytojas Algimantas Kezys.

Po to trumpą programėlę atliko solistas iš Vilniaus Algimantas Barniškis. Prieš keletrius metus jis baigė Vilniaus Valstybinės konservatorijos dainavimo klasę ir šiuo metu dėsto J. Tallat – Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje. O laisvas nuo darbo valandas skiria jaunimo kaimo kapelai "Vienkiemis". Šį kolektyvą jau spėjo pamėgti Lietuvos gyventojai. Jis sėkmingai koncertavo Jugoslavijoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Vokietijoje ir kitur. Lietuviškojo "country" stiliaus muzikantai ir dainininkai patys kuria savo repertuarą – muziką, dainų žodžius, prie liaudiškojo stiliaus prijungdami linksmy estrados elementus.

A. Kavakienė

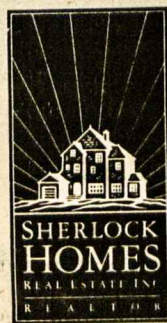
Lietuvos enciklopedijų redakcija

naujiems leidiniams renka duomenis apie užsienyje gyvenančius lietuvius – žymius visuomenės, mokslo, meno, bažnyčios veikėjus. Prašoma atsakyti į šios anketos klausimus ir atsakymus įteikti į Lietuvą vykstančiam asmeniui arba išsiųsti šiuo adresu:

Vyriausioji enciklopedijų redakcija
Algirdo 31, Vilnius 232600 MTP-2
Lithuania

ANKETA

1. Pavardė, vardas
2. Gimimo data (metai, mėnuo, diena)
ir vieta
3. Kada išvyko iš Lietuvos (metai)
4. Kokioje valstybėje gyveno,
dabar gyvena (metai)
5. Kada kokią aukštąją mokyklą baigė
(metai)
6. Specialybė
7. Mokslo vardai ir laipsniai
(gavimo metai)
8. Svarbios darbo pareigos
(kokios, kada)
9. Svarbios visuomeninės pareigos
(kokios, kada)
10. Kūryba – mokslo darbai ir kiti svarbūs mokslo veiklos rezultatai, meno kūriniai, vaidmenys ir kt. (knygų ir kitų leidinių nurodyti pavadinimą originalo kalba ir lietuviškai, išleidimo vietą, metus; kitų dalykų – pavadinimą ir sukūrimo metus).
11. Svarbios premijos (už ką, kokios, kada)
12. Adresas

**Jei norite pirkti ar parduoti namą,
ar gauti informaciją, prašau man
paskambinti.**

Prizadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Sveikiname su Kalėdu

**šventėmis ir Naujais
metais savo giminės,
bičiulius bei pažįstamus,
visame pasaulyje
išsisklaidžiusius ir pavergtoje Lietuvoje gyvenančius. Linkime visiems linksmy švenčių ir laimingos 1990 metų. Lai Dievas teikia visiems geriausios sveikatos ir visokių gėrybių.**

Vietoj siuntę kalėdinius atvirukus, aukojaime Tautos fondui, remiančiam laisvės kovą už tėvynę Lietuvą.

\$100 – J. Bubnys, P. G. Breichmanai, A. A. Patamsiai, V. Miškinis; **\$50** – St. Domeika, O. V. Kudžma, Br. A. Steponavičiai, A. V. Januškos, S. St. Rakščiai, G. J. Skaisčiai, Ig. Varnas, A. D. Kamaičiai, A. Obcarskis; **\$40** – Vl. B. Perkauskai, M. I. Repečkos, Br. G. Grajauskai, Pr. O. Budvydžiai, H. Povilauskai, B. V. Vidugiriai; **\$30** – V. Sakai, P. T. Kareckai, V. Geležiniai, B. R. Pakalniškiai, M. J. Buiniai; **\$25** – R. Bulova, A. M. Garkūnai, P. T. Enskaičiai, P. Kanopa, V. Beniušis, Z. Ad. Gedminai; **\$22** – P. V. Šidlauskai; **\$20** – J. E. Bajoraičiai, V. Bruzgys, St. G. Karalėnai, Kazys, Helga, Jūratė Baronai iš Vakarų Vokietijos, P. E. Brasai, E. Mažulaičiai, St. Senkai, J. Andriukaičiai, P. Masys, G. O. Melnykai, Zita Vainauskienė, P. Zabarauskas, A. Tėveliai, A. D. Jankūnai, V. Bikinienė, J. I. Kažemėkai, V. J. Pilkauskai, A. St. Petkevičiai, J. O. Deveikiai, A. M. Pusdešiai, Vl. O. Česnos, J. K. Jurgučiai, A. Godeliai, A. Jusiai, Z. Čekauskas, P. Vitas, Aniceta Deksnienė ir šeima, J. Raguckai, J. G. Kažemėkai, Alf. Aldona Erštikaičiai; **\$15** – S. Elvikis, K. Meškauskas, E. Beržaitienė, J. L. Toliai; **\$10** – K. Miškinis, Kl. Karaška, Ona Gurgždienė, M. Kvederienė, V. Geležinis, A. Pašilis, R. Bagdonas.

Tautos fondo atstovybė taip pat sveikina visus aukotojus su Kalėdų šventėmis, linki 1990 metams visiems geriausios sveikatos, laimės, džiaugsmo ir gausios Dievo palaimos. Nuoširdus ačiū visiems aukotojams.

Tautos fondo atstovybė Hamiltone

Toronto „arai“ angelų mieste

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

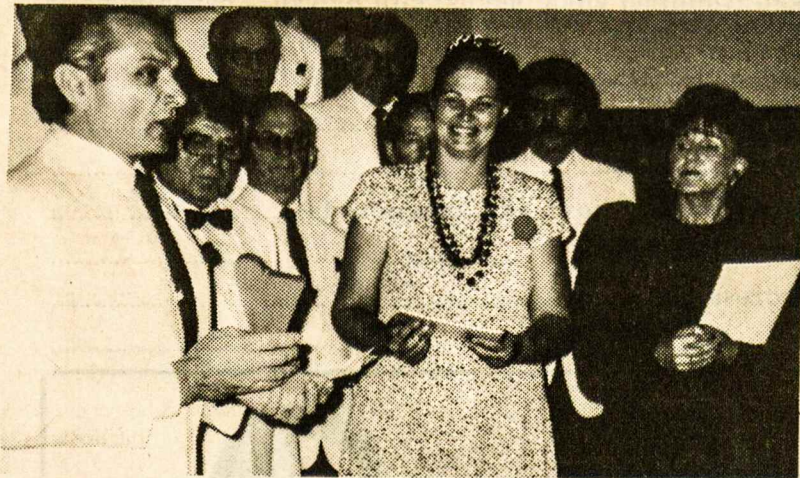
Toronto vyrų choras „Aras“, nepilnos sudėties, su vadovu sol. Vaclovu Verikaičiu gruodžio 3 d. koncertavo Los Angeles.

Torontiečių pasiklausyti prisirinko pilnutėlė Šv. Kazimiero parapijos salė. Skambių dainų ir maršų pynės žavėjo klausytojus porą valandų.

Pirmoje dalyje choras padainavo 12 lietuvių kompozitorių dainų. Pirmos dvi „Lietuva brangi“ ir „Leiskit į tėvynę“ atliktos su jautria nostalgija ir melancholija. Po to kitos dainos buvo gyvos ir linksmos. „Sutrinko keleliai“ skambėjo galingai. Antroje koncerto dalyje klausėmės 7 dainų ir 5 maršų pynę – lietuvių ir kitų tautų kompozitorių. Daina „Kvietimas į Suduvą“ irgi buvo maršo takto, nors į pynę neįtraukta. Įterptos sol. V. Verikaičio 3 dainos pajairino koncertą. Kai kurias dainas solistas turėjo pakartoti.

Koncerto pabaigoje publika taip lengvai nenorėjo paleisti choristų be pakartojimų. Koncertą užbaigė su tradicine Aro partizano daina.

Chorui akompanavo muz. Jonas Govėdas.

Toronto vyrų choro „Aras“ valdybos pirm. Vyt. Pečiulis (teikia žymenį „Spindulio“ vadovei D. Varnienei ir LB tarybos pirm. A. NELSIENEI)

Žingsniai į naujuosius metus

(Atkelta iš 1-imo psl.)

riai, apgynę jos vientisumą ir atmetę kitų partijų įsileidimą valdžion 1.138.839 balsų santykiu. Balsavimai neįsijungė 56 deputatų. Paskutinė neužbaigta velionies dr. A. Sacharovo kova už kitų partijų pripažinimą buvo nesėkminga. Idėja betgi lieka gyva. Nikas nesitikėjo, kad jai pritaris net 839 liaudies deputatai, kai iš viso Sovietų Sąjunga turi 2.250 liaudies deputatų. Tad už kitų partijų įsileidimą valdžion pasisakė daugiau kaip trečdalis visų liaudies deputatų. Šios idėjos šalininkai dabar pradeda galvoti apie opozicinės grupės sudarymą Sovietų Sąjungos liaudies deputatų ir aukščiausiojo sovieto posėdiuose.

Liaudies deputatai taipgi atmetė baltiečių reikalavimą paskelbti nelegaliu 1939 m. Molotovo ir Ribbentropo pasirašytą paktą, pasibaigusį nepriklausomų Baltijos respublikų prievartiniam įjungimui į Sovietų Sąjungą. Balsavime nebuvo gauta to pakto atšaukimui privalomo 50% balsų minimumo. Deputatams iš Baltijos respublikų pavyko sustabdyti konstitucijos priežiūros komiteto sudarymą. Mat tas komitetas turėjo spręsti konstitucijos pakeitimų atnešamus nesutarimus ir, atrodo, buvo susietas su Vilniuje paskelbtu Lietuvos komunistų partijos pilnu savarankiškumu. Baltiečiai deputatai pasisakė prieš komiteto sudarymą, nes jis pažeistų respublikų teises M. Gorbaciovo persitvarkymo politikoje.

Pasinaudodamas šia proga, drąsų žodį tarė advokatas Kazimieras Motieka, liaudies deputatas iš Lietuvos, reikalaujamas pradėti derybas su jos atstovais dėl Stalino padarytų nusikaltimų pašalinimo ir nepriklausomybės grąžinimo Lietuvos valstybei. Pasak jo,

Knygų rīškyla
„SAMOGITIA“
 meniškai ir iš
 knygas bei žurnalus
A. Plėnas
 3333 Grassfire Cres., Mississauga,
 Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

Rumunija nuvertė diktatorių N. Ceausescu, o lietuviai tebeturi Maskvos diktatūrą. Deputatas Vytautas Landsbergis, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas, priminė, kad Lietuvos aukščiausioji taryba jau turi nepriklausomybės siekiantį komitetą.

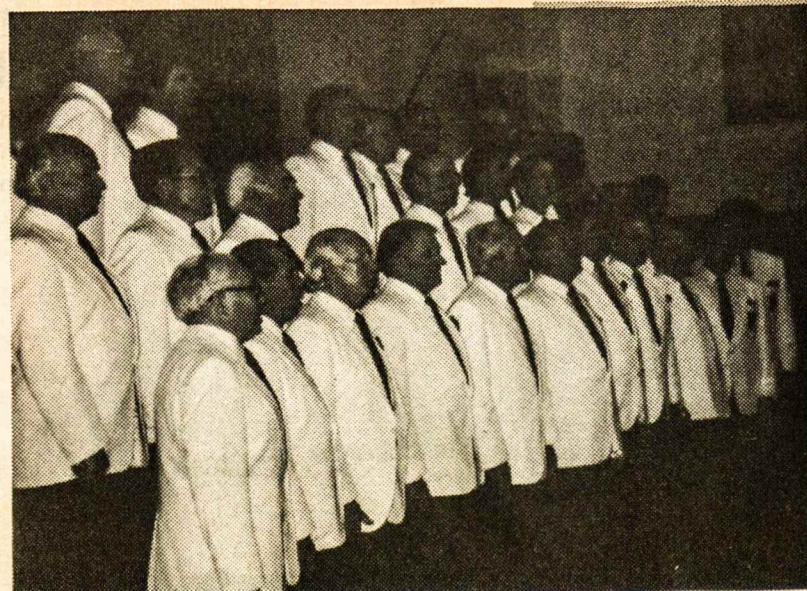
Atsargi reakcija

Priekaištų dėl Lietuvos įvykių liaudies deputatų posėdiuose Maskvoje susilaukė jiems vadovavęs M. Gorbaciovas. Jis pasmerkė Lietuvos komunistų partijos vienybę skaldantį išsijungimą iš visos Sovietų Sąjungos kompartijos. Šiai problemai išspręsti buvo sušauktas dvi dienas trukęs sovietų kompartijos centro komiteto posėdis. M. Gorbaciovas pažėrė priekaištų Lietuvos komunistų partijos vadui A. Brazauskui, bet centro komitetas konkrečiau sprendimo šiuo klausimu nepadarė. Vyravo nuomonė, kad sprendimui reikia palaukti ramesnės nuotaikos. Priimta rezoliucija įpareigojo M. Gorbacioją bei kitus sovietinės kompartijos vadus apsilankyti Lietuvoje, susipažinti su jos komunistų pasirinkta pozicija, o tada vėl sušaukti centro komiteto posėdį ir padaryti gerai išmąstytus pranešimus galutiniam sprendimui.

Lietuvos komunistų partijos kongreso nutarimą remia masinės lietuvių demonstracijos Vilniuje, Kaune, Marijampolėje, Šiauliuose. Jomis buvo sutikti iš centro komiteto posėdžio Maskvoje Vilniui sugrįžę Lietuvos komunistai. Pasak A. Brazausko pranešimo užsieniečiams žurnalistas, Lietuvos komunistų partija susilaukė staigaus politinio atgimimo ir vėl atgavo anksčiau prarastą svorį.

Kraujas Rumunijoje

Išsilaisvinimo banga satelinėse Sovietų Sąjungos valstybėse be kraujo praliejimo nušlavė vietinių kompartijų vadus Lenkijoje, Vengrijoje, Čekoslovakijoje, Bulgarijoje ir R. Vokietijoje. Kruvinos revoliucijos susilaukė tik Rumunija, kurią dvidešimt ketverių metus geležinėse tirono

Toronto vyrų choro „Aras“ choristai su vadovu sol. V. VERIKAIČIU atlieka programą Los Angeles mieste

Plačios apimties LB veikla

Los Angeles mieste lankėsi JAV krašto valdybos pirmininkas dr. A. Razma

IG. MEDZIUKAS

Iš pirmininko E. Kulikausko pranešimo LB Los Angeles apylinkės susirinkime lapkričio 12 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje paaikškėjo, kad apylinkė atliko daug reikšmingų darbų. Suorganizuotas Pietų Kalifornijos Lietuvai remti komitetas, vadovaujamas dr. J. Žmuidzino. Surosta vakaronė su rašytoju K. Saja iš Lietuvos. Pelnas 800 dol. paskirtas Lietuvai remti. Su L.A. Jaunimo sąjungos skyriumi surosta vakaronė. Joje dalyvavo Vilniaus Sąjūdžio tarybos narys A. Degutis, kuriam sudarytos sąlygos aplankyti San Francisco ir Seattle lietuvių. Apylinkė uoliai reiškėsi Lietuvos nepriklausomybės paminėjime ir aukų rinkime. Su „Santara – Šviesa“ rengtas „Varpo“ 100 m. sukakties paminėjimas. Apylinkės valdyba talkininkavo Lietuvai remti komitetui ir knygų rinkimo vajui. Buvo rodomos vaizdajuostės iš Vasario 16 minėjimo Lietuvoje (filmas A. Mikalajūnas, suredavo P. Jasiukonis), surengtas

L.A. vyrų kvarteto koncertas, kurio pelnas \$800 paskirtas knygoms į Lietuvą persiųsti. Suorganizuota popietė su poetu B. Brazdžioniu. Joje buvo rodomos V. Baltušienės vaizdajuostės. Rinkti parašai dėl Stalino – Hitlerio pakto pasekmių atšaukimo. Su fronto bičiuliais ir kitomis organizacijomis pasirūpinta Sąjūdžio nario Arvydo Juozaičio viešnagė ir ta proga surinkta \$3000. Sąjūdžiui penkių telefaksų nupirkimui. Apylinkė aktyviai talkino rengiant lietuvių dienas, į kurias atsilankė apie 2500 asmenų, jų tarpe nemažai sveiktinčių. Kartu su neolituais ir Jaunimo sąjunga surengtas Vytauto Kernagio koncertas.

Pirmininko veiklos pranešimą papildė išd. J. Joga, detalai nurodymas pajamų ir išlaidų pozicijas. Kasoje likę \$892.

R. Giedra kalbėjo apie Lietuvai remti komiteto veiklą. Svarbiausias renginys, jis sakė, buvo vakariene Mulokų rezidencijoje, kur surinkti keli tūkstančiai dolerių aukų A.

Aurelija M. Balasaitienė

Šapokos „Lietuvos istorijai“ išleisti.

Kontrolės komisijos aktą perskaitė A. Raulinaitis, pažymėdamas, kad buvo patikrintos kasos knygos, vedamos L.A. apylinkės išdininio J. Jogos, Lietuvai remti komiteto išdininio V. Vilko ir lietuvių dienų išdininės A. Reivydienės. Knygos vedamos tvarkingai.

Diskusijoje dėl veiklos kalbėjo B. Brazdžionis, Z. Viskantai ir kiti.

Į LB Los Angeles apylinkės valdybą vieton pasitraukusių išrinkti: Antanas Audronis, Giedrė Gustaitė, Jurgis Joga, Ilona Kerr, Ida Reivydaite, Alba Šukštienė; į kontrolės komisiją perrinkti: R. Dabšys, I. Medziukas, A. Raulinaitis. Atstovais į apygardos suvažiamą išrinkti: J. Raulinaitis, P. Grušas, R. Jogiene, J. Navickas, G. Lešky, E. Vilkas.

Apylinkės pirm. E. Kulikauskas referavo ateinančių metų veiklos planą. Rems Sąjūdžio dienraštį „Respublika“. Artimiausiu laiku numatytas liuanistiniam švietimui paremti vajus. Padėti Vakarų apygardai, rengiant Toronto „Aro“ choro koncertą ir L.A. dramos sambūriui atšvęsti 35 metų sukaktį. Padėti lietuviams parašutinkams, pakviestiems, amerikiečių. Surengti „Draugo“ naudai koncertą, kuriame dalyvaus 3 solistai iš Lietuvos. Su kitomis organizacijomis pasikviesti vieną ansamblių iš Lietuvos. Talkininkauti rengiant lietuvių dienas.

JAV LB Krašto tarybos prezidiumo pirm. A. Nelsienė kalbėjo apie įvykusią Tarybos sesiją, kurioje dalyvavo svečiai iš Lietuvos kun. R. Repšys, filosofas A. Juozaitis, prof. dr. V. Antanaitis. Jų pageidavimu, LB savo veiklą turėtų orientuoti daugiau politinė kryptimi. Sąjūdžiui reikalinga spaustuvė. Tikimasi tam reikalui nors dalį lėšų gauti iš Endowment for Democracy fondo. Lenkijos solidarumas yra gavęs 2 milijonus dolerių.

Dalyvavęs susirinkime JAV LB Krašto valdybos pirm. dr. A. Razma kalbėjo apie veiklą, paliesdamas atskiras sritis. Jis sakė, kad švietimo srityje veikia 30 mokyklų, kuriose mokosi 1145 mokiniai, su jais dirba 210 mokytojų. Švietimo tarybos pirm. R. Kučienė stengiasi susipažinti su liuanistinio švietimo sąlygomis ir lankosi mokyklose. Žada atvykti ir į Kaliforniją. Kultūros taryba, vadovaujama D. Kučienienės, užsiėmusi dainų ir premijų šventės rengimu Čikagoje, taipgi ir – kultūros festivalį. Pertvarkyta Socialinių reikalų taryba, pakviečiant į ją naujus žmones. Iš Lietuvos lankosi įvairūs ansambliai. Tai suriša išeiviją su Lietuvoje gyvenančiais tautiečiais, bet neužmirštini ir mūsų ansambliai bei kultūrinės institucijos. Lietuvos reikalams buvo surinkta \$160,000. Tie pinigai išdalinti: A. Šapokos „Lietuvos istorijai“ išleisti, nuperkant popieriaus jos spausdinimui, lietuvių informacijos centrui, Sąjūdžiui kompiuteriams įsigyti, Lietuvos Laisvės lygai, Tremtinių draugijai ir kitoms institucijoms (Čia pirmininkas paminėjo išleistas sumas atskirai). Vasario mėn. Lietuvoje bus rinkimai. Tikimasi, kad daugumą vietų laimės Sąjūdžio kandidatai. Lietuva siekia visiškos laisvės. Tam atėjės laikas.

Po pranešimo LB veikėjai, pagerbdami Krašto valdybos pirmininką, suruošė jo garbei pietus restorane.

Ir mes tarp girnų...

Skirtingi kabaretinio koncerto atgarsiai Toronte ir Klivlande

AURELIJA M. BALASAITIENE

Dimitrijaus Kanovičiaus „Kabareto tarp girnų“ koncerto analizė („TŽ“ spalio 14 d.) negatyviai nuteikė Klivlando lietuvių ir jį kvietusią Jaunimo sąjungą. Sumažėjo ir publikos skaičius, ir jos nuotaika buvo skeptiška.

Publikos tarpe buvo daug jaunimo. Tai pagyvino vakaro nuotaiką. Jaunimo sąjungos Klivlando skyriaus pirm. Gintas Gaška pristatė populiarių ir savo dainomis mums jau žinomą Kabareto vadovą bei režisierių Vytautą Kernagį.

Pastarasis pasidžiaugė, kad jo svajonė koncertuoti Klivlande išsipildė ir kad tai pirmoji Kabareto išvyka už Lietuvos ribų, jau aplankius net devynias lietuviškas kolonijas JAV ir Kanadoje. Prie jo prisijungė „Miss Stagnacija“, sušaržuota „grazuole“ su nuolat smunkančiu perukų, storapadžiais batais, juodomis kojineis ir pretenzinga, bet nudėvėta suknele. Kai scenon įžengė penki elegantiškais juodais kostiumais apsirengę vyrai, nešini muzikos instrumentais, „Miss Stagnacijos“ pantomima, bandant atrodyti viliojančiai, išsukė originalų ir juokingą kontrastą. Monologas apie gražuolių konkurso metu išsuktą dėmesį jos „eleganciškai“ išjudino vis dar abejingą publiką. Paties Vytauto Kernagio „kostiumas“, išbaigtas ant nuogo kaklo užkabinta balta „varliuke“, kuteno humoro jausmus. Toliau sekė trijų dainų įvairių dainų ciklas, o paskutinią, pavadintą „populiarių dainų rapsodija“, mano mintyse tapo juokinga „romantiška parodija“.

Antroji koncerto dalis nukėlė žiūrovus į „sanatoriją“. „Vyr. sesuo“, buvusi „grazuole“ Ilona Balseytė, apsirengusi sušaržuota, bet patrauklia slaugės uniforma, su palaidais auksiniais plaukais, skurdžiai apsirengusių „pacientų“ fone, pabrėžė režisieriaus sugebėjimą kontrastais išsukti ironiją ir juoką per ašaras, sumanios parodijos metodu išjuokiant sovietinių „psichiatrinų“ ligininių nuotakas. D. Kanovičiaus tvirtinimas, kad Kabaretui Toronte nepavykė išsukti juoko, kad programa buvusi pritaikyta „tarybiniam“ žmogui ir skirta „provincialinei sėkmei“, Klivlande nepasitvirtino. Autorius rašo, kad didžioji auditorijos dalis nesinaudojusi tokių „sanatorių“ paslaugomis, todėl nesupratusi Kernagio „tarybinę lietuvišką auditoriją“ pažįstamos kalbos. Tai subjektyvus tvirtinimas. Mes neturėjome progos pasinaudoti senovės Egipto vergais, bet pui-

kiai suprantame „Aidos“ operą. Nebūtina gyventi Šveicarijoje, kad galėtum gerėti Viliu Teliumi; nebūtina lankytis Danijoje, kad suprastum Hamleto dialogą. Angliškai kalbančiuose kraštuose gyvenanti išeivija neatsilikio nuo gyvenimo ir yra gerai susipažinusi su sovietinių „sanatorių“ sistema bei jos uždaviniais disidentus dvasiškai palaužti ir „išplauti“ jų smegenis. Taiklus ir įdomus monologas, chatais ir pažmomis apsirengusių „pacientų“ vaidyba bei laikysena ne tik buvo suprantama, bet ir išsukė stiprius plovimus bei juoką.

Autorius straipsnio pabaigoje daro išvadą, kad Kabareto gastrolės nesantios tinkamos išeivijos lietuviams. Jis nesą tinkamas Berlyno sienos tarp dviejų Lietuvių grivimo įrankis. Ankstyvesnėje pastarpoje autorius dar tvirtina, kad „tarybinė tematika savo turiniu išimtinai apeliuoja į tarybinį žiūrovą“. Bet juk laisvojo pasaulio žiūrovą „tarybinė tematika“ patraukia, nes ilgas dešimtmečius negalint peržengti geležinės uždangos, už jos pasislėpusi barbariška sistema dvelkė masinančia paslaptimi.

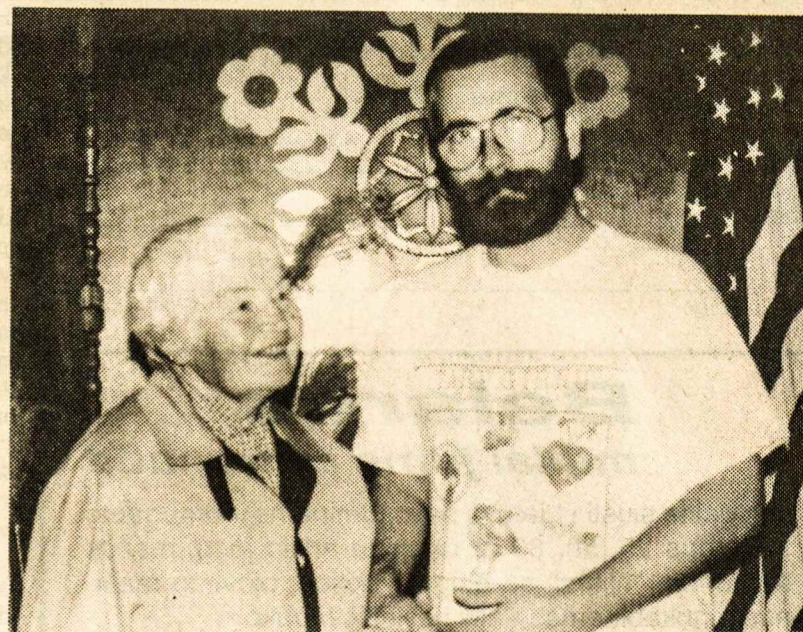
Smulkiau nenagrinėjant repertuaro, reikia pripažinti, kad jis ne tik publiką prajuokino, bet ir privertė susimąstyti, vykusiai sušaržavus ir atvaizdavus sovietijos gyvenimo tikrovę, žiauriai palietusią ir mūsų kenciančią tautą. Programoje nebuvo patoso, dirbtinio patriotizmo ar pastangų išsukti ašaras. Talentingas monologų ir muzikos junginys, juokui nutilus, privertė giliai atsidusti. Geriausias kabareto sėkmės įrodymas buvo ilgos ir karštos ovacijos, publikai išreikalavus dar vienos dainos...

Kabaretą sudaro tik devyni asmenys, tai jaučiu reikalą skaitytojus supažindinti su likusiais Kabareto nariais: muzikinis vadovas (virš dešimties tradicinių ir modernių muzikos instrumentų) – Andrius Kulikauskas, kompozitorius Marijus Šnaras, Gintaras Tilytis, Kęstutis Gascevičius, Edvinas Dargis, Mindaugas Gabrys ir garso operatorius Marius Šadeikis.

• Visa išeivijos lietuviškoji spauda sunkiai vertciai. Reikia paramos ir „Tėviškės žiburiams“. Kas galite, paremkite juos auksa, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu.

Iš anksto dėkingi –

„TŽ“ leidėjai

VYTAUTAS KERNAGIS su savo giminaite Apolonia Šenbergiene Klivlande

VYTAUTO KERNAGIO ir jo vadovaujamos grupės pasirodymas Klivlande 1989 m. lapkričio 19 d.

MEDELIS CONSULTING
 1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2
 Po sėkmingai pavykusios „Gintaro“ kelionės į Lietuvą pranešame, kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiems menininkams ar ansamblinėms grupėms.
 Sudarom sąlygas privačiai apsilankyti Lietuvoje.
 Nuperkam automobilius ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.
 Sutvarkom dokumentus išskietimui giminiui iš Lietuvos.
 Kreipkitės į Stefą arba Algį Medelius, vakarais tel. (416) 434-1847

ALFONSAS NAKAS

Justinas Pikūnas, filosofijos daktaras, psichologijos profesorius, Amerikos lietuvių ir amerikiečių sluoksniuose žinomas visuomenininkas, 1990 m. pradžioje švenčia dvi apvalias sukaktis: 70 m. amžiaus ir 40 m. mokslinio darbo. Sukaktuvininką nuo maždaug 1946 m. pažindamas, o apie jo mokslinius bei administracinius pasiekimus rašytų duomenų gavęs, ryžtuosi "TŽ" skaitytojams bent dalį jo turtingo, turiningo gyvenimo duomenų atskleisti.

Jis gimė Dzūkijoje 1920 m. sausio 7 d. Vidurinį mokslą ėjo Marijampolės marijonų gimnazijoje, kur 1940 m. gavo brandos atestatą. 1941-43 m. studijavo Vytauto D. un-to filosofijos fakultete. Į Vokietiją pasitraukė 1944 m. vasarą. Karui pasibaigus, 1945 m. įstojo į Miuncheno universitetą, čia pagrindine mokslo šaka pasirinkęs psichologiją. Gavęs VDU išeito mokslo užskaitas, bakalauro diplomą gavo 1946 m. Studijas tęsė ir 1949 m. jas apvainikavo filosofijos doktoratu (PhD) iš psichologijos. Išvykęs į Prancūziją, 1949-50 m. Paryžiaus un-te atliko podoktorinius (post-doctoral) psichopatologijos bei psichodiagnostikos tyrimus.

Į JAV emigravo pačiame 1950 m. gale (gruodžio 21 d.). Iškart įsikūrė Detroite, nes čia turėjo giminių iš ankstesnės emigrantų kartos. Akademiškai gerai pasirodęs ir patikėjimo kupinas, neieškojo betkokių darbo ir betkur, o nuėjo tiesiai į Tėvų jėzuitų valdomą aukšto prestižo mokslo įstaigą, Detroito universitetą.

Jo "curriculum vitae" — akademiniai darbai šitaip rikiuojasi: psichologijos instruktorius 1951-52 m.; asistentas 1953-56 m.; docentas (Associate Professor) 1956-61 m.; (pilnas) psichologijos profesorius 1961-87 m. Čia dar pridėta, kad 1968-69 m. įsteigė mokyklinės psichologijos programą, o 1970 m. įsteigė vaikų psichodiagnostinę kliniką.

Mažiau atidžiam skaitytojui primintina, kad Justino Pikūno akademinei darbuotei nebūta "dviejų žingsnių pirmyn, vieno atgal" nesėkmių, bet pastoviai pareigose kilti iki ketvirtos, aukščiausios laipto. Pirmieji trys laiptai užkopti per vieną dešimtmetį, o ketvirtą pakopą pasiekus, t. y. pilno profesoriaus, ten pasilikta ištisus 26-šerius metus, iki emeritūros.

Prof. dr. JUSTINAS PIKŪNAS

Ir štai kokios eitos administracinės pareigos: Mokyklų psichologijos programos direktorius, 1970-75 m.; Vaikų psichodiagnostinio centro direktorius, 1970-80 m.; Psichologijos departamento pirmininkas ar vedėjas (chairman) 1974-78 m.; Vaiko ir šeimos centro direktorius 1980-87 m.

Jo "curriculum" surašyta kelios dešimtys dėstytų kursų bei seminarų, tiek eiliniam studentam (undergraduate), tiek ir doktorantam. Apie 40 studentų yra atlikę jo priežiūroje psichodiagnostinę praktiką. Jo patarimais naudodamiesi, magistrų tezes parašė apie 80 studentų, ir dar keletas doktorantų disertacijas. Su maždaug 2.800 vaikų bei suaugusiųjų savanorių pacientų atliko diagnostinius bei psichoterapeutinius tyrimus.

Gilia vagą yra išvaręs kaip profesinis psichologijos konsultantas: Detroite veikiančio Psychological Consultation Service, Inc. įstaigoje, katalikų Mercy kolegijoj ir kitur. Nuo 1962 m. turėjo Mičigano valstijos konsultuojančio psichologo leidimą (Certified as a Consulting Psychologist in Michigan), o nuo 1974 m. — patvirtinto Mokyklų psichologo Mičigano valstijoje. Čia, iliustracijai, paminėjau tik porą iš keleto, jo išpareigojimų psichologinio konsultavimo srityje.

Detroito un-te ir už jo ribų yra atlikęs daugybę tyrimų, kurių reikšmės į lietuvių kalbą tinkamai išversti nepajėgdama, anglų kalba nematau reikalo skelbti, nes daugumai skaitytojų nebūtų nė įdomu.

Pradedant pirmuoju mokslo veikalu 1953 m., iki 1989 m. prof. J. Pikūnas pats vienas ar su kitais autoriais parašė daugiau kaip du tuzinus mokslo veikalų ir dar porą, šiuo

metu spausťvėse (pasirodys 1990 m.). Pirmasis, 1953 m., buvo *Test Blank of the Graphoscopic Scale (PGS)*. Jo pataisyta laida pasirodė 1956 m., ir dar dvi laidos 1961 ir 1976 m. Tai savo srities vadovėlis mokykloms. Antroji, vadovėliu tapusi knyga — *Fundamental Child Psychology*. Ji išleista 1957 m., o kitas, pataisytas leidimas, 1965 m. Nuo 1959 m. ėmė rodytis *The Graphoscopic Scale* metraščiai. 1961 m. pasirodžius veikalui *Psychology of Human Development*, per sekančius keliolika metų išėjo dar keli giminingi veikalai, iš dalies pakeistais pavadinimais. Pora jų išleisti Japonijoje japonų kalba. Apie veikalus kalbant, reikėtų paaiškinti ir kas juose rašoma. Bet, viena, nesu su jų turiniu susipažinęs, o antra, daugumai savaitraščio skaitytojų vistiek liktų nesuprantama, ar gan miglota. Užtenka to, kas čia parašyta, mokslininko darbštumui pavaizduoti.

Sukaktuvininkas priklausė, arba iki šiol tebeprisiklauso beveik trisdešimčiai organizacijų, draugijų, sambūrių, sąjūdžių. Didesnė jų dalis, tai mokslinės draugijos bei sambūriai, siejami su psichologija ar apimant akademinio pobūdžio. Jų vardų čia neminėsiu.

Jis apskiai reiškėsi ir visuomeninėje veikloje, tarptautinėje, bei lietuvių. Jo visuomeninė veikla, kaip ir akademinė, taip pat nusidriekusi per keturis dešimtmečius. Studijuodamas Miunchene, 1947-49 m. Justinas Pikūnas buvo Studentų ateitininkų sąjungos pirmininku, o Kęstučio Korpi pirmininku 1947-51 metais. Miunchene 1947-51 m. dar dalyvavo "Pax Romana" veikloje, buvo vykd. komiteto nariu. Detroite kuriantis LB skyriui, buvo vienas iš jo steigėjų ir pirmosios valdybos pirm. 1953-54 m. Vienerius metus (1961-62 m.) vadovavo Detroito baltiečių tarybai. 1962-65 m. Ateitininkų sėndraugii pirmininkas, o 1967-73 m. Ateitininkų federacijos vad. Tai pats aukščiausias ir garbingiausias postas ateitininkijos veikloje. Tarp 1978-80 m.ėjo Amerikos Lietuvių katalikų federacijos (ALRKF) pirmininko pareigas.

Premija jaunimui

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūniui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę

EUGENIJAS KRIAUČELIŪNO PREMIIJA

Premijai skirti sąlygos yra tokios:

1. Eugenija Kriaučeliūno 1,000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiui raštais (lietuvių, anglų ar kita kalba), organizaciniu veiklumu, ar jaunimo vienetei (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai atstovavusiam lietuviams ir Lietuvai per praėjusius metus.

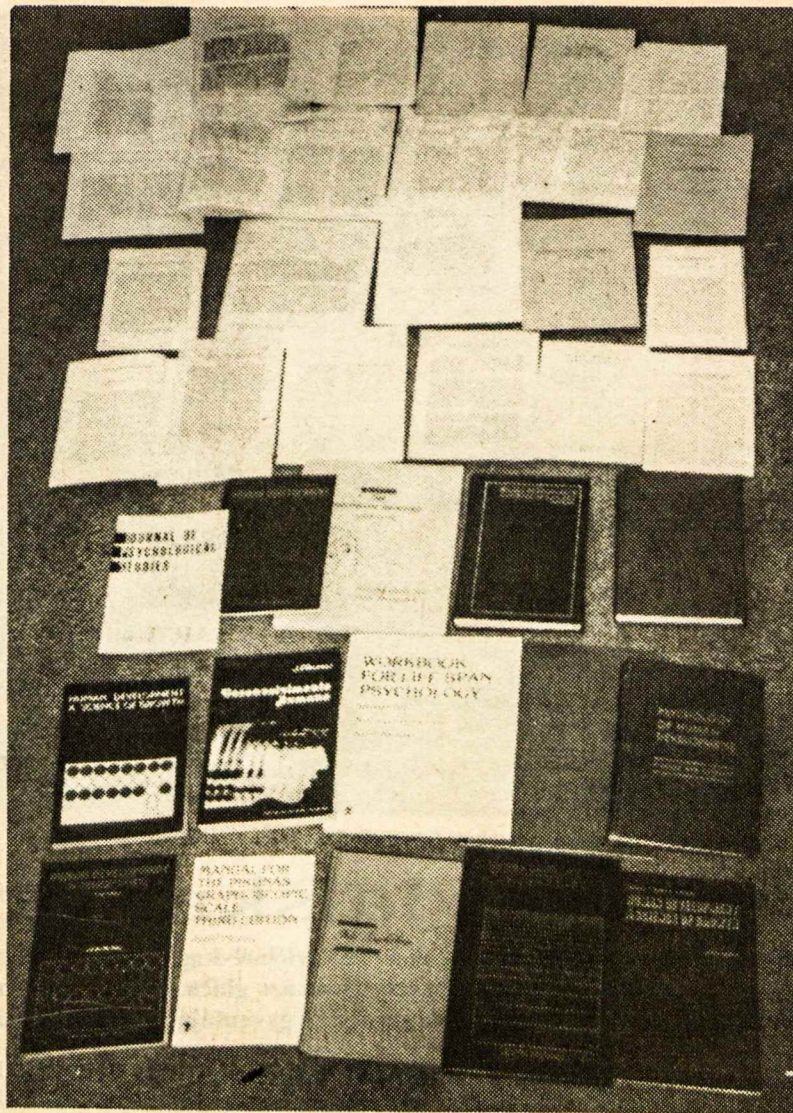
2. 1989 metų premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskirti asmenys iki 1990 m. sausio 31 d. (pašto antspaudas).

3. Premijuotuo asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma vertinimo komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdyba ir JAV lietuvių jaunimo sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima.

4. Vertinimo komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki 1990 m. kovo 1 d., ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio.

5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiama šiuo adresu:

Eugenija Kriaučeliūno premijos komisijai
13400 Parker Road,
Lockport, IL 60441 USA

Prof. dr. J. Pikūno parašytos knygos

Kai dešimtas Lietuvos katalikų mokslių akademijos (LKMA) suvažiavimas 1976 m. buvo rengiamas Detroite, jis vadovavo rengėjų komitetui. Suvažiavimas praėjo sklandžiai ir labai sėkmingai. Detroito universitete, kuriame visą laiką profesoriavo, 1971-80 m. dar ėjo ir Lietuvių studentų sąjungos moderatoriaus pareigas.

Čia rašančiojo pažintis su Sukaktuvininku užsimezgė 1946 ar 1947 m. Miunchene, o per beveik keturias dekalas, kartu praleistas Detroito apylinkėse, buvo lemta gerokai suartėti. Neminešiu socialinio bendravimo. Keliais sakiniiais paliesiu tik susitikimus visuomeninėje darbuotėje, kurioje būdavo ne darbininkas, o stebėtojas-reporteris. Nuostabą keldavo Sukaktuvininko ramumas, taktas, džentelmeniškumas betkokių posėdžių bei susirinkimų metu. Kur pirmininkaudavo, jokiame dalyviui nerodydavo favorizmo, visus vienodai traktuodamas, vienodai gerbdamas. Kaip dalyvis, savo nuomonę ar kokią siūlymą išreiškėdavo aiškiai, įtaigiai, kiek prikimusiu, bet dainingu balsu. Tas balsas niekada nepakildavo aukščiau negu reikia. Ironija, sarkazmas posėdžių metu jam buvo nereikalingi "ginklai". Jeigu diskusijos įkaisdavo, daugelis imdavo karščiutis, tik ne jis. Net jei ginčas įskildavo dėl jo pasiūlymo, negirdėdavo, kad kas jį patį pulų, viešai ar už akių jo asmenį niekintų. Kai žmogus rodė respektą kitiems, tuo pačiu ir kiti jam atsilygindavo.

Dar paminėtina, kad Sukaktuvininkas vedė 1953 m. Reginą Liesūnaitę, susiradęs Kanadoje, Montrealy. Su ja išaugino tris vaikus: Justą, Kristiną ir Ramoną. Visus labai akademiškus, gabius, imliuos mokslams bei menams. Gerai pažindamas ir Reginą, 80 m. dar ėjo ir Lietuvių studentų sąjungos moderatoriaus pareigas.

Nors paskutiniu metu prof. dr. Justinas Pikūnas iš pilnakraujo profesoriaus darbo pasitraukė į emeritūrą, bet į visišką pensiją neišėjo. Vieni jo ruošiami mokslo veikalai šiuo metu yra spausťvėse, kiti dar rašomi ir planuojami išleisti.

Atsiųsta paminėti

TEVYNĖS SARGAS. 1989 Nr. 2 (72) Redaktorius: Algirdas J. Kasulaitis. Leidžia Popiežiaus Leono XIII literatūrinis fondas. Spaudžia Pranciškonų spaustuė, 341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207.

Naujas leidinys

Jau išėjo iš spaudos Sibiro tremtinės *Antaninos Garmutės* dokumentinių apybraižų rinkinys "*Ąžuolų randai*". Tai pačios autorės ir daugelio kitų pergyvenimai Sibiro tremtyje, iliustruoti atitinkamomis nuotraukomis. Išleido "Tėviškės žiburiai". Kaina — \$6.00. Leidinys gaunamas "TŽ" administracijoje ir lietuvių spaudos kioskuose. Užsisakantieji patu prašomi pridėti vieną dolerį persiuntimo išlaidoms. Šis leidinys — gera dovana švenčių proga.

KUN. VALERIJUS RUDZINSKAS

Dievo rankos

Dievo rankos nematomos glaudžia prie savęs mano sielą neramią. Mano Dievas manęs nebebaudžia ir prabilt mane moko beždį.

Dievo rankos man ašaras šluosto. Dievo rankos parpuolusį kelia. Per gyvenimo jūrą į uostą plukdo mano netvirtą laivelį.

Dievas — meilė. Jis rūstauti nenori. Savo rankom nuo priešų mus gina. Tik dažnai, oi dažnai, žmonės — broliai Dievo ranką atstumti mėgina.

Atsiklaupęs ant kieto akmens, ilgai maldai sunėręs pirštus, paklausysiu kaip vėjas klebens surūdijusius kiemo vartus.

Šmaikstūs vėjas kieman prasibraus, seno, svyrančio kryžiaus paklaus: Kristaus kančią išniekino kas? Kam pakilo klastinga ranka?

Atsiklaupęs tylėsiu ilgai. Ilgai melsiuos su vėju kartu, Kiemo vartai dejuos pratiesi — pasakys piktadarių vardus.

Blyškūs mėnuo pro kryžių praslinks, susigėdęs, kad šviertė tada, kai žmogus, pasivertęs vagim, Kristaus kančią sudaužė slapta. Lietuva, RUDAMINA

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Profesiniam baltiečių teatrui "Arts Club Theatre", išikūrusiam lietuvių Aušros Vartų parapijos patalpose Niujorko Manhattane, vadovauja estė Linda Pakri, jos vyras Paul Taylor Robertson ir Arūnas Čiuberkis. Šis teatras yra pastatęs į anglų kalbą išverstą Antano Skėmos dramą "Pabudimas", paruošęs taip pat anglų kalbon verstos lietuvių poezijos spektaklį "Išraižyta gintare". Prieš Kalėdų sezoną teatras savo repertuarą papildė Sauliaus Šaltenio pjese "Skac, mirtie, visados škak!" Ji, sukurta S. Šaltenio apysakos "Riešutų duona" motyvais, pauglio akimis atskleidžia provincijos miestelio gyvenimą, tragikomiškus žmonių santykius.

Vydūno jaunimo fondas Čikagoje rūpinasi ne tik stipendijomis studentams, bet ir knygų leidyba. Šiuo metu jau spausdinama žurnalisto Aleksandro Merklio parašyta išsami dr. Vinco Kudirkos monografija, turėianti 416 puslapių. Kelių mėnesių laikotarpįje skaitytojus pasieks Klivlande 1989 m. liepos 31 d. mirusio žymaus istoriko dr. Juozo Jakšto "Nepriklausomos Lietuvos istorija". Knyga ypač svarbi dėl Lietuvoje prasidedančio tautinio atgimimo, susieto su nepriklausomybės laikotarpiu, kuris beveik nežinomas pokaryje išaugusiam jaunimui. Spaudai baigiama ruošti Zigmo Raulinaičio dokumentinė knyga apie Lietuvos vietinę rinktinę vokiečių okupacijos metais. Lietuvos operos veteranai Vinco Jonuškaitė skirta Alės Rūtos knyga "Mėlyno karvelio šviesa" bus išleista su Akademini skautų sąjūdžio Los Angeles skyriaus talka.

Lietuvių kultūros instituto devintasis suvažiavimas V. Vokietijoje 1989.X.13-15 įvyko Hiutenfelde, didžiojoje atstatytos Romuvos pilies salėje. Paskaitų klausėsi ir diskusijose dalyvavo apie 50 instituto narių ir svečių, o į koncertą atsilankė apie 150. Instituto vedėjas Vincas Bartusevičius kalbėjo apie pasiekimus Lietuvos ir išeivijos santykius bei atliktus darbus. Institute jau yra 420 metrų ilgio lentynų, kuriose bus pakankamai vietos 15.000 knygų. Šiuo metu suteiktas 5.000 knygų kataloguojama diplomuotas bibliotekininkas Artūras Hermanas. Archyvo patalpomis Romuvoje dar negalima naudotis. Instituto suvažiavime paskaitas skaitė: meno istorikas dr. Povilas Reklaitis — "Mintys, steigiant Lietuvii kultūros muziejų Romuvoje", Heidelbergo universiteto Rytų Europos katedros ordinarinis prof. dr. Helmutas Neubaueris — "Didysis Naugaras tarp Lietuvos ir Maskvos", Horstas Stossunas — "Vokiečių repatriacija iš Lietuvos 1941 m.". Rytų instituto Berne mokslinis bendradarbis Jerzy Bahras — "Lietuvių-lenkų santykiai".

Aktualiausios buvo trys paskaitos — dr. P. Reklaitio, H. Stossuno ir lenko J. Bahro. Muziejus Romuvoje, pasak dr. P. Reklaitio, turėtų atsisakyti kitataučiams skirtos lietuviškosios kultūros, bet atskleisti dokumentais paremtą būtinių lietuvių tremtinių gyvenimą pokarinėse DP stovyklose V. Vokietijoje. Pagrindinė tokio muziejaus mintis — "Didysis lietuvių tautos atsiskryrimas ir benamis gyvenimas". Tokia mintis apimtų nuotraukas, įvairius buitinius reikmenis, spausdinius, kultūrinių bei meninių proveržių atspindžius, organizacijų archyvų likučius. Nuo pražūties reikia gelbėti ir dabartinio lietuvių gyvenimo pėdsakus V. Vokietijoje. H. Stossunas pateikė duomenų apie vokiečių repatriaciją. Iš Lietuvos Vokietijon išvyko 51.420 gyventojų. Jų eilėse buvo ir lietuvių vokiečių šeimose. Kiti lietuviai tik dangstėsi tariamais senos giminystės ryšiais arba vaidino vokiečius. Vokietijos valdininkai nuosaikiai netikrino repatriantų sąrašų. J. Bahras, kalbėdamas apie lenkų ir lietuvių santykius, pabrėžė, kad dabartinę įtampą nebus lengva pašalinti, nes jos priežastys yra psichologinio pobūdžio. Santykių išlyginimą trukdo abipusės psichologinės užtūros, kurioms pašalinti reikia ilgesnio laiko. Instituto suvažiavime dalyvavo ir nemažai svečių iš Lietuvos. Mat tuo metu Frankfurtė prie Maino veikė tarptautinė knygų mugė, kurioje pirmą kartą savo skyrių turėjo ir Lietuva. Koncertinę programą suvažiavimo dalyviams ir svečiams atliko Vilniaus operos bosas Vacys Daunoras ir jį lydėjęs pianistas Robertas Bekionis.

Kultūros židiniu Pasvalyje tapo atnaujinta biblioteka. Jos patalpas papuošė šiauliečio Z. Vaišvilos metalo plastika, vilniečių A. Kiaugos ir K. Dereškevičiaus tapybos darbai, G. Purienės gobelenas, P. Rauduvės grafika. Šiuo metu audziamas kilimas Bernardo Brazdžionio pasakų motyvais. Vaikų skyrių papuošė liaudies meistrės A. Vaišvilienės dekoratyviniai darbai.

Lietuvių tremties Sibire istoriją atskleidžia Jonavos parapijos klebono kun. Vinco Pranciečio nuotraukų paroda, atidaryta "Azoto" gamybinio susivienijimo kultūros ir technikos rūmuose. Kun. V. Prancietis penkerius metus praleido Sibire, nesiskirdamas su jaunystėje pamėgtu fotoaparatu. Jo nuotraukos įamžino įvairius lietuvių tremtinių gyvenimo vaizdus: kasdienio darbo ir buities rūpesčius, vestuvių ir krikštynų iškilmes, šiuropius laidotuvių momentus.

Marius Katiliškio (Albino Vaitkaus) romanas "Miškais ateina ruduo" bus rodomas centrinio Maskvos televizijos tinklo. Filma to romano motyvais Lietuvos kino studijos ARS susivienijime sukūrė rež. Raimondas Vabalas, pats parašęs scenarijų. Romane "Miškais ateina ruduo" vaizduojamas šiaurinės Lietuvos kaimo gyvenimas. Rež. R. Vabalas filmą norėjo kurti Lietuvos kino teatrams, bet neišstengė sutelkti lėšų. Dabartinę filmo versiją savo reikalams finansavo centrinis Maskvos televizijos tinklas. Filmo kūrėjų gretoms priklauso: rež. Raimondas Vabalas, filmuotojas Jonas Gričius, kompozitorius Bronius Kutavičius, pagrindinių vaidmenų atlikėjai Nijolė Narmontaitė, Ingrida Mikelionytė, Povilas Stankus, Gediminas Girdvainis, Vytautas Tomkus. Rež. R. Vabalas yra pasiryžęs paruošti išsamesnį šio filmo variantą Lietuvos kino žiūrovams. Šią idėją dabar dsniausiai remia žemės ūkiai Aukštaitijoje. Marius Katiliškis, romano "Miškais ateina ruduo" autorius, yra aukštaitis, gimęs 1914 m. rugsėjo 26 d. Gruzdziuose, miręs Čikagoje 1980 m. gruodžio 17 d.

XIII-jų tautinė Lietuvos dainų šventė įvyks Vilniuje šią vasarą — liepos 5-8 d.d. Jos repertuarui papildyti buvo paskelbtas dviejų chorinių dainų konkursas: viena turėjo būti skirta Žalgirio mūšii, kita — S. Dariaus ir S. Girėno skrydžiui per Atlantą. Antroji konkurso dalis įvyko Menininkų rūmuose Vilniuje, kur Lietuvos televizijos ir radio choras, vadovaujamas A. Vildžiūno, atliko dvyliką pirmojoje dalyje atrinktų dainų. Giedraus Kuprevičiaus vadovaujama vertintojų komisija sudarė XIII-sios dainų šventės vyriausieji dirigentai, kompozitoriai ir chorų vadovai. Komisija nutarė pirmosios premijos neskiirti ir nė viena daina nepapildyti šventės repertuaru. Dvi antrosios premijos paskirtos kompozitoriams Z. Virkšui už dainą "Žalgiriu" ir A. Lapinskui už dainą "Darius ir Girėnas". Premiją laimėjo ir antrosios dainos teksto autorius J. Mačiukevičius. Pirmosios dainos teksto autorius V. Rubavičius nebuvo premijuotas, nes jo eilėraščių apie Žalgirį yra paskelbtas spaudoje. Trečiąją premiją laimėjo kompozitorius J. Tamulionis ir poetas E. Drėgva už dainą Dariaus ir Girėno skrydžio temą "Kai Lietuva buvo arti".

Dr. Jono Basanavičiaus gimtadienis 1989 m. lapkričio 23 d. iškilmingai paminėtas Vilkaviškio rajono Bartininkų vidurinėje mokykloje. Jai suteiktas dr. J. Basanavičiaus vardas, atidengtas jo barėljefas, kurį iš gimtinės ažuolų Ožkabaliuose iškalė bartininkietis dail. J. Šalčiūnas. Mokykloje atidaryta paroda, atspindinti tautos patriarcho dr. J. Basanavičiaus gyvenimą ir veiklą. Mokytojo S. Plečkaičio vadovaujami kraštotyrininkai yra surinkę daug Ožkabalių kaimo senujų gyventojų atsiminimų, dainų bei kitos tautosakinės medžiagos. Muzikos mokytoja N. Daulenskaitė mokslivius yra išmokiusi senujų dainų, kurias ateisiančioms kartoms rinko dr. J. Basanavičius. Prie mokyklos abiturientai kasmet pasodindavo po ažuoliuką, kurių dabar jau yra apie 150. Iš jų ateityje išaugs retų raudonųjų ažuolų parkas. Vakare minėjimo dalyviai su gėlėmis ir žvakutėmis aplankė dr. J. Basanavičiaus gimtąjį Ožkabalių kaimą. Kiekvienas moksleivis uždegė žvakutę prie paminklinio akmens.

V. Kst.

Toronto policijos naujose rūmuose lietuviškais šiaudinukais papuošta eglutė
Nuotr. V. Matulaičio

KALĖDOS yra vilties ir laukimo išsipildymo šventė. Jos būdavo ypatingai gražiai švenčiamos laisvoje Lietuvoje, bet visa tai buvo sunaikinta žiaurais ateistinio komunizmo. Lietuva ir jos Kalėdos buvo surašytos: be laisvo žodžio ir be šviesos. Ir taip prasidėjo okupacijos primestas ilgametis adventas. Visi laukė, kad Lietuvoje iškils laisvės žvaigždė ir kad ji taip pat atgaivins ir Kalėdų šventę. Ir taip visi laukė, kentejome ir vylėmės: ir žmonės Lietuvoje, ir išeiviai, išsisklaidę po visą pasaulį. Dabar jau galime, pakėlę galvas aukštyn, viltis, kad mūsų tautinis adventas eina prie galo. Lietuva jau atgavo Kalėdų šventę, o su ja ir savo laisvės prosaistę. Štai po tokių ilgų okupacijos metų režimas tenai sušvelnėjo, ir jau antrą kartą Lietuvoje bus laisvai švenčiamos Kalėdos: su eglutėmis, su šviešomis ir su plotkelėmis prie šeimos stalo.

Šių antrųjų laisvų šv. Kalėdų proga PLB Valdyba sveikina visus mūsų brolius ir seseris Lietuvoje ir visų mūsų bendruomenių gyventojus plačiajame pasaulyje ir jungiasi su visais lietuviais, kur jie bebūtų, išreikšdamas mūsų visų džiaugsmą dėl praėjusių laisvųjų Lietuvoje. Suglauskime eiles ir susijunkime rankomis, prašydami Dievo ir žmonių mūsų tėvynei Lietuvai pilnos laisvės ir nepriklausomybės!

Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų!

Prof. dr. Vytautas J. Bieliauskas,
PLB valdybos pirmininkas

Raudonojoje jūroje

K. ASTRAVAS

Dūstančiu balsu helikopterio turbina nenoromis kelia mus du į 12,000 pėdų aukštumą. Priešais matyti kalnuose tarpekli, į kurį mes artėjame. Stebėdamas vaizdus, kalbu per mikrofoną su vokiečių pilotu. Mus sugriebia stiprus vėjas ir mėtosi sunkiai kylantį helikopterį.

Jau esame tarpeklyje. Apačioje yra tikriausiai per tūkstantį metų senumo kaimas Chamletas. Daugumas pastatų yra kelių aukštų, visi iš tašytų akmenų. Seni pastatai yra apvalūs su siaurais, aukštais, langais ir šaudymo angomis apsigynimui. Šis kaimas per šimtmečius kontroliavo šį kalnų taką nuo plėšikių, nedraugingų genčių ir Etiopų įsiveržimų. Buvo čia daug vietinių karų, ir dabar dar matyti daug senesnių genčių karių, apsiuosusių plačiais diržais, apkaistytais Antro pasaulinio karo vokiškais šoviniais. Žinoma, visi turi už diržų užkištus peilius – durtuvus apsigynimui.

Kalnų gyventojai kasdien nusileidžia į žemumas užsiėmimams, bet vakare grįžta į 4000–6000 pėdų aukštumą, tad jų kojos yra labai musingingos! Kalnų šlaitai yra išraižyti terasomis. Jos yra 2000 metų senumo, kitos yra ir dabar statomos, pripilant augalams tinkamos žemės. Augina viską – žemai miežius, daržoves, gyvuliams pašarą, aukščiau – vaismedžius, kavą ir tą kramtymui svaiginantį augalą "gat", kurį vartoja 85% visų gyven-tojų.

Žmonės verčiasi visaip. Dykumose yra klajoklių su kuprunagarių, avių, ožkų ir asilų bandomis. Kalnuose augina vynuoges, kavą, "gat" papajas, bananus, daržoves. Yra čia daug genčių, senojo Testamento laikui, buvo daug karalysčių. Yra senų prekybininkų palikuonių, žvejų, ir pasaulio perėjūnų.

Virš namų stogų perskridę tarpeklio kaimą, atsiduriam staiga virš stataus kritimo apie 8000 pėdų. Pilotas, išnaudodamas šį kritimą, taupydamas kurą, kaip sklandytuvu slenka į priekį. Skridimas čia pavojingas, būna daug nelaimių. Gamta, perskridus tarpekli, staiga keičiasi – pajunti drėgmę, darosi karšta, mat netoli jūra.

Greit patenkam į pusiau dykumos teritoriją. Apačioje matosi, lyg sniego pusnys, smėlio kopos, tarp jų skurdūs ūkeliai, daug gyvulių: avių, ožkų, kuprunagarių, kurie, nusigandę helikopterio, bėga į visas puses. Namai – iš molio nukrėsti su labai storais šiaudų stogais, saugojančiais nuo karščio.

Perskridę dykumą, pasukam į jūrą link "FSO SAFER" laivo, plūduriuojančio už 40 kilometrų. Jūra yra mėlyna ir permatoma. Matosi žuvis ir jūros vėžliai, kartais būriai ryklių. Lėkštu pajūriu, taškendamas

vandenį, traukia sunkiai apkrautas kuprių karavanas į druskos kasyklas, kurios buvo žinomos Romos ir senovės Graikijos laikais. Druska yra grynusia, kokią esu matęs. Tad jos pareikalavimas yra didelis, net iš Japonijos.

Per miglą pamatom "FSO SAFER" ir laivą dviejų vilkikų (tug boats) link jo stumiamą vokišką laivą, paimsiantį 2,000,000 statinių naftos Vokietijos rafinerijai. Apsukę ratą nusi-leidžiam ant laivo denio.

Čia teks ilgėsi laiką padirbėti. Darbu salygos yra geros: darbo kambarys yra absoliuti tyla, geras itališkas restoranas, dirbu iki vidurnakčio, išeinu atsikvėpti, gerdamas kavą ant navigacijos tilto, ypač stebėti besileidžiančią saulę už tolimos salos su užgesusių ugnikalnių kalnais. Vėjas atneša čia iš Etiopijos smėlio dulkes.

Sic transit gloria mundi

Dabartinio laiku mūsų pilno laivo nafta yra verta \$40,000,000, 1979 metais su dviguba dolerio pirkimo galia vertė buvo tuo laiku 126,000,000. O dabar būtų \$252,000,000. Tai didelis skirtumas, kai tuo tarpu gamybos išlaidos pakilo.

Laivas, statytas prieš 16 metų, dabar naujas kainuotų \$100,000,000. Vyktant Izraelio – Egipto karui, 1973 m. uždarius Suezio kanalą, jo kaina per vieną naktį pakilo 4 kartus. Laivas apsimokėjo, padarius 4 keliones, bet reikia draugų tokiems užsakydams gauti... Daug laivų savininkų tapo bilionieriais – vienas iš jų Onasis, buvęs turtingiausias pasaulio žmogus.

Šis laivas po 7 metų nebebuvo tinkamas – per didelės, paseno mašinos. Tad atsidūręs Norvegijoje, laukė, kada bus supjaustytas ir ištirpintas plieno liejykloje. Prieš 2 metus jį už \$7,000,000 nupirko Yemeno valdžia. Korėjoje nudažė, perremontavo ir pertvarkė gyvenamas patalpas. Atlaukęs į šią jūrą, tapo plūduriuojančiu laivu, pritvirtintu prie povandeninio naftos tiekimo vamzdžio.

Būna čia įdomių reginių, kai meškeriojant užsikabina ryklys. Žvejai apie laivą įmerkia jūroje meškeres, pritvirtintas prie metalinio pusantros pėdos diametro kamuolio-plūdės. Užsikabinęs ryklys neria tiesiai į jūros gilumą, plūdės traukiamas aukštyn. Tada neria zigzagais į šonus, šoka į orą, kol nugaišta. Prieš kelias dienas mačiau pagautą 8 pėdų ilgio ryklį. Jo dantys buvo įsiskakoję ir kaip adatos aštrūs.

Stebint besileidžiančią saulę, mintys nukrypsta į pietus, į Etiopiją, kur kadaise planavau didžiausias pasaulio potašo kasyklas. Dabar ten netvaraka – viskas paio. Pavargęs einu miegoti. Rytoj grįšiu helikopteriu į Sana'ą.

Kanadiškos žiemos pėdsakai, pastebėti fotografo Toronto apylinkėse

Nuotr. Vyt. Maco

Lietuvės laiškas premjerui

Kanadoje gimusi rašytoja Magdalena Raškevičiūtė-Eggleston, romano "Mountain Shadows" ir kitų raštų autorė, sielodamasi Kanados anglų-prancūzų ginčų dėl konstitucijos, parašė atvirą laišką Kvebeko premjerui Bourassai, išskeldama kitų tautybių gyventojų ignoravimą. Čia pateikiamas laiško vertimas

MIELASIS PREMJERE,

Kadangi aš negaliu rašyti ar kalbėtis su Jumis Jūsų kalba, prancūziškai, o Jūs negalite rašyti ar kalbėtis su manim manąja kalba – lietuviškai, ar nėra nuostabu, kad mes galime kreiptis vienas į kitą Šiaurės Amerikoje vartojama anglų kalba? Ką gi Jūs darytumėte, jeigu nepajęgtumėt išsireikšti taja kalba?

Deramo orumo prisilaikant, leiskite paklausti Jus labai rimtai, kodėl neatlaidžiai spaudžiate visus mus likusiuosius, laikydami daugumą kanadiečių antros rūšies piliečiais? Jūs gi gerai žinote paskutinius Kanados tautybių pagal kalbą duomenis, kad smarkiai augantis daugiakalbiškumas yra pirmoji eilė, anglų kalba antroji vietoj, o prancūzų – atsiduria trečioji vietoj. Aš didžiai vertinu kalbas ir norėčiau kalbėti daugeliu jų.

Kodėl Jūs manote, kad likusiai Kanados daliai svarbu kalbėti prancūziškai, idant prancūzų kalba išliktų? Aš nematau jokio reikalo išsaugoti jums Jūsų kalbą. Aš rūpinuosi savosios išlaikymu, bet aš netgi vizos iš Sov. Sąjungos negavau, kai norėjau aplankyti savo tėvynę Lietuvą, savo tėvų gimtinę, kad galėčiau stiprinti giminytės ryšius, pažinti geriausią tautos aspiraciją, tuo būdu pajėgčiau ir save geriau pažinti. Iki šios dienos nesužinojau, kodėl negavau leidimo savo artimųjų giminių aplankyti. Gal jie pabijojo, kad kanadietė atvyksta ruošti sukilimo. Aišku, tai atsitiko prieš keliolika metų, gerokai prieš dabartinę pralaisvėjimą, labai pavėluotą Baltijos valstybėse.

Matote, aš gimiau ir užaugau pietinėje Albertoje, mokyklą lankydama su 35 skirtingų tautybių vaikais. Mano geriausia draugė Emilija buvo gimusi Paryžiuje, Prancūzijoje. Visoj mokykloje nebuvo

nė vieno prancūzų kilmės kanadiečio, kvebekiečio. Pirmąjį pažinau, kai jau ištekęs į apsigyvenau Toronte ir vėliau Otavoje. Jis buvo žymus Queen's-un-to auklėtinis.

Mano dukterė Ona yra dvikalbė, gerai mokanti anglų ir prancūzų kalbas. Gerokai prieš oficialų kalbų įstatymą, daugiau nei prieš 50 metų, mes siuntėm ją pradžios mokslo į Joanos Arkietės institutą Otavoje, kur pamokas abiem kalbom dėstė vienuolyno išteigėja Motina Tomė ir seserys, pasižvelgusios auklėjimui. Mums teko išgirsti daug kritikos iš abiejų pusių, bet jautėme mūsų pasirinkimo svarbą ir nepaisėm kitų.

Aną vakarą, sekmda TV programą, išgirdau Saskačevano gubernatore sakant, kad jos provincijoje yra 90 skirtingų kalbų! Kodėl faktai, kaip šis, nuolatos yra ignoruojami? Kodėl spauda niekad neraso straipsnių, aprašančių, aiškinančių Kanados vakarus ar kitas krašto sritis, kur gyvena dideli skaičiai neprancūzų ir neanglų kilmės žmonių? Jei kas nors Saskačevane ar kur kitur pasako "boo" prancūzų kilmės kanadiečiui (toks mažas gyventojų nuosimtis), tai toks faktas tuojau atsiduria Otavos spaudos pirmosios puslapyje. Bet kodėl gi spauda ar kita žiniasklaida niekada neduoda pranešimų, aprašymų apie kitas kalbas Vakaruose?

Aš niekad nemačiau straipsnių jokioje spaudoje, aprašančių gyventojus Kanados vakaruose ar kitur. Mes nevaikšiojame aplinkui, garsindami savo kalbomis, bet mes lygiai taip pat didžiuojamės jomis, kaip Jūs savąja, ir turime pilną teisę taip daryti. Jūs nenorite būti vadinami "anglofonu", nes kalbate angliškai. Mes irgi nenorime.

Aš žinau, šiuo momentu Jūs tvirtinate, kad prancūzų kilmės kanadiečiams visos teisės teikia istorinės aplinkybės,

bet jas taip pat teikia ir visom kitokios kilmės grupėms. Mūsų istorija reikalinga dar daug tyrimo ir pervalinimo. Juk kas buvo tas tamsiaodis vyras, kuris ėjo vertėjo pareigas Champ-lainui, darant jam sandėrius su indėnais? Kokiu būdu atsitaro vokiečiai prancūzų armijose, kurios čia atėjo 1603? O kas pasakytina apie kitas tautybes britų kariuomenėje? Juk lietuviai, lenkai, vokiečiai, ispanai, portugalai, kitų rasų vyrai, kurie sudarė šveicarių De Watterville pulką, kariaujančių už Britaniją, išsikėlė Kvebeke 1813m. rugsėjo 26 d. prie Chateaugay. Daugelis jų kareivių pabėgo iš kariuomenės ir įsikūrė išsisklaidę po visą Jūsų provinciją?

Tad kodėl visame krašte tik anglai ir prancūzai minimi? Kodėl *Quebecois* nurodo tik tai prancūzų kilmės kanadiečius, gyvenančius toje provincijoje? Galima būtų manyti, kad tenai, išskyrus keletą anglų, nieko daugiau nėra. Bet juk daugelio tautybių žmonės taip pat sudaro jūsų gyventojų dalį, ir jų kilmės šaknys gilios bei šakotos, kaip ir Jūsų. Kvebekas taip pat yra ir jų teisėta provincija. Ar Jūs juos priskiriate tik prie imigrantų?

Aš visada laikiau Jūsų *Meech Lake* santarą nesantaikos aktu. Matydama, kas vyksta dabar, manau, kad mano pažiūra yra teisinga.

Šios sutarties pasirašymo metu net dangus pravirko dėl Kanados išparceliavimo. Pasirašantys premjerai visai nepaisė jų krašte kylančių žmonių balsų. Tuo metu žmonės klausė save, kokių "dovanų" jiems pažadėjo ministeris pirmininkas, nes kai po ilgų diskusijų atėjo laikas pasirašyti, jie visi pasirašė iš karto. Dabar gi abejonės kyla visame krašte. O, koks saldus politinės galios skonis, bet koks jis gležnas!

Tai gi jūs norite, kad prancūzų kilmės kanadiečiai, gy-

veną Kvebeko provincijoje ar kitur Kanadoje, būtų vadinami "išskirtina bendruomene". Jūs gi gerai žinote, kad Kanadą sudaro daugelis išskirtinių bendruomenių. Tai ir yra esminis Kanados bruožas. Kiekviena provincija yra skirtinga. Saskačevanas su savo 90 skirtingų tautybių (minėjau anksčiau) yra išskirtina bendruomenė. Alberta taip pat dėl tos pačios priežasties. Kas gi yra labiau skirtinga už niufoundlandietį? Japonai? Ukrainiečiai? Žydai? Italai? ... Jūs iš "išskirtina" bendruomenė stokoja prasmės. Tikai *čiabuviai* (indėnai ir eskimai) tikrai verti to titulo, nors mūsų vyriausybės traktuoja Kanados čiabuvius pasibaisėtina.

Nesupraskite manęs klaidingai. Aš nesu nusistaciusi prieš dvikalbiškumą. Kalbų vartojimas, esant reikalui, yra natūraliausias dalykas šiame krašte. Aš esu prieš tą oficialų dvikalbiškumą, kuris pradedo darbą nuo atbulos galo, būtent nuo prielaidos, kad mes visi esame dvikalbiai ir dvikultūriai individai. Tai linkme ji tęsė savo darbą, nepaisydama, kad kanadiečiai yra (daugelio kalbų ir daugelio kultūrų bendruomenė) daugiakalbiai ir daugiakultūriai žmonės. Mes visi buvome pavadinti *trečiųja grupe*. Komisijoje mes buvome labai menkai atstovaujami. Iki šios dienos mes praktiškai esame nepripažinti (ignoruojami). Aš skaitau laikraščius, klausau radijo, televizijos. Ir visa, ką aš girdžiu, yra tik tai "angliškai" arba "prancūziškai". Koktu ir liūdna.

Aš dažnai klausiu save, ar prancūzų ir anglų kilmės kanadiečių tarpusavio santykiai nėra veikiami paveldėjimo nuo istorinių laikų, kai tos dvi tautos buvo aršūs priešai, ir todėl vienas kito neapykanta yra esamos nesantaikos priežastis? O gal tai pasekmė britų pergalės prie Abraomo lygumų? Visokie kiti aiškinimai yra beprasniai.

Tikrai patys prancūzų kilmės kanadiečiai gali išsaugoti savą kalbą. Tie, kuriems tai yra svarbu, išsaugos. Tie, kuriems tas reikalas nerūpi, nesiels prievartaujami. Kalba išliks natūraliu būdu. Tas pats yra su visomis kalbomis Kanadoje. Kalba klestės tenai, kur ji yra reikalinga. Labai gaila, kad kanadiečiai mokosi antros oficialios kalbos tik tam, kad gautų gerą darbą. Tokiu būdu vienas kito pažinimas bei supratimas nepasiekiamas. Tik išmokę žodžius, pačios kalbos nepažinsime ir nesuprasime.

Kaip gali šalis, kaip Kanada, turėti dvi "tautas" ir būti tikrai demokratinė? Jei mes manome, kad galime, tai mums dar toli iki tikrų demokratų. Tuo klausimu galime siekti praeitį iki Platono.

Jūsų Pierre Valliere išsireiškia vaizdžiai ir aštriai savo knygoje *Baltieji negrai Amerikoje*. Ar tai kas naujo? Kanadoje, kas nebuvo britas, anom dienom teko išgyventi tą patį dalyką. Nes ir anglai būdavo puolami. Augdama Kanados

vakaruose, mačiau daug užrašų ūkių kiemuose, parduotuvių languose: "Anglų imigrantai (green, greenhorns), teneieško darbo čia", "greenhorns" nepageldajami". Mes visi esame paliesti to paties degutinio teptuko.

Rasiniai prietariai, diskriminacija yra stiprus ir šiandien, kaip ir anuomet. Ir kas sako, kad Kanadoje nėra diskriminacijos, rodo savo neįsimanymą viso, kas vyksta aplinkui. Jūs ir Jūsų žmonės visada esate apsaugoti savo gyventojų gausumu. Ten Jūs bėgate, slapstotės ir verkiate, kai užgriūva sunkumai. Mes, likusieji, būdami izoliuoti, neturėjome tos prabangos.

Prieš daugelį metų dr. Walter B. Herbert, žymusis Kanados fondo direktorius, kurio darbas dar daugelį metų prieš Kanados tarybos (Canada Council) įsteigimą buvo skleistis Kanados kultūrą krašte ir užsienyje, kalbėdamas moterų klubui Otavoje, pareiškė, kad Kanada buvo mozaika, bet trūkumo cemento, kuris jungtų ją.

Betgi kur, o kur tie valstybininkai, kurie pajęgtų ją sujungti į stiprų vienetą, kol dar ji nesubyrėjo mūsų akivaizdoje ir nenugrimzdė į chaosą.

Jūsų – Magdalena Eggleston

1989 m. spalio 30 d.

P.S. "Parallel Accord" lygiagrečiai sutarimas yra tikrai pigios lopymo pastangos. Mūsų kanadiškumas nėra perkamas. M.E.

Vertė dr. M. Ramūnienė

A+ ANN MIKŠIENĖ,

69 metų amžiaus,

1989 m. gruodžio 13, trečiadienį, staiga mirė savo namuose. Paliko nuliūdime mylimą vyrą Valterį Mikšį, mylimą sūnų Ričardą Mikšį su žmona Ria, mylimas dukras – Virginiją Redford, gyvenančius Barrie, Ont., ir Reginą Yuksel, Toronte, o taip pat brangius 8 vaikaičius, 3 provaikaičius. Laidotuvių Mišios buvo atnašautos Lietuvos kankinių šventovėje 1989 m. Palaidota per Turner & Porter laidotuvių namus, 436 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

TEL CHATEL 3180 Hurontario St. 379-7948

RONCESVALLES CHATEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHATEL 2357 Bloor St. W. 767-2153

Turner & Porter

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

Ar jie veiks? Taip, jeigu jūs pirksite iš mūsų!!!

Mes turime šių bendrovių gaminius: Sony, Panasonic, Hitachi, Sharp, Phillips, Fisher, Akai, Sansui, Toshiba, Fuji, NEC, Grundig, Siemens, Sanyo, JVC, ITT. Mūsų kainos yra žemiausios, į jas įeina pristatymas iki Montreallio, Otavos, Hamiltono, Niagaros ir kitur.

EUROPA

Model #3352-A2

Model #3352-A2

Model #3352-A2

Model #3352-A2

Model #3352-A2

Model #3352-A2

LIETUVA

Importo-eksporto bendrovė ENCHANTE INC. maloniai praneša, kad yra atidariusi savo parduodamų europietiškos sistemos video aparatų ir kitų reikmenų taisymo ir naujų dalių skyrį Vilniuje. Bendrovė užtikrina parūpinimą visų dalių su vienerių metų garantija. Skyriui vadovauja Vidimantas Kėkštas, VILNIAUS SPORTO RŪMŲ pramoginių renginių vyriausias garso režisierius.

OUR EQUIPMENT WORKS WORLDWIDE

110/220 VOLTS

Model #WQ-T351

Model #WQ-T351

Model #WQ-T351

Model #WQ-T351

Model #WQ-T351

EUROPA

NATIONAL PANASONIC NV-M7EN

\$1,499.99

\$1,499.99

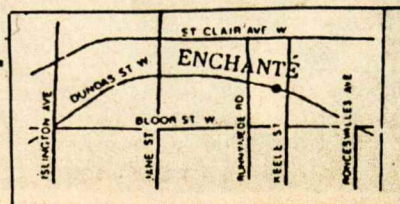
Model #WQ-T351

Model #WQ-T351

Model #WQ-T351

2938 Dundas St. W.
(i vakarus nuo Keele g-t.)

Tel. 769-0631

Vėtytas ir mėtytas

Dr. Henrikui Lukaševičiui pabaigus kelionę (1912.I.1.–1989.XI.6)

ANTANAS MUSTEIKIS

Jis buvo vienas mano didžiųjų draugų, kokių esti reta. Bet jis buvo ir visų lietuvių draugas ir brolis.

Pirmą kartą jį sutikau Vytauto Didžiojo universiteto skautų suėgoje – aš pirmakursis studentas, o jis mano tėvūnias, arba, kaip anuomet šaukiamai skambėjo, elegantiškumo prievaizda (arbitr elegantiarum). Ir nuo to laiko jis man ir kitiems išliko kaip gyvastingo, entuziastingo skauto idealas, masinantis visada budėti Dievo, tėvynės ir artimo sargyboje.

Tokį Henriką pažįstame „Likimo žaisme“, kai saulė, išnirusi iš vandenų, pavirsta ostija, kai Argentinoje jis kariauja su raudonųjų apakintais tėvynainiais, kai visa gyvenimo savo giedra jis užkrečia savo artimuosius bei visuomenę.

Išsiskyrė jis iš daugelio tuščių žodžių, „teoretikų“, kurie siūlo nieko nekainuojančius idealus, konkretų darbą palikdami dirbti kitiems. Jis pats nevengė visuomeninių pareigų – nei didelių, nei mažų, ir artimui pagelbėti jis buvo greitas. Negaliu pamiršti to vidurnakčio, kai, man gavus aklosios žarnos priepuolį, žmonai staigiai prireikė pagalbos. Tada Henrikas, nors ir ne vienintelis iš „dipukų“ turėjęs automobilį, laiku suspėjo ją nugabenti į ligoninę, kad pirmą dieną nepradėtų savo gyvenimo draugo važiuoklę.

Pasiruošęs akademinę profesiją, negalėjo jis prisitaikyti svietimo aplinkoje, kur teisė kito, tad ir kuo jis nesivertė! Metė jį ir vėtė svetimi kraštai.

Tarp kitko, dirbo jis kolegijoje – indų plovėju.

Pabandė kartą būti veržlių pardavėju. Iš fabriko pristatė jis pirmąjį be tarpininko dėžės su tom sraiginėm geležinėm ir šešta aukštą pėščias, o perkėjas patikrina, kad dėžėje vietoj tūkstančio yra tik 994 gabalėliai, ir vargšui emigrantui tenka gabenti tas atmetas prekes atgal į fabriko sandėlį.

Kitą kartą pasivertė jis dekoratyvinio daržo specialistu. Ir ne pas bet ką, o pas pagarsėjusią filmų žvaigždę, kuri nusikundžia reporterui, jog pasigenda vyrų, nors jau koki penketą sutuoktinių „divorsavusi“. Ji ir daržininkus keitė kaip savo vyrus.

Laimel, antroje savo gyvenimo pusėje jis turėjo pastovų „raštininko“ darbą menkai apmokamoje „American Express“ bendrovėje, kol sunegalavęs per anksti pasitraukė į pensiją. Beje, dar suspėjo pasiūsti giminėms Lietuvoje tūkstančius dolerių, kad tie parvežtų į Lietuvą sesers palikus iš garsiosios Igarikos.

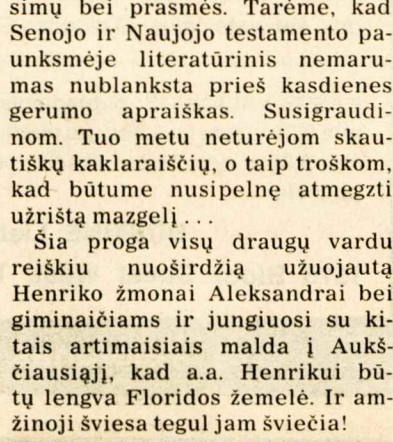
Paradoksalu lydyto jo, kaip ir daugelio mūsų, kasdienybę. Tvaringas skautininkas, pratęs būti savo viengungiško gyvenimo viešpačiu, mokojo myletį visą pasaulį bei artimą! Ak, atrodo, dažnas mūsų šios vargais negalais baigia teisės, medicinos, agronomijos ar kitus mokslus ir tam-

pa savo srities specialistu, tik kažkodėl vis stokojam šeimos mokslo žinių, o reikia vėl iš naujo prisitaikyti... Ir ar ne sunkiausia tapti idealiu šeimos nariu?

Pergyveno Henrikas neišvengiamų vargų, ne tik džiaugsmų. Ypač jam gelė literatūriniai darbai. Laimėjo jis ir premiją už feljetoną. Turėjo humoro gyslelę. Studijų bei skautavimo metais jis buvo nusipelnęs pagirtiną „ablakmuko“ titulą. Mokojo vaidinti išdykusį nevykėlį, kad tariamai nekaltu žodžiu galėtų pasijuokti iš mūsų ydų ir atidengti paslėptą tiesą. Skaudžiai pergyveno, kai vienas recenzentas, gal pavydėdamas Henriko patirties, pasiūpė iš jo romano „Likimo žaismas“. Dar skaudžiau, kai kitas kritikas pėstukiškai iškonevėkė jo autobiografinę knygą „Vienas mažas gyvenimas“, joje nieko pozityvaus neradamas, nors pats autorius bandė kritikai užbėgti už akių jau vien kelių knygų pavadinimu. Dar kitas recenzentas prikišo autoriui, kad Henrikas dėkoja Dievui už Lietuvos okupaciją, nes tuo būdu jis galėjęs platų pasaulį pamatyti, kai iš tikrųjų Henrikas visai kitaip rašė.

Pradžios rudenį paskutinį kartą aplankiau jį Fort Erie, Ont., Kanadoje, kai jis drauge su vaisinga žmona Aleksandra viešojo pas podukrą Danguolę. Užkliuovom už vad. prakeiktų gyvenimo klausimų bei prasmės. Tarėme, kad Senojo ir Naujojo testamento paunksmėje literatūrinis nemarumas nublanksta prieš kasdienės gerumo apraiškas. Susigraudinom. Tuo metu neturėjom skautiškų kaktaraičių, o taip troškome, kad būtume nusipelnę atmegzti užrištą mazgelį.

Šia proga visų draugų vardu reiškiu nuosirdžią užuojautą Henriko žmonai Aleksandrai bei giminaičiams ir jungiuosi su kitais artimaisiais malda į Auksčiausiąjį, kad a.s. Henrikui būtų lengva Floridos žemėlė. Ir amžinoji šviesa tegul jam šviečia!

Kitą kartą pasivertė jis dekoratyvinio daržo specialistu. Ir ne pas bet ką, o pas pagarsėjusią filmų žvaigždę, kuri nusikundžia reporterui, jog pasigenda vyrų, nors jau koki penketą sutuoktinių „divorsavusi“. Ji ir daržininkus keitė kaip savo vyrus.

Laimel, antroje savo gyvenimo pusėje jis turėjo pastovų „raštininko“ darbą menkai apmokamoje „American Express“ bendrovėje, kol sunegalavęs per anksti pasitraukė į pensiją. Beje, dar suspėjo pasiūsti giminėms Lietuvoje tūkstančius dolerių, kad tie parvežtų į Lietuvą sesers palikus iš garsiosios Igarikos.

Paradoksalu lydyto jo, kaip ir daugelio mūsų, kasdienybę. Tvaringas skautininkas, pratęs būti savo viengungiško gyvenimo viešpačiu, mokojo myletį visą pasaulį bei artimą! Ak, atrodo, dažnas mūsų šios vargais negalais baigia teisės, medicinos, agronomijos ar kitus mokslus ir tam-

pa savo srities specialistu, tik kažkodėl vis stokojam šeimos mokslo žinių, o reikia vėl iš naujo prisitaikyti... Ir ar ne sunkiausia tapti idealiu šeimos nariu?

Pergyveno Henrikas neišvengiamų vargų, ne tik džiaugsmų. Ypač jam gelė literatūriniai darbai. Laimėjo jis ir premiją už feljetoną. Turėjo humoro gyslelę. Studijų bei skautavimo metais jis buvo nusipelnęs pagirtiną „ablakmuko“ titulą. Mokojo vaidinti išdykusį nevykėlį, kad tariamai nekaltu žodžiu galėtų pasijuokti iš mūsų ydų ir atidengti paslėptą tiesą. Skaudžiai pergyveno, kai vienas recenzentas, gal pavydėdamas Henriko patirties, pasiūpė iš jo romano „Likimo žaismas“. Dar skaudžiau, kai kitas kritikas pėstukiškai iškonevėkė jo autobiografinę knygą „Vienas mažas gyvenimas“, joje nieko pozityvaus neradamas, nors pats autorius bandė kritikai užbėgti už akių jau vien kelių knygų pavadinimu. Dar kitas recenzentas prikišo autoriui, kad Henrikas dėkoja Dievui už Lietuvos okupaciją, nes tuo būdu jis galėjęs platų pasaulį pamatyti, kai iš tikrųjų Henrikas visai kitaip rašė.

Pradžios rudenį paskutinį kartą aplankiau jį Fort Erie, Ont., Kanadoje, kai jis drauge su vaisinga žmona Aleksandra viešojo pas podukrą Danguolę. Užkliuovom už vad. prakeiktų gyvenimo klausimų bei prasmės. Tarėme, kad Senojo ir Naujojo testamento paunksmėje literatūrinis nemarumas nublanksta prieš kasdienės gerumo apraiškas. Susigraudinom. Tuo metu neturėjom skautiškų kaktaraičių, o taip troškome, kad būtume nusipelnę atmegzti užrištą mazgelį.

Šia proga visų draugų vardu reiškiu nuosirdžią užuojautą Henriko žmonai Aleksandrai bei giminaičiams ir jungiuosi su kitais artimaisiais malda į Auksčiausiąjį, kad a.s. Henrikui būtų lengva Floridos žemėlė. Ir amžinoji šviesa tegul jam šviečia!

Kitą kartą pasivertė jis dekoratyvinio daržo specialistu. Ir ne pas bet ką, o pas pagarsėjusią filmų žvaigždę, kuri nusikundžia reporterui, jog pasigenda vyrų, nors jau koki penketą sutuoktinių „divorsavusi“. Ji ir daržininkus keitė kaip savo vyrus.

Laimel, antroje savo gyvenimo pusėje jis turėjo pastovų „raštininko“ darbą menkai apmokamoje „American Express“ bendrovėje, kol sunegalavęs per anksti pasitraukė į pensiją. Beje, dar suspėjo pasiūsti giminėms Lietuvoje tūkstančius dolerių, kad tie parvežtų į Lietuvą sesers palikus iš garsiosios Igarikos.

Paradoksalu lydyto jo, kaip ir daugelio mūsų, kasdienybę. Tvaringas skautininkas, pratęs būti savo viengungiško gyvenimo viešpačiu, mokojo myletį visą pasaulį bei artimą! Ak, atrodo, dažnas mūsų šios vargais negalais baigia teisės, medicinos, agronomijos ar kitus mokslus ir tam-

pa savo srities specialistu, tik kažkodėl vis stokojam šeimos mokslo žinių, o reikia vėl iš naujo prisitaikyti... Ir ar ne sunkiausia tapti idealiu šeimos nariu?

Pergyveno Henrikas neišvengiamų vargų, ne tik džiaugsmų. Ypač jam gelė literatūriniai darbai. Laimėjo jis ir premiją už feljetoną. Turėjo humoro gyslelę. Studijų bei skautavimo metais jis buvo nusipelnęs pagirtiną „ablakmuko“ titulą. Mokojo vaidinti išdykusį nevykėlį, kad tariamai nekaltu žodžiu galėtų pasijuokti iš mūsų ydų ir atidengti paslėptą tiesą. Skaudžiai pergyveno, kai vienas recenzentas, gal pavydėdamas Henriko patirties, pasiūpė iš jo romano „Likimo žaismas“. Dar skaudžiau, kai kitas kritikas pėstukiškai iškonevėkė jo autobiografinę knygą „Vienas mažas gyvenimas“, joje nieko pozityvaus neradamas, nors pats autorius bandė kritikai užbėgti už akių jau vien kelių knygų pavadinimu. Dar kitas recenzentas prikišo autoriui, kad Henrikas dėkoja Dievui už Lietuvos okupaciją, nes tuo būdu jis galėjęs platų pasaulį pamatyti, kai iš tikrųjų Henrikas visai kitaip rašė.

Pradžios rudenį paskutinį kartą aplankiau jį Fort Erie, Ont., Kanadoje, kai jis drauge su vaisinga žmona Aleksandra viešojo pas podukrą Danguolę. Užkliuovom už vad. prakeiktų gyvenimo klausimų bei prasmės. Tarėme, kad Senojo ir Naujojo testamento paunksmėje literatūrinis nemarumas nublanksta prieš kasdienės gerumo apraiškas. Susigraudinom. Tuo metu neturėjom skautiškų kaktaraičių, o taip troškome, kad būtume nusipelnę atmegzti užrištą mazgelį.

Lietuviškosios skautybės septyniadesimtmečio ir radijo programos „Tėvynės garsai“ keturiadesimtmečio minėjimas įvyko lapkričio 12 d. Klivlande. Minėjimo programos dalyviai iš kairės: vyr. sk. S. Gedgaudienė, poetas Balys Auginas, Irena Gedrienė, Juozas Stempušis, radijo programos vedėjas, sol. Vida Dirgelaitė iš Lietuvos, akomp. Danutė Liaubienė, Laimutė Švarcaitė ir Petras Petrutis

SKAITYTOJAI PASISAKO

SKRENDA KIAULPIENĖS PUKAS...

Viešėdama Hamiltone, pas savo gerus bičiulius, „TŽ“ (1989 m. lapkr. 21 d.) perskaičiau Balašaitienės straipsnelį „Žvilgsnis į abi puses“, t.y. į svečius iš Lietuvos ir čionykščius tautiečius. Iš tiesų tasai „žvilgsnis“ mestas tiksliai į vieną pusę: atvykėlių svečių brangų išlaikymą ir jų nedėkingumą. Kadangi aš taip pat atvykusi iš Lietuvos, tas „žvilgsnis“ tarsi liečia ir mane. Autorė peikia mūsų tėvyninai, mažai tepadėkojančius už dovanas ir globą. Visokių esama žmonių, ir tikrai gėda dėl jų prasto elgesio. Tačiau rašinio tonas bei argumentacija man padvelkė paskaly aromatu, nes neminimas joks konkretus atvejis ar asmuo iš tų „abiejų pusių“, kurias apžvelgia autorė. Dominuoja pasakymai – „vienai mano pažįstamam“, „pavieniai asmenys“, „atvykusių tautiečių dauguma“ ir pan. A.B. mini neįvardintą „intelektualą“, kuris buvo taip apsirovęs dovanomis, kad beveik galėtų atidaryti krautuvę.

Ne geresni už tą „krautuvininą“ ir kiti, straipsnyje minimi „pavieniai asmenys“, atvykę pas gimes. Jie „turi slaptai susirašę prestižinių krautuvinių ir įvairių aparatūros pavadinimus“. Aišku, blogai, kad tie „srašai“ slapti, tačiau, kaip matom, visiems jė „žinomi“. Tokie abstraktūs teiginiai ir apibūdinimai rikiuoja visus į vieną gretą ir iš ko nors patirtas vaishingumas stoja skersai gerklės. Galvoju apie tuos keletą gerų žmonių, kurie čia, Hamiltone, ir mane globoja, kvietėsi į namus, vežė parodyti aplinkės ir miestą. Nejaugi jie pritariu ar pavestų A.B. kalbėti jų vardu? Manau, kad ne! Jų dėmesys ir parama man buvo tokia geranoriška.

SKRENDA KIAULPIENĖS PUKAS...

Ak, tie daiktai ir dovanos! Keliauja jos per senąjį Atlantą į vieną ir į kitą pusę. Aišku, nelygiai vertės net kaina, nei reikšmė. Iš čia, kaip žinome, brangios ir geros, iš Lietuvos – tik suvenyrai atminimui. Dabar nemaža užsienio lietuvių lankosi Tėvynėje. Jie daugiau, kaip ir ten mieliai sutinkami, gražiai globojami. Ne vienas jų man pasakojo apie tai. Tačiau A.B. ir čia įžiūri vien juodąjį reikalo pusę. Esą jie laukiami dėl to, „kad iš turistų tikimasi dovanų“. Man regis, kaip tik šitas, merkantilizmo grįstas įtarumas, yra pats negražiausias tame „žvilgsnyje“. Neaišku, kuo reikės matuoti tą vaishingumą ir kaip pasverti padėkas vienų kitiems. Juo labiau, kad ir straipsnio autorė čia jokios išieties nemato. Išpeikusi nedėkinguosius ir tuos, kurie dar tyko dovanų, ji pabaigoje teigia, kad „dovanos pas mus atvykstantiems, o taip pat ir ten keliaujant yra pateisinamos ir net būtinos“. Taigi, baigus apie ratus – ir vėl apie dratus.

Nejučiomis prisiminiau sentenciją: ką gauni duodamas, to niekas neatims! Todėl manau, kad žmonės doro gera ne tiek dėl padėkų, kiek dėl paties žmogaus. Nesutinku su A.B., kad gery „pastangų rezultatai pranyksta, kaip vėjo nupūstas kiauļpienės pūkelis“. Norėtusi tiksliai, kad šitai smarkiai pučiant, jis nepakiltų mūlo burbulais... Kaip ten bebūtų, nors ir neketinu atidaryti dovanų krautuvės ir neturėjau „slapto“ prekių sąrašo, nesitiimu dėl kaltes už savo tėvyninai menką dėkingumą, o visiems Hamiltono lietuviams, su kuriais teko gražiai pabendrauti, tūkstantį kartų nuolankiai dėkoju.

Pranciška Genevičiūtė iš Kauno

LAIŠKAS IŠ IZRAELIO

Skaičiau „TŽ“ Antano Musteikio straipsnius apie istorinį metraštį, išleistą Izraelyje. A.M. pareiškia, kad šiame metraštyje „netiksliai nušviečiamas žydų naikinimas Lietuvoje“, tačiau jis nepateikia kitų faktų, paneigiančių faktus metraštyje. Jis tvirtina, kad „kone visur... bando prakišti propagandą mokslo vardu“. Kaip galima tuos žudymų faktus vadinti propaganda mokslo vardu? A.M. bando būti objektyvus ir sako: „Skelbti genocidą bei holokausto studijas yra kiekvienos humanistinės visuomenės bei tautos būtinybė, tiesios pažinimas gali priartinti žmonių prie gerio“. Abu autoriai, rašydami minėtame metraštyje straipsnius, turėjo laiko ir mokslinių duomenų, kurių dažniausiai emigrantai stokoja. Tai reiškia, kad autoriai ne iš pirštų išsiūpė faktus, duomenis, bet turėjo tam laiko ir mokslinių išteklių paramos.

A.M. rašo: „Tai rodo žydų sistemingas pastangas rinkti įvairius duomenis, stambius ir smulkius, kurie kokių nors būdu pasitarnauja jų tikslui“. Žydų tautybės žmonių žudymas ir yra tie „įvairūs duomenys“. Tai tegul A.M. ir vadina dalykus tikraisiais vardaais. Labai norėtusi žinoti, kas yra tie stambieji dalykai ir smulkieji, prie kurių A.M. priskiria gyvų kūdikių metimą į duobę, mergaičių išprievartavimus, pagalius ir peilius nelaimingųjų nukankinimą?

A.M. tvirtina, kad žydų tikslas yra parodyti „kitautečių (nežydų) bei kitatikių įnašą bei kaltę holokausto vyksme“. Esą neobjektyvu kaltinti kitautečius (nežydus) žydų žudyme, nes jų žudyme reikėtų kaltinti pačius žydus. Tokią išvadą galima padaryti, nes esą išplaukia iš priežodžio „pats muša, pats rekia“. Tai jau pakankamai apibūdina patį autorių.

A.M. kalba apie sąskaitų suvedimą. Ar galima šioje tragedijoje kurias nors sąskaitas suvesti? Izraelyje išleistame metraštyje kaltinami galvažudžiai, sadistai, o ne dori žmonės. Galima būtų pasisakyti ir kitais klausimais, bet aš norėjau tik šio, pačiu opiausiu, klausimu pasisakyti. Skaudu. A.M. tai nesupranta. Su linkėjimais – Šalom.

E. Milner P.S. Aš, Eda Milner, esu gimusi ir augusi Lietuvoje, žemaitijoje. Išvykau iš Lietuvos 1973 m. rugpjūčio mėnesį.

AR NE LAIKAS...

Gyvename idomius laikus, kurie istorijoje paliks įamžinti kaip vieni žymiausių. Prieš metus niekas net nepelėjojo, kad Rytų Europoje tokie dideli pasikeitimai įvyks.

Lietuva, ypač Sąjūdžio dėka, atgimė. Reiškiasi labai jaunimas, rodantis drąsą ir pasiaukojimą, siekiantis nepriklausomybės. Jiems reikalinga ne tik moralinė, bet ir mūsų finansinė parama. Teko išgirsti, kad jau Kanadoje suaukotta apie 30.000, kai tuo tarpu JAV-bėse vos tik 4.000. Pasirodo, mes esame labai pasyvūs Lietuvos išlaisvinimo reikalams.

Anot prof. R. Vaštoko, kalbėjusio Kariuomenės šventės minėjime Toronto, įvairiuose mūsų fonduose yra per \$7.000.000. Iš tos sumos nėra nė cento skiriama Lietuvos laisvinimo reikalams. (? Red.). Sakoma, kad tos sumos – tik išvauduoti Lietuvai. Idomu, kas ją galės išvauduoti be pinigų? Ar nėra svarbiau pagelbėti dabar, nes be mūsų pagalbos vargu ar sulauksime išvauduotos Lietuvos. Stasys Prakas

SVEIKI BRANGŪS TAUTIEČIAI,

Šį pirmąjį savo laišką rašau kaip ir nežinia, bet vis tik turiu vilties, kad jis pasieks tikslą. Rašo jums kareivis iš Klaipėdos. Mano vardas – Darius, o pavardė – Statkauskas. Šiuo metu tarnauju armijoje.

Papasakosiu jums, kaip man kilo mintis parašyti. Neseniai iš Lietuvos tėvukai atsiuntė siuntinį, o jame kaip visados daug lietuviškos spaudos. Ten radau vieną laikraštį „Atgimimas“ ir jame buvo daug adresų užmegzti ryšius su tautiečiais užsienyje. Ir aš nedelsdamas nutariau parašyti laišką.

Dabar truputį apie save. Gimiau ir užaugau Klaipėdoje. Man 20 metų. Turiu sesutę, mamą, tėvelį. Mokiausi Leningrado aukštojoje jūreivystės mokykloje, bet dėl sveikatos ją turėjau palikti. Paskui buvau pašauktas į armiją. Po to planuoju tęsti studijas Klaipėdos aukštojoje mokykloje. Laisvalaikiu domiuosi „Taekavon-do“, „karate“ ir anglų kalba.

Tarnauti liko ne taip jau daug. Pavasarį grįšiu namo. Jau 15 mėnesių nebuvau namuose. Namai labai traukia. Tik būnant toli nuo namų, galima pajusti tėvynės ilgę. Čia tarnauju dar su vienu lietuviu. Jis iš Vilniaus. Dabar jis atostogose. Jo vardas Saulius. Ne saldus mūsų lietuvių kareivių gyvenimas. Skriaudoms ir pažeminimui jau nebepatiriame: išgyvenome jau tuos laikus. Ir kaip baisų sapną prisimename pirmas tarnybos dienas, mėnesius, metus. Net savo priešui nelinkėčiau tokio „Tėvynės“ gyvenimo. Esu daug skaitęs apie mūsų kareivius sunkią tarnybą, kurie tuos dvejus metus vien tik gyvena svajodami, kaip greičiau iš to kalėjimo ištrūkti. Dar nepasitaikė straipsnių apie jūreivių gyvenimą. O juk jiems 3 metus reikia nešti tą našą ant savo pečių. Aš dažnai savęs klausiu: ką gero per tuos beveik 2 metus padariau? Juk esu kupinas sveikatos, galėčiau dirbti ir dirbti savo mylimos tėviškelės labui, tegu ir nemokamai (čia už arklį darbą gauni 7 rublius per mėnesį), bet nors žinotumei, jog mūsų darbas neuėis veltui, o čia...

Kiek nemigo naktų, pusiau alkanų burnų. Baltą forminę duoną per pietus kaip skaniausią bulktę užvalgome, užsigerdami kompotu (jeigu jų taip galima pavadinti). Dar galvoju, jog mums, kareiviams, gerai valgyt duoda. O tarnyba nelengva. Pastoviai dirbame sunkų darbą. Krauname sprogmenų dėžes iš vagonų, nors aš pagal karinę specialybę esu gaisrininkas. Būna ir gaisrų. Nieko nepadarysi, įsakymas yra įsakymas. Kiti karininkai mus užjaučia. Sako, kad čia pati tikriausia eksploatacija. Visi puikiausiai viską supranta, bet... tai ir gyvename. Sakysit, kodėl nesiskundžiam? Galima liežuviu malti, bet džiaugiamės atsakymu „razbūroms!“ (išsiaiškinsim). O kas nenori per dvejus metus nors kartą namo parvažiuoti?

Norėčiau, kad visi lietuviai ir ne tik lietuviai, bet ir latviai, estai žinotų, jog nuo pirmų dienų laukia „geležinio kumščio politika“, diktatats, neapykanta už tai, kad tu, nerusas. Mus čia vadina vokiečiais, fašistais nacionalistais ir net sako, jog kaip maiti reiki. Tai kaip mes galime tokioje aplinkumoje tarnauti ir vykdyti priesaiką!?

Spaudūs iš giminės labai mažai gauname. Tik namiškiai ką atsiunčia, o taip norėtusi žinoti, kas vyksta Lietuvoje. Na, štai ir Saulius greit grįš iš atostogų, tada mes šnekėsime ir šnekėsime. O paskui aš jį dar visą naktį klausinėsiu kaip ten reikalai, kaip atrodo trispalvė Gedimino pilys... Visą tarnybą aš su juo kartu prabuvau. Čia mes tikrais broliais tapome...

Buvo labai malonu sužinoti, kad iš Klaipėdos į Niujorką išplaukė 3 jachtos. Čia lyg buvo pakartotas Dariaus ir Girėno skrydis per Atlantą. Dviese su Saulium pasižiaugėme tokia lietuvių pergale, o kiti taip ir nesuprato.

Po tiek metų vėl atgimsta lietuvių tauta! Ir viskas prasidėjo nuo to laiko, kai išėjau tarnauti. Pri-

Lietuvos ūkininką palydėjus

Kai rudens šalnų paliesti medžių lapai tyliai krito žemėn, o pakilęs vėjas šniokštė plikose šakose, kai rūškanotas dangus slėpė saulės spindulius, tyliai užgeso Antanas Bugailiškis, pašauktas amžinybėn 1989 m. lapkričio 12 d.

Velionis buvo gimęs 1912 m. gruodžio 19 d. Pelyšos kaime, Subačiaus valsč. Panevėžio apskr. Augo stambaus ūkininko penkių vaikų šeimoje. Tėvai valdė 65 hektarų gerai tvarkomą pavyzdinį ūkį, kur našiu darbu bei, pasinaudodami agronomų patarimais, ūkio produkciją pakreipdavo pelningesne kryptimi. Labai didelės žemės plotai buvo naudojami dobilų ir pašarinių žolių sėklų auginimui, vėliau ciktorijos ir cukrinių runkelių auginimui.

Antanas buvo įstojęs į Panevėžio gimnaziją, tačiau mokslas netraukė, ir tėvo buvo parsivežtas atgal į ūkį. Vėliau Antanas su šypsena prisimindavo, kad tėvas nenorint mokytiis ketiai įjungė ir ūkio darbus, neduodamas laiko darytis į šalis. Velionies tėvas buvo apsišvietęs, mokėsis kartu su Lietuvos prezidentu Antanu Smetona. Nepriklausomybės laikais, kai prezidentas važinėjo po Lietuvą, 1928 m. apsilankė ir Bugailiškio ūkyje, kur buvo vaishingai priimtas. Tą tėvo pažintis su prezidentu buvo visą laiką su pasididžiavimu prisimenama. Kariuomenės tarnybą Antanas atliko Alytuje ulonų pulke. 1934 m. baigęs mokomą kuopą, buvo pakeltas grandinių ir paskirtas dragūnu. Baigęs tarnybą su arkliais Orakulu parėjo į savo ūkį. Kariuomenės pratinus turėdavo atlikti kiekvienais metais Gaiziūnų poligone. Per 1939 m. mobilizaciją pakeltas jaunesniojo puskarininkiu. Savo žirgų globojo ūkyje septynerius metus. Kai 1940 m. komunistai okupavo Lietuvą, tai jo žirgą Orakulą atėmė ir nuvarė į valstybinį ūkį. Vokiečiams užėmus Lietuvą, savo arklį atsiėmė ir vėl parėjo į ūkį.

Grįžęs iš kariuomenės išjungė į ūkišką veiklą. Jo tėvas su dviem kitais ūkininkais buvo steigėjas Pelysų pieno perdirbimo bendrovės „Ateitis“. Antanas 1936 m. buvo išrinktas tos bendrovės išdindinku, ir dirbo iki pasitraukimo iš Lietuvos. Apšauktas buože, nepasiliko antrai okupacijai. Jo sesuo Bronė buvo išvežta į Sibirą,

simenu, kaip pirmą kartą sužinojau apie trispalvę. Tai buvo 1988 m. birželio 27 diena. Lyg ir eilinė mano tarnybos diena, bet laisčas iš tėviškelės! Mano mama parašė apie pirmuosius įvykius Lietuvoje, apie trispalvę ir kitus įvykius. Tuo metu tarnavau puskarininkiu mokykloje. Ten buvome aštuoni lietuviai. Kaip dabar pamenu ir džiaugėmės, ir verkėm. Tai buvo džiaugsmo ašaros. Aš ir mano draugai, niekaip negalėjome patikėti tokiais pasikeitimais Lietuvoje. Viskas man tai atrodė, tarytum nuostabus sapnas. Bet tai buvo tikrovė.

Ir dabar jau prasidėjo 16-tas mano tarnybos mėnuo, o aš dar nemačiau plazdančios trispalvės. Dabar Lietuvoje tai normalus dalykas, o man tai atrodo kažkas nepaprasto...

Žmogus gyvena ir tikisi, kad jo rytojus bus šviesesnis ir diena giedresnė. Tuo ir norėčiau užbaigti savo laišką. Linkiu visiems tautiečiams ištermės ir sveikatos. Ir tenepalikta mūsų Dievas sunkioje kovoje už teisybę, laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę! Su pagarba –

Darius Statkauskas

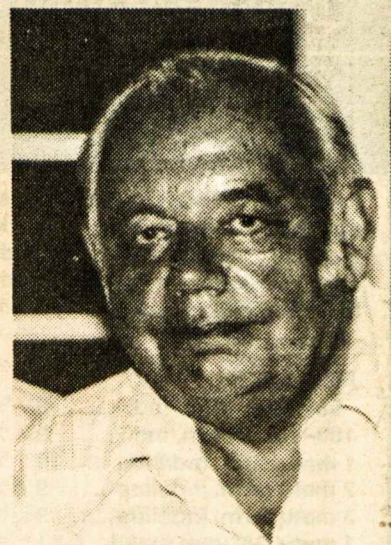
VEIKLOS SUAKTYVINIMO BŪTINUMAS

Vedamajame „Veiklos klausimui“, „TŽ“ 40 nr., iškeltos mintys apie mūsų darbuotė išvejojimą, liečia labai rimtus reikalus. J. Danys ir A. Balašaitienė taipgi baiminasi, kad stagnacija pamazū slenkia į mūsų gretas, užgniaudama veiklos entuziazmą.

Kai šiuo metu Sov. Sąjungoj ir jos sateliuose vyksta didelės reformos, kad nepalikis užmirštais, Lietuvos laisvinimo darbas turi būti suaktyvintas ir ypatinai gerai koordinuotas tarp išvejojimo ir mūsų aktyvistių tėvynėje. Politinė ir finansinė parama mūsų kraštui yra būtinybė. Ir tai turi būti padaryta mūsų pačių jėgomis.

Sekant vakariečių politiką, yra visai aišku, kad jie elgiasi kaip nuošalūs žiūrovalai, mažai suinteresuoti mūsų reikalais ir neįsitenę pagelbėti Baltijos tautos. Pagal juos „baltiečių reikalas – tai Sov. Sąjungos vidaus reikalas“.

Vienintelis kelias gelbėti iš šios kritiškos situacijos yra suorganizavimas teisininkų, istorikų, politinių mokslų žinovų grupę, kurios dalis turėtų dirbti pilną laiką, turėtų savo rasti ir galėtų veikti sistemingai pagal gerai išdirbtą planą. Sprendžiant specifines problemas, kviešti į talką kompetentingus

A. a. ANTANAS BUGAILIŠKIS

iš kur tik po daugelio metų tesugrįž.

Bėgant iš Lietuvos, pergyveno sunkų ir pavojingą pasitraukimą. Helos pusiasalyje pateko į rusų apsupimą. Į laivą buvo leidžiami tik sužeistieji ir vokiečiai. Prieš pasitraukiant iš Lietuvos, motina visiems vaikams padalijo po kelio-lika auksinukų. Stovėdamas ant krantinės parodė auksinuką, ir vokiečio buvo įleistas į laivą. Tokiu būdu išsijelbėjo. Iztieho tremtinių stovykloje 1947 m. vedė Oną Vinickaitę ir išvyko į Angliją darbas. Iš ten jau su padidėjusia šeima 1951 m. atvyko į Kanadą – Hamiltonan.

Čia išmokslino tris savo vaikus, kurie visi baigė universitetą, įsigdami akademinius laipsnius. Buvo paslaugus ir padėdavo bendruomenės darbuose. 1959 m. buvo išrinktas į KLB apylinkės valdybą ir VI Kanados lietuvių dienos komiteta. Vėliau, ir nebūdamas valdyboje, mielai įvairiomis progom talkindavo. Prieš keletą metų ištiko jį dalinis paralyžius. Sunkiai begalėjo vaikščioti ir rečiau besirodavo žmonėse.

Buvo pašarvotas Marlatt laidotuvių namuose ir po gedulinių pamaldų Aušros Vartų šventovėje lapkričio 15 d. buvo palaidotas lietuvių kapinėse, Mississaugoje. Išsėkis ramybėje, Antanai, mylėjęs savąjį žemę, bet paskutiniam poilsui radęs prieglobstį tolimoje Kaniados žemėje.

Stasys Dalius

simenu, kaip pirmą kartą sužinojau apie trispalvę. Tai buvo 1988 m. birželio 27 diena. Lyg ir eilinė mano tarnybos diena, bet laisčas iš tėviškelės! Mano mama parašė apie pirmuosius įvykius Lietuvoje, apie trispalvę ir kitus įvykius. Tuo metu tarnavau puskarininkiu mokykloje. Ten buvome aštuoni lietuviai. Kaip dabar pamenu ir džiaugėmės, ir verkėm. Tai buvo džiaugsmo ašaros. Aš ir mano draugai, niekaip negalėjome patikėti tokiais pasikeitimais Lietuvoje. Viskas man tai atrodė, tarytum nuostabus sapnas. Bet tai buvo tikrovė.

Ir dabar jau prasidėjo 16-tas mano tarnybos mėnuo, o aš dar nemačiau plazdančios trispalvės. Dabar Lietuvoje tai normalus dalykas, o man tai atrodo kažkas nepaprasto...

Žmogus gyvena ir tikisi, kad jo rytojus bus šviesesnis ir diena giedresnė. Tuo ir norėčiau užbaigti savo laišką. Linkiu visiems tautiečiams ištermės ir sveikatos. Ir tenepalikta mūsų Dievas sunkioje kovoje už teisybę, laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę! Su pagarba –

Darius Statkauskas

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9 1/2 %
180-185 d. term. ind.	9 1/4 %
1 metų term. indėlius	10 %
2 metų term. indėlius	9 1/2 %
3 metų term. indėlius	9 1/2 %
1 metų GIC-met. palūk.	11 %
2 metų GIC-met. palūk.	10 1/2 %
3 metų GIC-met. palūk.	10 1/2 %
1 metų GIC-mėn. palūk.	10 %
RRSP, RRIF ir OHOSP	8 3/4 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10 1/2 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10 1/2 %
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9 1/4 %
Kasd. pal. čekių sąsk.	9 1/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo ... 13 %
Sutarties paskolas nuo ... 13 %
Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 12 3/4 %
2 metų 12 1/2 %
3 metų 12 1/2 %
Su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ir 3 metų 11 1/2 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir keliolikių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 44 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepturės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
- įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8 232-9000
res: 231-2839

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Kauno "Zalgiris", atvykęs į JAV draugiškoms rungtynėms su universitetų ir kolegijų rinktinėmis. Iš kairės pirmas – komandos vyriausias treneris Henrikas Giedraitis Nuotr. V. Krikščiūno

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS.
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

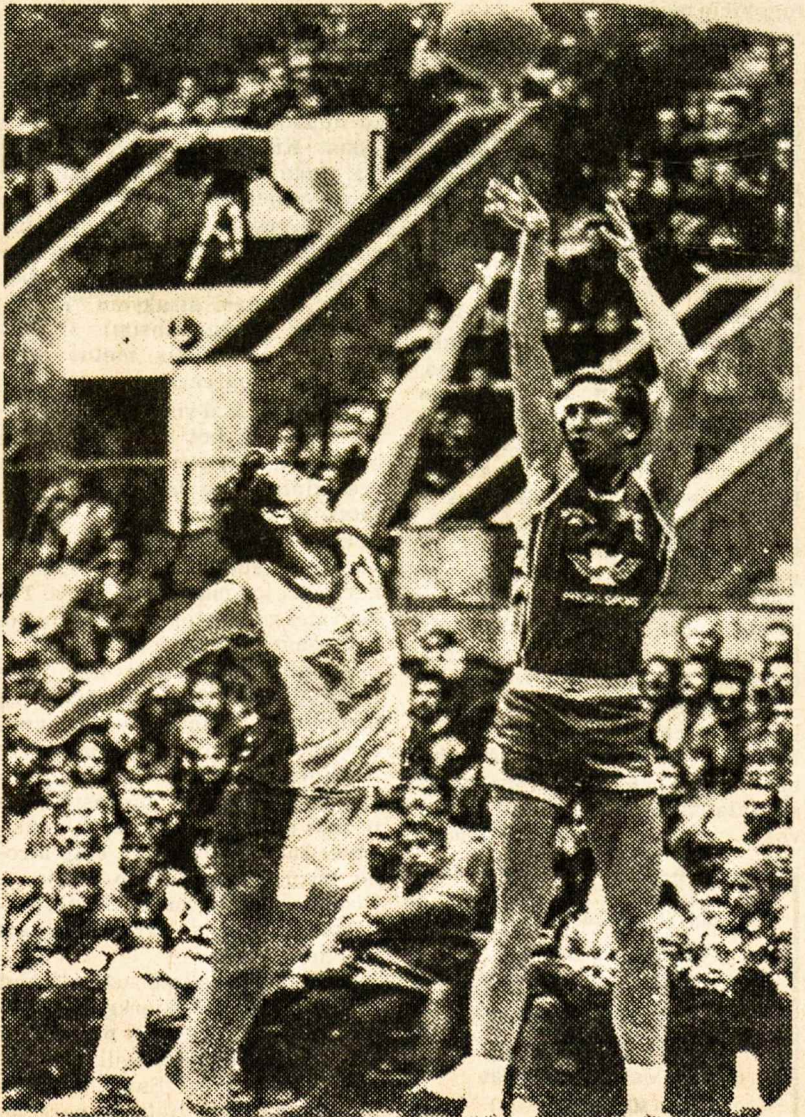
Sėkmingai rungtyniauta

Vilniaus "Žalgirio" futbolo komanda taip pat viešėjo Amerikoje. Lapkričio 12 d. New Jersey stadione ji žaidė prieš šiaurės rytų amerikiečių rinktinę ir laimėjo 1-0. Po to nuvyko į Trinidadą, kur įveikė vietos rinktinę taip pat 1-0. Trinidado rinktinė yra pajėgi futbolo komanda, kuriai liko tik vienerios rungtynės patekti į pasaulio futbolo pirmenybės. Jos bus prieš JAV-bių rinktinę, ir užteks tik lygiųjų, kad užsitikrintų vietą kitą vasarą Italijoje vyksiančiose pasaulio pirmenybėse.

Su šiomis rungtynėmis "Žalgiris" baigė šių metų futbolo sezoną. Jis vėl buvo sėkmingas. Sovietų Sąjungos pirmenybėse "Žalgiris" paskutines rungtynes laimėjo prieš šių metų meistrių Maskvos "Spartaką" 2-1 ir užsitikrino 4-tą vietą. Iškovojo teisę jau trečius metus iš eilės dalyvauti Europos UEFA taurės varžybose. Perna iš šių varžybų "Žalgiris" iškrito pirmajame rate. Šiais metais pirmame rate buvo nugalėta švedų komanda iš Goeteburgo: Vilniuje laimėta 2-0, o Goeteburge pralaimėta 0-1. Antrame rate prieš vieną iš geresniųjų Europos komandų "Raudoną žvaigždę" Zagrebe, stebint 80,000 žiūrovų, pralaimėta 4-1. Vilniuje rungtynės buvo laimėtos 1-0, bet to neužteko patekti į trečią ratą.

Teko matyti gero lygio ir įdomias rungtynes prieš švedus Vilniuje, stebint 20,000 žiūrovų. Teko dalyvauti "Žalgirio" treniruotėje, apžiūrėti jo bazę ir kalbėtis su treneriu B. Zalkevičiumi.

Krepšinį laikome mūsų tautiniu sportu, bet futbolas sutraukia žymiai daugiau žiūrovų, ypač kai "Žalgiris" prilygsta jau Europos klasei. Įdomu, kad po rungtynių su švedais ne vienas iš 20,000 žiūrovų nejudėjo iš savo vietų. Kiekvienas turėjo po sauja loterijos biuletenų ir tikėjosi laimėti automobilį. Ir taip po kiekvienų rungtynių. Dalis iš loterijos gautų pinigų tenka žaidėjams, kurių atlyginimas už kiekvienas rungtynes yra žymiai didesnis negu gera mėnesinė alga. "Žalgirio" bazė yra gražioje Antakalnio pamiškėje su keliomis futbolui ir teniso aikštėmis ir nemažu pastatu su daugybe įvairiausių kambarių ir įrengimų mankštai ir terapijai, suomiškų pirčių, karštų vonių ir bendrabučių. Jame žaidėjai, dviejų gydytojų prižiūrimi, praleidžia dvi dienas prieš rungtynes poilsui ir koncentracijai. Šiame pastate daug įrengimų nebenaudojami, reikalingi remonto, geresnės priežiūros. "Žalgiriu" jau statoma nauja moderniška bazė.

Su JAV studentų komandomis labai gerai žaidė "Statybos" R. Knyza (dešinėje), o taip pat J. Karpis, A. Karnišovas ir R. Česna Nuotr. V. Malinausko

Kauno "Zalgiris" ir Vilniaus "Statyba" Amerikoje

Kauno "Zalgiris" 1989 m. lapkričio mėnesį žaidė JAV-se eilę draugiškų rungtynių su universitetų ir kolegijų rinktinėmis: South Dakotos, Nebraskos, Kansas, Kentucky ir Ohio valstijoje. Jų komandoje nesimėtė senųjų žvaigždžių: A. Sabonio, R. Kurtinaičio, S. Jovaišos ir V. Chomičiaus. Tačiau visa eilė jaunų ir talentingų krepšininkų yra šiandieniniame "Žalgirio" sąstare ir tikimasi jie atstaus komandos pajėgumą į buvusias aukštumas.

Komandos vyr. treneris Henrikas Giedraitis atvyko su vienuolika žaidėjų: Algirdu Braziu (25 m., gynėju, 6'-3"), Arūnu Visocku (24 m., puolėju, 6'-9"), Vaidu Jurgiliu (21 m., puolėju, 6'-3"), Gintaru Bačiansku (22 m., gynėju, 6'-3"), Tauru Stumbriu (20 m., gynėju, 6'-4"), Gintaru Krapiku (26 m., puolėju, 6'-4"), Eriku Bublriu (22 m., centru, 6'-10"), Romanu Barzdauskiu (24 m., puolėju, 6'-9"), Darius Dimavičium (21 m., puolėju, 6'-9"), Gintaru Einikiu (20 m., centru, 6'-9") ir Dariusu Lukminu (21 m., gynėju, 6'-3"). Komandą lydojo daktaras, masažistas, klubo pirmininkas ir iš Maskvos Sporto sąjungos palydovas rusas, kurio žinioje buvo ir visi finansiniai reikalai. Žalgiriečiai galvoja, kad sekančią išvyką, tvarkys patys be Maskvos "palydovų".

Rungtynės buvo gausios žiūrovais, ir viename mieste jas stebėjo 12,000 žmonių. Žalgiriečiai ir aiškė išbėgdavo su Lietuvos trispalve ir oficialioje dalyje būdavo grojamas Lietuvos himnas. Viena šeiminių komanda dėvėjo uniformą su įrašu "Laisva Lietuva", kurią po rungtynių padovanojo žalgiriečiams. Lietuvių žiūrovų tačiau kaip ir nesutikta. Čia peršasi pastaba Lietuvos sporto organizatoriams, kad mes išsiviejoje niekad negauname informacijos apie panašius įvykius, išvykas. Kas, jau kas, bet įteig "Zalgiris" ir "Statyba" vyksta rungtyniauti Amerikon, tai bent mūsų spaudos darbuotojai šį tą turėtume nugarinti iš anksto.

Varžybinė dalis šioje išvykoje buvo sekanti: laimėta prieš – Augustana College 99:92 (50:59), Wayne State College 86:79 (39:43), Fort Hays State 81:65 (40:26) ir Morehead State University 102:87 (48:42). Pralaimėta prieš – Kearny State College 107:102 (57:46), Washburn University 84:76 (40:33), Evansville University 85:77 (36:33), Lexington University 109:103 (52:45), Richmond University 79:61 (39:31) ir taip pat pralaimėta, baigusius universitetus krepšininkų, nepatekusių į profesionalus arba kiek žaidžiusių NBA, rinkinei 104:95 (54:47).

Taškus pelnė: G. Einikis 134, A. Visockas 116, D. Lukminas 113, R. Brazdauskis 112, G. Krapikas 107, A. Brazys 92, G. Bačianskas 56, V. Jurgilas 45, D. Dimavičius 41, T. Stumbrys 22, E. Bublrys 7.

Vilniaus "Statyba" tuo pačiu metu taip pat JAV-se sužaidė 9 rungtynes su universitetų ir kolegijų rinktinėmis. Jų kelionės tvarkas buvo kitas ir varžovai buvo aukštesnės klasės nei "Žalgirio" susitikimuose. Iš 9 žaistų rungtynių laimėta tik dvi. Žaidė prieš Manmout College, Central Florida u-tą, Floridos u-tą, Florida State, Wake Forest, Bridgewater College, Wossard College, So. Carolina State u-tą ir Virginijos u-tą. "Statyboje" žaidė torontietis Jonas Karpis, kuris kaip žinome jau yra "Statybos" narys ir su komanda iš Lietuvos atvyko į šias varžybas.

Pirmas rungtynes prieš Manmout College komandą, kuriai "Statyba" pralaimėjo 20 taškų skirtumu, matė Ričardas Šimkus. Šis puikus (2.08 cm) centro puolėjas pareiškė, kad jis galėtų "Statybai" daug padėti savo ūgiu, efektingu žaidimu po krepšiu, taip pat geru sužaidimu su Jonu Karpiu, iš Toronto "Vyčio" klubo, šiuo metu žaidžiančiu "Statyboje" (jie abu yra "Vejo" žaidėjai, dalyvavę Lietuvoje). Ričardas po šių rungtynių sakė savo motinai, kad jis norėtų šio sezono gale bent porai mėnesių vykti į Lietuvą ir padėti "Statybai", ir nemokamai... Įdomu, ar tai įmanoma, ar "Statyba" norėtų? Šis jo pareiškimas yra įdomus. Be abejonės "Statyba" susidomės, o susidomėti turėtų, nes Sovietų Sąjungos aukščiausios lygos pirmenybėse kol kas jie paskutinėje vietoje...

Skautų veikla

• Antanas Vasiliauskas netikėtai buvo pašauktas į amžinuosius Tėvo namus. Besiruošiant Kalėdų šventėms ir kelionei aplankyti dukrą Otavoje, gruodžio 23 d. rytą visi planai pasikeitė... Antanas – kilimo iš Zarasu, nepriklausomos Lietuvos skautas. Tremtyje aktyviai dirbo "Baltijos" tunte, Liubbecke. Toronte susiorganizavus "Rambyno" tuntu, 1949 m. jis buvo pirmasis tunto adjutantas, vėliau ejęs įvairias pareigas. 1962 m. įsteigus "Romuvos" stovyklą, Antanas kurį laiką ejo valdybos pirmininko pareigas; buvo nuolatinis "Romuvos" rėmėjas bei talkininkas. Apdovanotas žymėmis: Už nuopelnus ir Padėkos ordinu. Toronto lietuvių skautija ir "Romuvos" stovyklautojai liūdimė jo netekę, o jo žmonai v.s. Marijai ir dukrai Giedrei su šeima reiškiamė gilią užuojautą. M.

• Sausio 14 d., 10.15 v.r., Priskelimo parapijos šventovėje Mišios už mirusius skautininkus bei skautininkes. Po Mišių muzikos studijoje bendra šeimai. Programos: svarbūs pranešimai, diskusijos ir kiti reikalai. Visi jauskime pareigą dalyvauti. Draugininkai

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

9 1/2 % už 90 dienų term.indėlius
9 3/4 % už 6 mėn.term.indėlius
10 % už 1 m. term. indėlius
9 1/2 % už 2 m. term. indėlius
9 1/2 % už 3 m. term. indėlius
10 % už 1 m. GIC mėn. palūk.
11 % už 1 m. GIC invest. pažym.
10 1/2 % už 2 m. GIC invest. pažym.
10 1/2 % už 3 m. GIC invest. pažym.
8 3/4 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
11 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
10 1/2 % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
10 1/2 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
8 3/4 % už namų planą - OHOSP (variable rate)
8 % už taupymo sąskaitą
9 1/4 % kasd. pal. sąsk. virš 10,000
6 1/2 % už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo... 13 %
už nekeičiamą turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 12 3/4 %
2 metų 12 1/2 %
3 metų 12 1/2 %
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų... 11 1/2 %
(variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antieji morgičiai.

AKTYVAI virš 75 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

KINGSWAY NATIONAL
REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS
Nemokamas namo įkainojimas.
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonas Garbenis, jn. (sūnus) – savininkai
Namų įkainojimo skyrius

HURONIA YORK APPRAISAL CORPORATION
1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonas (Toronto linijos)
(416) 773-6480, (416) 773-3779

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

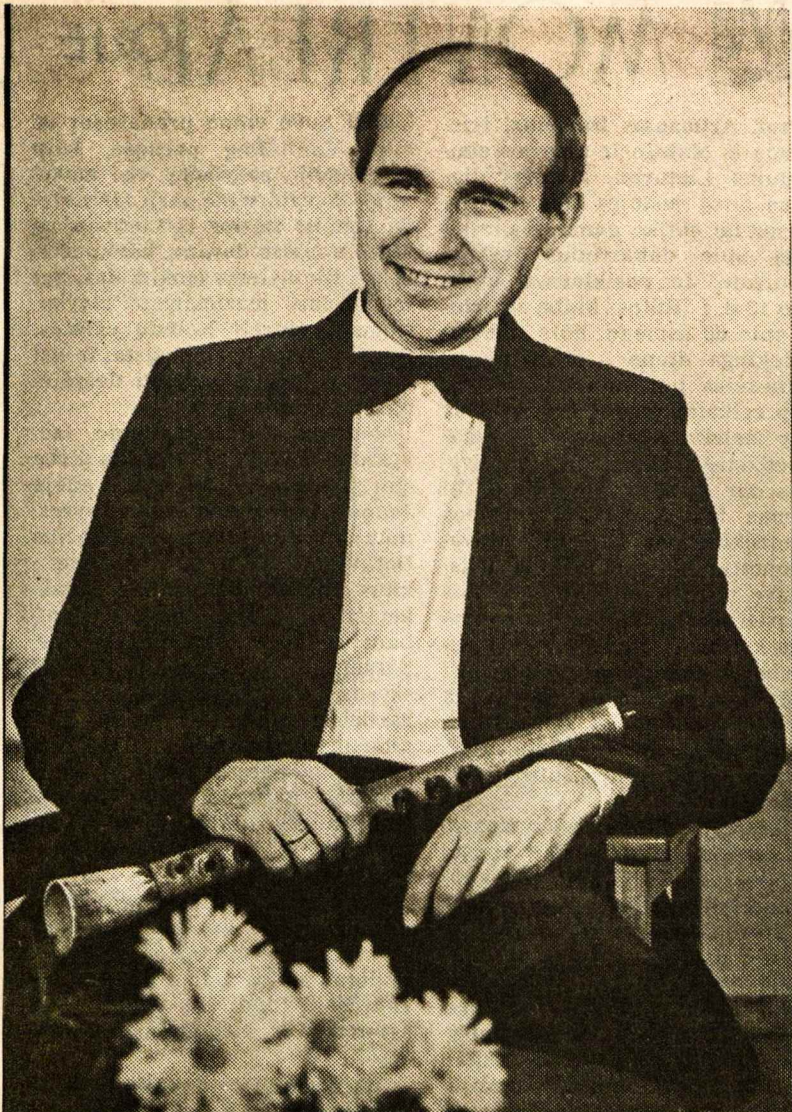
4887 dundas street west
Islington, ontario M9A 1B2
res: 766-2897 232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pajamėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

ANTANAS SMOLSKUS, Lietuvos konservatorijos profesorius ir liaudies instrumentų katedros vedėjas

Lietuvių tautinės muzikos ansamblis "Vilnius" sausio ir vasario mėnesiais koncertuos JAV ir Kanadoje. Koncertas Toronte įvyks vasario 3, šeštadienį, o Hamiltone – vasario 4, sekmadienį. Ansamblių sudaro vadovas Antanas Smolskus, Lietuvos konservatorijos profesorius, liaudies instrumentų katedros vedėjas; Lina Naitkelienė, Lietuvos konservatorijos profesorė, žymi Lietuvos kanklininkė; Arūnas Malėkėnas, Lietuvos Operos ir baletų teatro solistas, baritonas; Jolanta Čiurlaitė, Lietuvos Operos ir baletų teatro solistė, sopranas; Lietuvos teatro ir kino aktoriai Remigijus Vilkaitis ir Arūnas Storpirts. Pastarasis neseniai buvo matomas JAV ir Kanados televizijoje rodomame filme "Paskendu-

sių laivų sala". Šie talentingi aktoriai ir muzikai-solistai ansamblyje groja įvairiais instrumentais, išskeldami mūsų liaudies meną į aukštą lygį.

Ansamblis ir jo solistai yra applanę daugelį pasaulio kraštų: Pietų ir Šiaurės Ameriką, Australiją, Japoniją ir eilę Europos valstybių. Austrijos laikraštis "Salzburger Nachrichten" apie Vilniaus ansamblių atsiliepia taip: "Šis muzikantų kolektyvas iš Lietuvos atstovavo savo krašto menui. Tai aukštos klasės solistai, kartu ir puikūs ansamblių nariai, sudėję savo meninį potencialą bendram tikslui. Originalūs lietuvių liaudies instrumentai, meistriškai atliekama muzika mūsų publikai paliko daug malonių akimirkų".

V. Kulnys

Pajieškojimai

Ieškomas Vasauskas Aleksandras, Jono, kilęs iš Opštelių kaimo, Kybartų raj. Ieško brolio Jono vaikui – Zigmas, Janina ir Stasė. Lietuva, Kauno raj. Garliava, Darbininkų g-vė 89a. Tel. 551001.

Ieškomas Kriščiūnas, Juozas. Motinos vardas Onutė. Ieško Čiuvinskas Vytautas, Magdūtės sūnus, gyvenantis Lietuvoje, Kauno raj., Garliava, Pažangos g-vė No. 12.

Kanadoje pas gimines būsimie iki 1990 m. sausio 13 d. Galite skambinti tel. (514) 677-1401.

Nori susirašinėti su lietuviu našliu tokio pat amžiaus ar vyresnio, Vasauskienė Angelė, 59 m. našlė, gyvenanti Lietuvoje. Kanadoje viešės iki 1990 m. sausio 13 d. Galima skambinti tel. (514) 677-1401. Adresas: Lietuva, Kauno raj., Garliava, Darbininkų g-vė 89a. Tel. 551001.

JUOZO BRAKNIO ieško gimines iš Panevėžio – Juozas ir Emilija. Prašome atsiliepti adresu: J. Braknys, Kosmonautų 11-27, Panevėžys, Lithuania – Europe.

NORĖČIAU SUSIRAŠINĖTI VE-
DYBŲ TIKSLU. Esu 25 metų, baigusi Vilniaus universitetą ir įsigijusi anglų kalbos bei literatūros specialybę. Rašyti: 67 Coney Rd., Etobicoke, Ont., M8Z 2K7 arba skambinti tel. 232-9113.

Nori susirašinėti

Jurgutė Piekutė, 10 m. amžiaus, lankanti V-ją klasę, nori susirašinėti su lietuvaite iš Kanados ar JAV. Adresas: Dragystės 37, Radviliškis 235120, Lithuania, USSR.

Laura Bugučanskaitė, 13 m. amžiaus, mokosi VIII-je klasėje, domisi muzika, sportu, žaidžia krepšinį, ieško draugų ir draugų, kurie jai rašytų laiškus. Adresas: Gėlių 14, Radviliškis 235405, Lithuania, USSR.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79,
Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės!

Angelė Šalvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121,
namų tel. (705) 429-6428.

Viena ar dvi Vokietijos?

KAZYS BARONAS

Nuotaikos, šūkiai

Kiekvieną dieną Vakarų Vokietijos televizija perduoda Rytų Vokietijos gyventojų nuotaikas, ypač dideles demonstracijas Drezdene, Erfurte, Rostoke, Leipce ir kituose miestuose, nukreipdama filmavimo aparatus ne tik į demonstruojančias minias, bet ir į nešamus transparentus. Šalia Vakarų ir Rytų Vokietijų vėliavų, matomi įvairūs šūkiai – "Wir sind ein Volk" (esame viena tauta), "Susivienijimas taip – socialistinis skurdas ne", "Vokietija – 1937 m. sienoje" ir pan.

Tylomis kalbama, kad šias demonstracijas inspiruoja ir net H. Kohlio paskelbtas 10 susivienijimo punktų lapelius dalina Bonnos koalicijos agentai. Demonstracijose matomi ir prieštaringi šūkiai, pvz. "Nenorime būti H. Kohlio bananų plantancija" (atvykę į Vakarų, Rytų vokiečiai perkasi labai daug bananų, kavos), arba "Atviros sienos taip – susivienijimas ne!"

Saugumiečiams blogai

Evangelikų Bendrijos superintendantas F. Magirus jau keletą kartų kreipėsi į demonstrantus, prašydamas tvarkos, nedaryti jokių išsišokių, nes jau pasitaikė, kad demonstrantai "okupavo" Stasi saugumo policijos (S. Sąj. KGB) pastatus, neleidžiami išnešti kaltinamųjų bylų. Atleisti saugumiečiai niekur negauna darbo, užrašant net prie įmonių durų "Stasi (sutrumpintai) – valstybės saugumo tarnyba) nebeprisiima", nežiūrint, kad ligoninėse, susiekimė yra labai didelės darbininkų trūkumas, nes vien tik iš Leipce į Vakarų pabėgo 10 tūkst. gyventojų. Pabėgusiųjų darbus turėjo perimti kariai.

Vokietės puola rusus

Vienu metu ir Raudonosios armijos igulus (Rytų Vokietijoje priskaitoma apie 400 tūkst. karių) buvo parengties stovyje, bijant demonstrantų įsibrovimo į kareivines, nes tarp kitų vis girdimi ir priešsąsietiniai šūkiai. Prieš pat Kalėdas kečiuose Tiuringijos miesteliuose vokietės tvirtai susikibo su Raudonosios armijos karininkų žmonomis, kurios "tuštino" krautuvų lentynas siuntiniams į Sov. Sąjungą. Tik atvykus vokiečių policijai ir raudonarmiečių karo policijai atstatė krautuvėje tvarką.

Komunistai silpnėja

O ką sako apie abiejų Vokietijų susijungimą kelių tyrimų institutų daviniai? Už susijungimą pvz. Leipce pasisakė 75%, ir tai 1937 m. sienoje! Taigi tuo atsisakoma ir Klaipeidos, nors Vakarų Vokietijos atvirose laiškuose redakcijoms labai dažnai primenama, kad Klaipeidos kraštas – vokiškas kraštas ir jis turi priklausyti Vokietijai.

Ivykiai Rytų Vokietijoje stipriai atsiliepi ir Vakarų Vokietijos oficialiai veikiančią DKP – Vokietijos komunistų partiją, turinčią apie 40,000 narių (tik išduota pažymėjimų). Iš pareigų 1990 m. pasitraukia jų vadai. Daugelyje miestų ir miestelių skyriai tyliai uždaro savo duris. Prie tokių priklauso ir mano artimiausio miesto Mannheimo KP, turinti beveik 500 narių, ir paskutiniuose savivaldybės rinkimuose įvedusi vieną miesto tarybos narį.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Loughheed & Barnard Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Vokiečiai gerai gyvena

Nežiūrint rūpesčių savo tėvynainiais anapus Brandenburgo vartų, Vakarų vokiečiai dar prieš Kalėdas gavę atostoginius katalogus, jau sausio mėnesį skuba į kelionių įstai-gas, užsirašyti vasaros atostogoms, daugiausia pietiniuose Europos kraštuose, Azijoje ir net JAV. Ekonominė gerovė, stipri V. Vokietijos markė (dėl svyruojančio kurso, Pietų Europoje doleris nelabai laukiamas) leidžia vokiečiams pramogauti. V. Vokietijos valiuta yra brangi Graikijoje, Portugalijoje, Italijoje. Brangūs yra ir šveicariški frankai (markės vertė – tik 77 pf.), Austrijoje – 91 pf., o Danijoje tik 75 pf. Kanadiškas dol. gruodžio mėn. 13 d. buvo 1 m. 48 pf.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

prašoka \$450.000. Vidutinio ūd darbo kanadiečiams atsisakyta pajamų mokesčio sumažimo nuo 26% iki 25%. Specialus 3% pajamų mokesčio papildas tiems, kurių metinės pajamos prašoka \$62.000, padidinamas iki 5%. Pajamų mokesčio padidinimas ir didžiuliams bendrovėms. Nuo naujos 7% prekių ir pajamų mokesčio versijos bus atleisti pagal gydytojų receptus perkami vaistai ir pagrindiniai maisto gaminiai, kai perkėjus juos pats paruošia valgymui. Išimtis netaikoma maisto patiekalams restoranuose ir valgyklose. Naująją versiją finansų ministeris M. Wilsonas turi patvirtinti Kanados parlamente iki 1991 m. sausio 1 d. Jam nepavyko prekių ir pajamų mokesčio suderinti su panašiu provinciniu mokesčiu, nors šią idėją buvo siūlęs provinciniams finansų ministeriams. Dabar pvz. Ontario gyventojai provincijai turės papildomai mokėti jos finansų ministerio R. Niksono įvestą 8% mokesčių už perkamas prekes.

Kanados ministerio pirm. B. Mulronio vyriausybė atkreipė dėmesį ir į dažnai girdimus priekaištus, kad kovą su deficitais reikia pradėti paties valdžios išlaidų apkarpymu. Dalį tų apkarpyimų paskelbė izdo tarybos pirm R. de Cotretas. Valdžios išlaidos sekančių trejų metų laikotarpyje bus sumažintos \$1.4 bilijono. Prie to sumažinimo prisidės dviejų valgyklų ir vieno restorano uždarymas Kanados parlamente, dviejų ministerių kelionės skirtų lėktuvų pardavimas. Kanados paštin bus sustabdyta finansinė \$175 milijonų parama už pigesnių žurnalų ir mažų laikraščių pristatymą skaitytojams. Dabar beveik pusiau sumažintą tokią paramą gaus patys leidėjai, paštin mokėsiantys normalią kainą už jo paslaugas. Vyriausybė taipgi įsipareigojo atsisakyti \$460 milijonų vertės statybių savo institucijoms, numatyto Kanados gubernatoriaus rezidencijos ir Kanados

svėčiams skirtų rūmų atnaujinimo. Kanados užsienio reikalų ministerijos išlaidas planuojama sumažinti \$70 milijonų. Svarstomas ir finansinės pagalbos užsieniui apkarpymas.

Toronte jau įpusėta karo nusikaltimais kaltinamo vengro Imrės Fintos byla, o prieš Kalėdas staiga buvo suimtas Renfrew vietovėje prie Otavos gyvenantis gudų kilmės Kanados pilietis nuo 1956 m. Michailas Pavlovskis. Jis kaltinamas 410 žydų ir 80 lenkų nužudymu 1942 m. Snovo vietovėje Gudijoje. Kanados žydų organizacijos "B'nai Brith Canada" pirm. Moishe Smithas džiaugiasi vyriausybės pažanga karo nusikaltėlių byloje. Renfrew gyventojai yra nustebinti 72 metų amžiaus pensininko M. Pavlovskio suėmimu ir apkaltinimu, nes jis esąs labai draugiškas ir ramus žmogus, pensininko valandas praleidžiantis su kastuvu savo sodyboje. M. Pavlovskio suėmimas buvo netikėtas ir S. Wiesenhalio centras atstovui Kanadoje S. Littmanui. Jis netgi nežino, ar kaltinimus parūpino jo atstovaujamas centras.

Dienraštis "The Toronto Star" gruodžio 20 d. paskelbė trumpą pranešimą iš Jeruzalės, kad ten dabar yra ilgas karo nusikaltėlių lietuvių sąrašas, gautas prieš tris mėnesius ir įteiktas Yad Vashem archyvams Jeruzalėje. Sąrašas sudarytas Lietuvoje išlikusių gyvų žydų liudijimu. S. Wiesenhalio centras jau yra pradėjęs paieškas. Tikimasi, kad daug tų lietuvių bus galima rasti Britanijoje, Australijoje, JAV ir Kanadoje.

Optical Studio

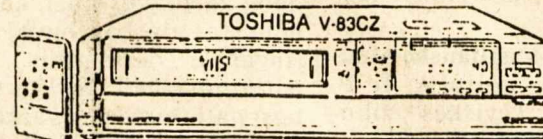
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

FIRCHUK TEXTILES LTD.

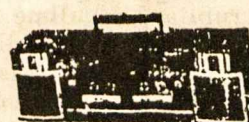
610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.

Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintetatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

PANASONIC NV-M7EN
Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiška, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

SONY CFS-W350S

Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.

Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Mūsų galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnų (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.

Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio
9 v.r. – 5.30 v.p.p.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

Bloor ir Jane gatvių kampas

Toronto, Ontario M6S 4W3

Telefonai:

įstaigos (416) 762-7393

namų 233-0303

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS

B.C.L., LL.B., M.B.A., M. Eng.

15 John St., Suite 2

Weston, Ontario M9N 1J2

Tel. 240-0594

Fax. 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200

prie Windermere Ave.

Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas

įstaigos (416) 763-3362

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniška pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Century 21
G. KELLEHER REAL ESTATE LTD.
Susan Jurėnienė
Profesionali pirkimo ir pardavimo atstovė
mielai jums patarnaus Toronto,
Mississauga, Oakvillės apylinkėse.
Verslo — (24 v.) tel. 279-6338
Namų — 542-1708

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukštė.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

Century 21
DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker
FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Tel. 233-3334
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

624-6336

namų 897-0068

ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

TORONTONT

Anapilio žinios

— Lietuvos Eucharistiniai metai mūsų parapijoje buvo užbaigti gruodžio 31 d., prie išstatyto Šv. Sakramento. Dėkoto už visas Lietuvai suteiktas bei teikiamas malones ir Naujieji metai pašvęsti taurių lietuviškų ir krikščioniškų šeimų puoselėjimui.

— Gruodžio 29 d. palaidota Oakvilleje mirusi a.a. Justina Ramonienė, 90 m. amžiaus.

— Mūsų šventovėje buvo puikus Kalėdinis koncertas prieš Bernėlių Mišias. Programoje dalyvavo mūsų parapijos choras, vadovaujamas muz. Jono Govedo, sol. Slava Žiemelytė ir fleitistas Tomas Regina.

— Kalėdų dieną per 9.30 v.r. Mišias labai gražiai pasirodė mūsų parapijos vaikučių choras, vadovaujamas muz. Nijolės Benotienės su naujai išmoktomis kalėdinėmis giesmėmis. Tas pačias giesmes vaikučiai giedojau Naujų metų dieną per 11 v.r. Mišias.

— Šv. Kazimiero kolegijai Romoje aukėjo: \$100.00 – A. G. Sprainaičiai, S. E. Puskavicius.

— Religinė Lietuvos šalpai aukėjo: \$50.00 – P. E. Ališauskai.

— Šv. Jono lietuvių kapinėms aukėjo: \$100.00 – E. N. Stanevičiai; \$20.00 – M. Drevininkas.

— Parapijai aukėjo: \$500.00 – dr. A. B. Šalkai; \$300.00 – dr. A. A. Josiukai; J. Z. Jenkevičiai; \$250.00 – G. Loughheed Jr.; \$200.00 – J. M. Zubrickai; H. G. Lapai; J. Barzdaitienė; \$150.00 – J. K. Povilaicius; \$100.00 – A. S. Kalūzas, K. J. Rūgajai, G. Kocienė, A. A. Kilinskai, P. A. Šimonėliai, G. B. Trinkas, A. Bajorinai, dr. A. V. Valiuliai, V. Kušneraitienė, B. Kišonai, dr. R. Zabieliuskas, dr. A. S. Pacevičiai, K. R. Poškai, A. S. Petraičiai, V. Morkūnas, A. A. Naruševičiai; \$75.00 – P. V. Dalindos; \$50.00 – V. R. Akelaicius, A. S. Sakai, A. Eljosiukai, C. J. Javasis, G. Girčienė, J. S. Andriuliai, E. Trinka, A. Aulinskai, P. E. Ališauskai, J. O. Kirvaicius, V. Kubilienė, dr. M. D. Valadkos, P. O. Dabkai, A. Misiūnas, V. R. Kakevičiai, A. G. Sprainaičiai, J. O. Azubaliai, V. Otienė, A. Z. Vaičieliūnai, V. V. Bialiūnai, J. D. Ramanauškai, V. K. Gapučiai, P. Bersėnas.

— Mišios, sausio 7, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Elena Gutauskienę (X mirties metinės), 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje – 2.00 v.p.p. už a.a. Petrą Babecą.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukėjo: \$2,000 – Ieva Adamavienė; \$1,000 – Ona Urnavičienė; \$100 – Z. Čizikienė; \$50 – B. McKenny. Iš viso statybos fonde yra \$157,176. Aukos priimamos „Paramoje“ sąsk. nr. 8711, Priskėlimo parapijos kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir „Talkoje“ sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių. Lietuvių slaugos namų komitetas nuširdžiai dėkoja visiems aukotojams už 1989 m. aukas ir linki visokios sėkmės 1990 metams.

— Karaliaus Mindaugo menė gruodžio 24 d. LN moterų būrelio iniciatyva buvo suruošta Kūčių vakarienė. Dalyvavo 160 asmenų. Muz. V. Verikaitis vadovavo kalėdinių giesmių giedojimui. Uždegto geltona, žalia ir raudona žvakės. L. Pocienė pasveikino susirinkusius ir apibūdino Kūčių reikšmę bei jų papročius. Po to sekė muzikinė programa, kurią atliko neseniai iš Lietuvos atvykęs muz. P. Jaraminas – pianinui ir solistai M. Bizinkauskaitė-Bildienė bei V. Verikaitis. Malda sukalbėjo kun. Eugenijus Jurgutis, OFM. Vakarienę paruošė V. Birštonas. Po vakarienės susirinkusius sveikino LN valdybos pirm. J.V. Šimkus ir Moterų būrelio vad. L. Pocienė.

— Gruodžio 31 d. sekmadienio popietės nebus.

— Sveitinė „Lokys“ bus uždaryta sausio Naujų metų dieną.

— LN valdybos posėdis – sausio 4, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN vyrų būrelio valdybos posėdis – sausio 10, trečiadienį, 7.30 v.v. V. Drešerio įsteigto, 3830 Bloor St.W.

— LN vyrų būrelio metinis susirinkimas įvyks sausio 28, sekmadienį, 1.30 v.p.p. LN Birutės mėnėje.

• Paremkite „Tėviškės žiburių“ auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi –

„TŽ“ leidėjai

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis – mėnesio pirmasis. Šventoji valanda prasideda 7 v.v., Mišios – 7.30 v.v. Išpažinčių klausoma prieš Mišias. Seneliai ir ligoniai lankomi ligoninėse ir prieglaudose iš anksto susitarus. Šį šeštadienį Gyvojo Rožinio draugija renkasi 10.30 v.r. Rožinio kalbėti, o 11 v. Mišios. Pensininkų namuose „Vilnius“ Mišios – 5 v.p.p.

— Trečiojo šv. Pranciškaus ordino mūsų parapijos kongregacijos mėnesinis susirinkimas ir Mišios – šį ketvirtadienį 10 v.r.

— Gruodžio 26 d. palaidotas a.a. Antanas Vasiliauskas, 70 m. amžiaus, gruodžio 30 d. – a.a. Antanas Danielius, 80 metų.

— Mišios vaikams, kurias organizuoja parapijos tarybos jaunų šeimų sekcija, įvyks sausio 7 d., 4 v.p.p., šventovėje. Po Mišių bus suvestinė vakarienė. Daugiau informacijų – pas pirmininkę J. Kriščiūnienę tel. 273-3278.

— Parapija organizuoja kelionę į Šv. Žemę ir Jordano valstybę. Kelionė prasidės gegužės 7 d. iš Toronto orausio ir bus skrendama per Montrealį į Ammaną, Jordaną sostinę. Ten bus praleistos dvi dienos, lankant įdomias vietas. Po to ekskursija vyks autobusu į Izraelį. Visą savaitę Jeruzalėje bus lankomos istorinės vietos, vėliau Galilėjoje – Kristaus išvaikščiotos vietos. Iš Ammano ekskursija gegužės 21 d. per Montrealį grįš į Torontą. Kelionės kaina – \$2,880.

— Parapijai aukėjo: \$1,000 – A. U. Kartavičiai; \$500 – K. Šimbelis; \$200 – E. P. Bersėnai, A. Genys, parapijos kat. moterų sky. S. Tumosienė, U. Paliulis, P. Ukelienė, Ant. Urbaitis, A. Venckus (testamentu), H. S. Butkevičiai; \$100 – J. I. Birštonai, V. I. Biskiai, A. Garbas, A. A. Kuolai, I. S. Girdzijauskas, A. A. Kairys, J. Ignatavičienė, N. Preibienė, S. Meškauskas, A. Rudys, J. Poška, O. Svarinskienė, G. W. Semach, M. Valaitis, J. Sėpėrys, N. N.; \$150 – B. Trukanavičius; \$60 – J. B. Tamulioniai; \$50 – A. Bludžius, S. Eimutis, P. Poškie-nė, R. I. Paskauskai, sn. A. Ledienė, J. B. Danaicius, B. D. Vaidilos, B. I. Jonynai, S. M. Knukstos, L. Šileikienė; Vyskupo fondai: \$200 – A. O. Plėniai; \$100 – J. L. Geniai, M. Valaitis; \$50 – N. Preibienė; Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: \$100 – P. A. Misevičiai, A. Zilenas; \$50 – V. Gudaitis, S. Meškauskas, V. Matulaitis; Religinė šalpai: \$50 – V. Indris; pranciškonams Lietuvoje ir klierikų fondai: \$150 – P. Skrupskas; \$100 – P. M. Kryla-vičiai, M. Valaitis; \$50 – N. Preibienė; \$20 – Y. Kavanagh; Palaimintojo Jurgio Matulaičio šventovės statybai Vilniuje: \$100 – H. Matusaitis; vienuolynai: \$100 – L. Razgaitis; \$50 – P. L. Murauskai; Kalėdų gelems: \$30 – V. Žilinskienė; \$20 – M. Vaskevičienė.

— Mišios sausio 7, sekmadienį, 8.30 v.r. – už Gapučių šeimos mirusius, 9.20 v.r. – už a.a. Anthony ir Sofiją Dziengo, 10.15 v.r. – už a.a. Juzę Rakauskienę, už a.a. Liuciją Norvaišienę, už a.a. Mariją ir Povilą Kevežius, 11.30 v.r. – už parapiją, 7 v.v. daugiau Mišių nebus.

— Karaliaus Mindaugo menė gruodžio 24 d. LN moterų būrelio iniciatyva buvo suruošta Kūčių vakarienė. Dalyvavo 160 asmenų. Muz. V. Verikaitis vadovavo kalėdinių giesmių giedojimui. Uždegto geltona, žalia ir raudona žvakės. L. Pocienė pasveikino susirinkusius ir apibūdino Kūčių reikšmę bei jų papročius. Po to sekė muzikinė programa, kurią atliko neseniai iš Lietuvos atvykęs muz. P. Jaraminas – pianinui ir solistai M. Bizinkauskaitė-Bildienė bei V. Verikaitis. Malda sukalbėjo kun. Eugenijus Jurgutis, OFM. Vakarienę paruošė V. Birštonas. Po vakarienės susirinkusius sveikino LN valdybos pirm. J.V. Šimkus ir Moterų būrelio vad. L. Pocienė.

— Gruodžio 31 d. sekmadienio popietės nebus.

— Sveitinė „Lokys“ bus uždaryta sausio Naujų metų dieną.

— LN valdybos posėdis – sausio 4, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN vyrų būrelio valdybos posėdis – sausio 10, trečiadienį, 7.30 v.v. V. Drešerio įsteigto, 3830 Bloor St.W.

— LN vyrų būrelio metinis susirinkimas įvyks sausio 28, sekmadienį, 1.30 v.p.p. LN Birutės mėnėje.

• Paremkite „Tėviškės žiburių“ auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi –

„TŽ“ leidėjai

Pasaulinės klasės Kauno pramoginių šokių grupė

vadovaujama gydytojų JŪRATĖS ir ČESLOVO NORVAIŠŲ, daugelio tarptautinių šokių konkursų laureatų, lankysis TORONTE.

TRYŠ ŠOKIŲ VAKARAI

bus surengti

Sausio 7, sekmadienį, 4 v.p.p., Anapilio salėje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga.

Sausio 12, penktadienį, 7 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje, 999 College St., Toronto.

Sausio 14, sekmadienį, 4 v.p.p., Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. W., Toronto.

Bilietai kaina: \$12, vaikams nuo 5-12 metų – \$5. Vietos numeruotos. Kviečiame įsigyti bilietus iš anksto, skambinant – Aldonai tel. 532-3311 arba tel. (416) 769-2500. Vakaro metu žiūrovams bus proga pašokti, laimėti premijas už geriausią šokį, įsigyti suvenyrų. Veiks bufetas. Kviečiame remti atvykusį jaunimą iš Lietuvos ir visus dalyvauti šiuose vakaruose Rengėjai

„TŽ“ darbuotojai švenčių proga gavo daug sveikinimų iš mielių skaitytojų. Negalėdami atsilipti individualiai, visiems reikiame nuoširdžią padėką ir linkime geriausios sėkmės 1990 metams. Visi bendrai dirbdami prisidėsime prie Lietuvos laisvės bei nepriklausomybės atgimimo ir tautos gerovės gimtąjame krašte bei išsivijose.

Į kalėdinį „TŽ“ numerį nepateko pavėluotai gautas šis sveikinimas: A. ir H. Liaukai iš Hamiltono, Ont., sveikina ir linki linksmausių bei gražiausių šv. Kalėdų ir laimingų, ramių naujų metų visiems giminiams, draugams ir bičiuliams. Vietoje kalėdinių atvirukų rašymo aukojame „Tėviškės žiburiams“.

Iškilioje Kūčių vakarieneje Anapilijoje įžanginį žodį apie Kūčių prasmę pasakė Vytautas Balčiūnas, pakviesdamas kun. E. Putrimą maldai. Ypatingai skanią Kūčių vakariene paruošė šeimininkės: O. Derliūnienė, J. Girklienė ir D. Ramanaušienė. Šiai vakarienei pritaikyta programa atliko N. Benotienės vadovaujama „Sutartinė“: sesutės Girklytės ir Pargauskaitė. Jos visus dalyvius įtraukė į bendrą Kūčių giesmių giedojimą. Kalėdų senelio pareigas gerai atliko V. Balčiūnas, apdovanodamas vaikučius dovanėlėmis, o vyresniuosis saldinais iš Lietuvos. Tai buvo tikrai puikus renginys. Padėką rengėjams.

Dalyvavę

A.a. Z. Stasiulienės atminimui vietoje gėlių E. Rasokienė „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$10.

A.a. prof. dr. J. Jakšto atminimui A. Mažiulis „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$50.

A.a. Birutės Balčiūnaitės-Beard atminimui J. Kaliukevičienė „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$15.

A.a. U. Genčiuvienės atminimui vietoje gėlių J. ir G. Petkevičiai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$25.

Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas „Talka“ atsiuntė „Tėviškės žiburiams“ \$750 auką.

Hamiltono medžiotojų ir žūkautojų klubas „Giedraitis“ atsiuntė „Tėviškės žiburiams“ auką \$75.

A.a. Antano Vasiliausko atminimui vietoje gėlių A. ir P. Paškevičiai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$25.

Giedrė ir Rokas Stepulaitiai Šv. Kalėdų ir Naujų metų proga „Tėviškės žiburiams“ atsiuntė \$100.

A.a. J. Ramonienės atminimui V. ir O. Pulkaunykai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$20.

A.a. J. Ramonienės atminimui B. F. Kasperavičiai ir J. M. Poškai „Tėviškės žiburiams“ aukėjo \$30.

OVERSEAS VIDEO TAPE

Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už \$45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemos į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video. KODĖL MOKĖTI DAUGIAU? Skambinkite tel. 244-1822.

Medžiotojų ir žūkautojų klubo „Tauras“

TRADICINIS METINIS

BALIUS

1990 m. sausio 27, šeštadienį, 6 val. vak., Toronto Lietuvių namuose.

Pakvietimai: J. Šimkus tel. 231-9425, LN sekmadienio popietėse, pas narius ir prie įėjimo.

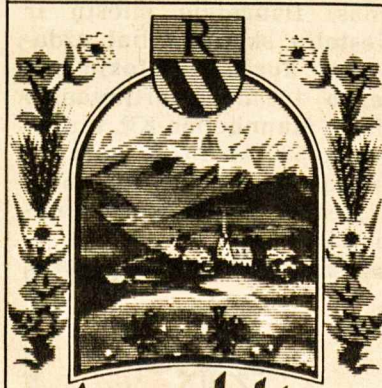
„The Globe and Mail“ gruodžio 26 d. laidoje rašo apie Lietuvos ekonomistę dr. Kazimierą Prunskienę. Prieš penkerius metus ekonomistė negalėjo nė galvoti ruošti doktoratą decentralizuotos ekonomikos tema. Šiandien ji turi ne tik doktoratą, bet yra priekyje vykstančių ekonominių ir politinių pasikeitimų respublikoje, vienoje iš labiausiai pažangusių visoje Sov. Sąjungoje. Prieš 1940 m. sovietinė okupaciją Lietuva eksportavo tik žemės ūkio gaminius. Prieš savaitę Lietuva tapo pirmoji sovietinė respublika, įteisinti daugiapartinę sistemą. „Nežiūrint kaip mes žavėtumėmės Gorbačiovu, negalime sutikti, kad jis vienas turi pertvarkos monopolį. Mes turime savo interesus, savo ekonominį modelį“, – pareiškusi ekonomistė, neseniai viešėjusi Toronte.

Dr. Prunskienė viena iš pirmųjų lietuvių, kurių buvo paskirta į Lietuvos valdžią rūpintis ekonomikos reformomis, kurios pakeis Lietuvos veidą. Senoji sistema neveikė. Reikia orientuotis į tokią ekonomiką, kuri patenkintų atskirų žmonių poreikius.

Dr. Prunskienė ir partiją įstočius 1980 m., nes be partijos bilieto nebuvo galima išvažiuoti į užsienį. Lietuvoje nekreipiamas dėmesys, ar kas yra partijos narys ar ne. Lietuviai nebuvo tos partijos ideologijos iniciatoriai. Lygiai taip pat tos ideologijos ir nepripažino.

Prieš Gorbačiovo atėjimą daug kartų galvojusi, kad ekonomistės darbas buvo nevertingas ir bereikšmis. Dabar įsitikinusi, kad Baltijos valstybės gali būti pertvarkos pavyzdžiu visai Sov. Sąjungai. Iš to daug politinės naudos gali turėti ir Gorbačiovas.

Atskira valiuta, kurią tikimasi įvesti Lietuvoje naujųjų metų pabaigoje, yra labai svarbus veiksnys. „Mūsų problema – žmonės su rubliais gali ištuštinti mūsų lentynas, bet mes su rubliais negalime jų pripildyti. Mums reikia valiutos kontroliuoti prekių išplauką iš Lietuvos“, – pabrėžusi dr. Prunskienė. Beto Lietuvos valdžia galės kontroliuoti pinigų apyvartą ir tokiu būdu tvarkyti ir infliaciją. „To mes negalime pasiekti su rubliais, nes būtų tas pat, kaip šaukštą išmesti Ontario ežerą“. A.

Galima gauti tik LCBO parduotuvėse. Jeigu negalite rasti Alpenbitter (100 ml ar 750 ml) jūsų LCBO parduotuvėje, klauskite parduotuvės vedėjo, kad užsakyti arba rašykite Rittmeister of Canada Inc., 297 South Service Road, Grimsby, Ont., L3M 4E9

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausiųjų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

MONTREALque

Prof. Arimantas Dumčius, grįždamas iš Mokslo ir kūrybos simpoziumo Lietuvoje, kelioms dienoms buvo sutojęs Montrealyje. Jis mieliai sutiko padaryti pranešimą apie dabartinius įvykius Lietuvoje. Jo pasakausyti gruodžio 13 d. į „Rūtos“ klubą susirinko apie 60 asmenų, nors ir buvo nedėkinga diena – trečiadienis. Pranešėjas per valandą aiškino, kaip reikalinga vystosi Lietuvoje ir kaip išvengti galėtų padėti. Atsakinėdamas į klausimus, tuos įvykius dar daugiau paryškino. Tai pirmas toks platus pranešimas montrealiečiams, nes kiti pravažiuojantys Sąjūdžio veikėjai tegalėdavo per dešimt minučių mus tik pasveikinti. Vėliau buvo parodyta keletas vaizdajuostės ištraukų iš B. Brazdžionio lankymosi Lietuvoje, Kuktiškių partizanų perlaidojimas ir kit. Klausytojai Sąjūdžiui paremti sudėjo \$795, kuriuos profesorius sutiko parvežti Vilniui.

Montrealio liuanistinės mokyklos Kalėdų eglutė buvo surengta gruodžio 17 d. tuoj po pamaldų AV parapijos salėje. Puošni eglutė stovėjo pačioje salėje (ne scenoje) ir dideliu ratu apie ją buvo sustatytos kėdės žiūrovams. Pradžioje vyresnieji mokiniai puikiai pagiedoją keturias kalėdines giesmes ir jaunesnieji – porą. Vėliau visi mokiniai – 29 vaikai – suvaidino „Kaledas miške“. Čia pasirodė visi miško gyventojai, pradėdant vilki ir baigiant žiogas bei kirmėlaitėmis. Artistai nuostabiai gerai buvo išmokę savo tekstus, o ir dra-

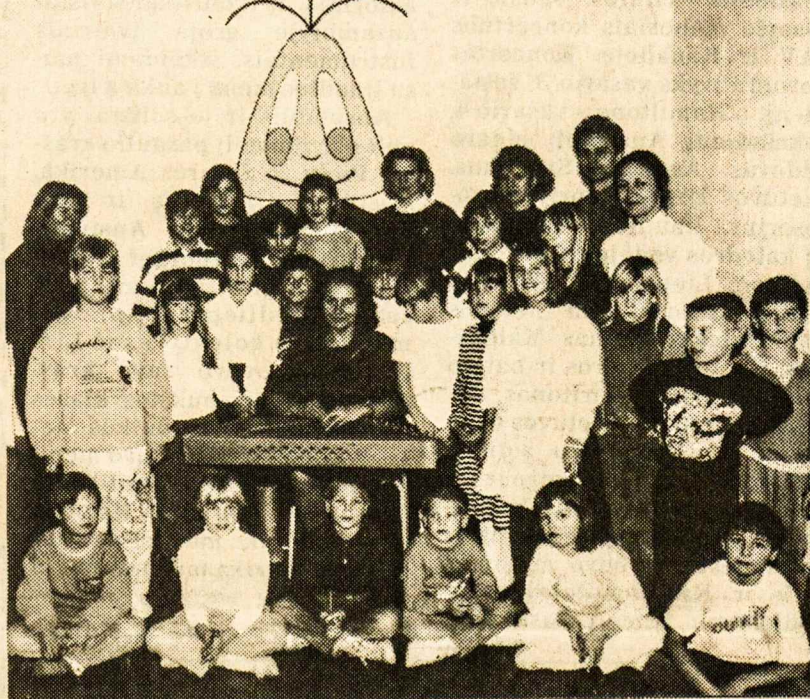
bužiai buvo vieno pranešimo už kito. Vaidinimą paruošė, kaip programoje pažymėta, visi mokytojai. Po vaidinimo pasirodė Kalėdų senelis tiesiog iš Lietuvos su dideliu maišu dovanų, kurių užteko ne tik visiems mokiniams, bet ir kitiems mažiesiems, atvykusiems pažūrėti Kalėdų eglutės. Po visų pasirodymų artistai ir visi žiūrovai buvo pavaisinti dešrelėmis, pyragais ir kava.

Montrealio liuanistinėje mokykloje šiais mokslo metais dirba še mokytojai: mokyklos vedėja Joana Adamonytė moko vyresniuosis mokinius, nekalbančius lietuviškai, Andrėja Celteriūtė – kitus vyresniuosis, Silvija Staškevičienė – jaunesniuosis, nekalbančius lietuviškai, Remigijus Satkauskas – trečią ir ketvirtą skyrių, Irena Satkauskienė – ant-rių skyrių ir Lilė Gedvilaitė – jaunesniuosis mokinius.

Tėvų komitetą sudaro: pirm. Donatas Baltuonis, išd. Regina Piečaitienė, Lidija Dragūnienė, Kristina Makauskienė ir Rūta Rudinskienė.

A.a. Silvestras Mikulėnas, 76 m. amžiaus, mirė gruodžio 11 d. Iš AV šventovės gruodžio 14 d. palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi du posūniai su šeimomis ir kiti giminės Lietuvoje.

A.a. Aleksandra Bagušienė, 93 m. amžiaus, mirė gruodžio 12 d. Iš AV šventovės gruodžio 15 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi duklė, sūnus ir kiti artimieji. B.S.

„Lietuvos“ ansamblio kanklininkė DANUTĖ ALEKSANDRAVIČIENĖ Montrealio liuanistinės mokyklos mokinių tarpe. Nuotr. J. Piečaitis

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš \$26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11 %	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5 3/4 %
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5 1/2 %
180 d. - 364 d.	9 3/4 %	Einamos sąsk.	4 1/2 %
120 d. - 179 d.	9 1/4 %	RRIF – RRSP – term.	11 1/2 %
60 d. - 119 d.	9 1/2 %	RRIF – RRSP – taup.	6 1/2 %
30 d. - 59 d.	9 1/4 %		

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %

Informacija apie naujausias palūkanas „Lite“
KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniai	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniai	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniai	10.00- 6.00	2.00- 6.00

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Noršką (didesnius kiekius pristatui ir namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne.

LIETUVOJE PARDUODAMAS namas ir butas su visais patogumais. Norint daugiau informacijos, skambinkite Janinai tel. 962-3512 Toronte.

CATERING

Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvių, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiuolienei tel. (416) 626-5184.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėles, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

CENTURY 21 DOMINION REALTY SALES LTD., 3687 Nashua Dr., Unit 5, Malton, Ont., L4V 1V5 ieško lietuvišką kalbančią ir turinčią leidimą namų pardavėję. Prašome skambinti Marie-Bella Mollica tel. 678-6100.

LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELIS,

Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vedamas, priima ikimokyklinio amžiaus vaikus pilnai ar pusei dienos. Skambinti telefonu 534-5773